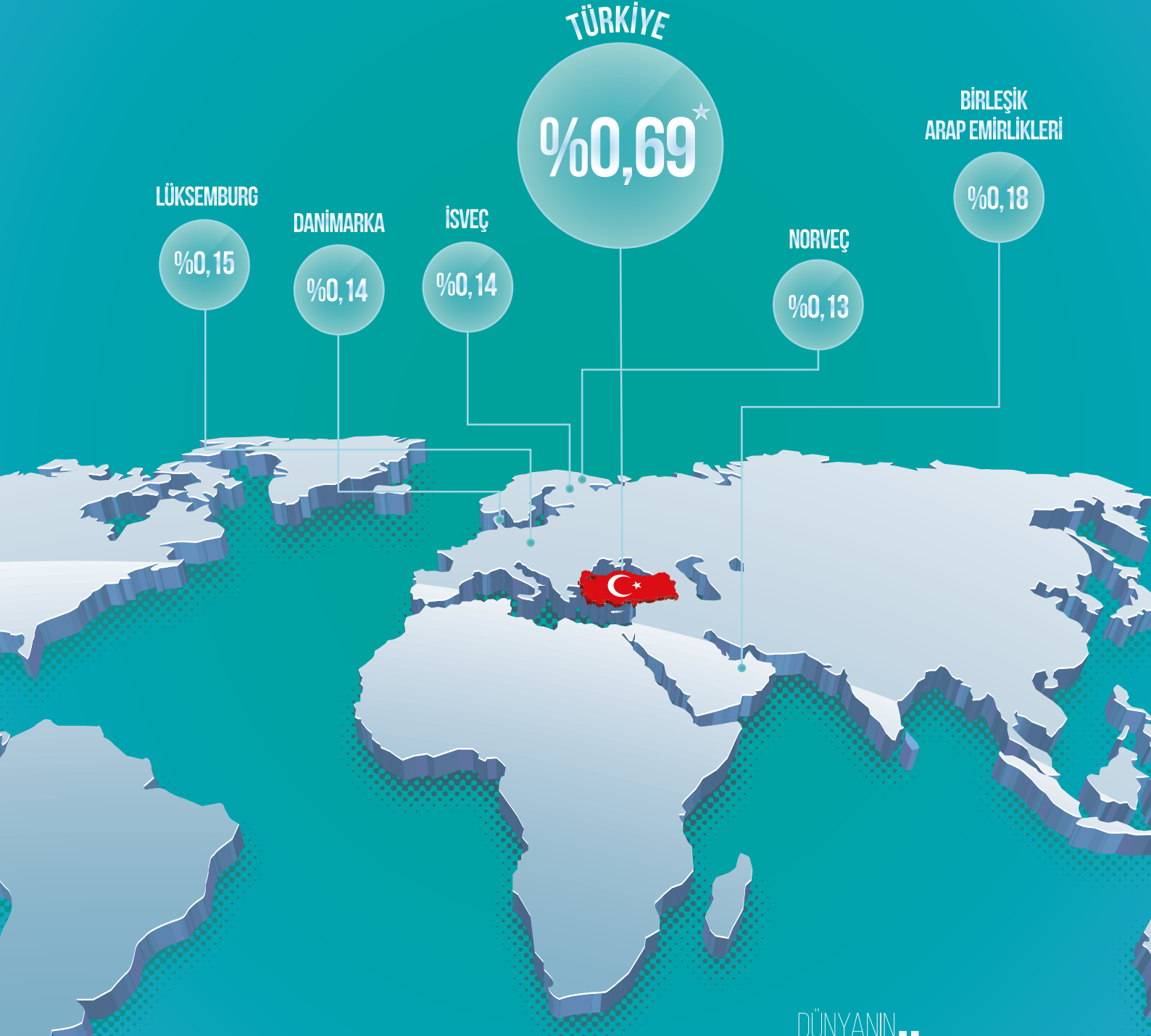

TÜRKİYE KALKINMA YARDIMLARI 2016 RAPORU

*İnsani Yardımların GSMH'ye Oranı [2016]

DÜNYANIN
“EN CÖMERT”
ÜLKESİ TÜRKİYE

□ "Dünyanın her yerine uzanıp nerede dertli varsa
Türkiye olarak oraya gidip az veya çok yardımda bulunacağız."
RECEP TAYYİP ERDOĞAN
T.C. CUMHURBAŞKANI

□ "**Bizden el isteyenlere dilini, dinini, ırkını sormadık, elimizi uzattık.** Bugün ve yarın da onların yanında olacağız."
BİNALİ YILDIRIM
T.C. BAŞBAKANI

□ "Türkiye, gittiği her coğrafyada **dil, din, ırk ayırt etmeksizin** kalıcı refah ve barış kuşağının zeminini güçlendirmeyi hedeflemektedir."
HAKAN ÇAVUŞOĞLU
T.C. BAŞBAKAN YARDIMCISI

■ KÜNYE

Raporu Hazırlayanlar

Gökhan UMUT, Ersin ÇOPUR, Dođukan KANAK,
Enver RESULOĐULLARI, Emre YÜKSEK, Nurçin YILDIZ, Haluk YILDIZ,
Ayşe DİLSİZÖĞLU, Şerife ÖZTÜRK, Yasemin CANSUZ KURT

Tasarım

Ütopya Grafik

Fotoğraflar

TİKA Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü,
Anadolu Ajansı

ISBN

978-975-19-6786-2

İÇİNDEKİLER

04
Sunuş

06
Önsöz

08
Yönetici Özeti

12
Kalkınma Yardımları
İstatistikleri

28
Sosyal Altyapılar ve
Hizmetler

64
Ekonomik Altyapılar ve
Hizmetler

74
Üretim Sektörleri

84
İnsani Yardım

96
Türkiye STK Yardımları

□ SUNUŞ

“Ülkemizin geçirdiği büyük ekonomik ve sosyal dönüşümün araçlarını diğer ülkelerle paylaşmak suretiyle oluşturduğu **“Türk Tipi Kalkınma Yardımı Modeli”**, bugün uluslararası camiada dikkatle takip edilir hale gelmiştir.”

Uluslararası kalkınma işbirliği hem aktörler hem de yaklaşım bakımından giderek karmaşık hale gelmektedir. Kalkınma işbirliğine yönelik faaliyetler gerçekleşen her uluslararası toplantının gündem maddelerinden birisi olmaktadır. 2016 yılında cismani hale gelen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, dünyada hedef yönelimli kalkınmanın yeni fazı haline gelerek uluslararası kalkınma işbirliğinin mevcut karmaşık görüntüsünü yansıtmaktadır. Ülkemiz, dünya devletlerinin üzerinde uzlaştığı bu "iyi niyet belgesine" kalpten inanmakla birlikte kalkınma işbirliği çerçevesinde diğer ülkelerin de mevcut durumdan daha fazla inisiyatif alması gerektiğini düşünmektedir.

Ülkemiz, 2016 yılında tarihte ilk kez gerçekleşen Dünya İnsani Zirvesi'ne ev sahipliği yaparak kalkınmanın ancak güçlü eylemler ve işbirliğiyle gerçekleşebileceğini bir kez daha dünya kamuoyuna göstermiştir. Faaliyetlerinin merkezine en değerli gaye olarak "adil bir dünya düzenini" yerleştiren ülkemiz, kalkınma yardımlarının boş bir gösterge olmaması için gerek uluslararası toplantılarda gerekse sahada daha etkin bir yardım modeli oluşturabilmek için ciddi gayretler göstermeye devam etmektedir.

Kalkınma işbirliğinin daha etkin bir hale gelebilmesi için daha katılımcı ve işbirliği dostu bir metodun belirlenmesi gerektiği yönündeki fikirler uluslararası kuruluşlar ve çeşitli donörler tarafından daha sık bir şekilde dillendirilmeye başlanmıştır. Bu anlamda ülkemiz, "birlikte kalkınma" için gerekli koşullar oluşturulduğu takdirde geleneksel anlamdaki kalkınma yardımı modellerine gerek olmadığını bilincindedir. Bu nedenle, ülkemizin geçirdiği büyük ekonomik ve sosyal dönüşümün araçlarını diğer ülkelerle paylaşmak suretiyle oluşturduğu "Türk Tipi Kalkınma Yardımı Modeli", bugün uluslararası camiada dikkatle takip edilir hale gelmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın belirttiği üzere "Dünyanın her yerine uzanıp nerede dertli varsa Türkiye olarak oraya gidip az veya çok yardımda bulunacağız." düsturuyla hareket eden ülkemiz ihtiyaç duyulan her yerde ekonomik ve sosyal altyapıların geliştirilmesi ve beşeri sermayenin iyileştirilmesi amacıyla farklı coğrafyalardaki kalkınma işbirliği faaliyetlerine hız kesmeden devam etmektedir.

Ülkemizin, 2016 yılında yapmış olduğu Resmi Kalkınma Yardımı miktarı 6.487,7 milyon dolara ulaşmıştır. Resmi Kalkınma Yardımlarının Gayri Safi Milli Hasılaya oranı ise %0,76'ya ulaşarak tarihte ilk defa Birleşmiş Milletlerin %0,7 hedefinin üzerine çıkmıştır. Geçen yıllara benzer bir şekilde, Resmi Kalkınma Yardımlarının içindeki en büyük payı, Suriye'de yaşanan krize sessiz kalınmayarak, Suriyeli kardeşlerimiz için seferber edilen insani yardımlar oluşturmaktadır. 2016 yılında da ülkemiz Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra en çok insani yardım yapan ülke olmuştur. Ayrıca, %0,69'a ulaşan insani yardımların Gayri Safi Milli Hasılaya oranıyla da dünyadaki en cömert ülke konumunu korumuştur.

Kalkınma yardımlarındaki başarılı yükselişle birlikte, Türkiye'nin resmi kalkınma yardımlarında önemli bir yere sahip olan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı da büyümeye devam etmektedir. Kalkınma işbirliği sürecinin istikrarlı ve sorunsuz bir şekilde yürütülebilmesi için tüm kamu kurum ve kuruluşlarımız arasında koordinasyon görevini üstlenen TİKA; yurtdışında 56 ülkeye yayılan 58 Program Koordinasyon Ofisi ile projelerin doğrudan takibini yaparak buralardaki halkın ihtiyaçlarına dinamik bir şekilde cevap vermektedir.

Bu vesile ile ülkemizin şefkat elini, ayrı coğrafyalarda aynı imza düsturu ile bütün dünyaya ulaştıran başta TİKA olmak üzere, bu faaliyetlerde yer alan bütün kamu kurum ve kuruluşlarımızı gayretli çalışmalarını için içtenlikle takdir ediyor, bu raporun hazırlanmasında emeği geçen tüm TİKA çalışanlarımıza teşekkür ediyorum.

Hakan Çavuşoğlu
T.C. Başbakan Yardımcısı

□ ÖNSÖZ

"%0,76'lık RKY/GSMH oranı ile ülkemiz OECD/DAC ülkeleri arasında 4. Sırada yer alarak,
Birleşmiş Milletlerin %0,7'lik hedefine tarihte ilk defa ulaşmıştır."

Soğuk Savaş döneminden günümüze kadar geçen sürede kalkınma yardımlarına yön veren motivasyonun, alıcı ülkelerin ekonomik ihtiyaçlarından ziyade donör ülkelerin stratejik çıkarları olduğu konusunda dünyada önemli derecede bir fikir birliği oluşmuş vaziyettedir. Kalkınma amaçlı gıda yardımlarının bile alıcı ülkelerdeki kısa/uzun süreli kıtlıklardan ziyade donör ülkelerin iç piyasalarındaki üretim fazlalıkları ile münasebetli olduğuna işaret eden günümüz çalışmaları dikkate alındığında ülkemizin hem kalkınma yardımlarında hem de acil insani yardımlarda alıcı ülkelerdeki gerçek ihtiyaçlara cevap verme çabası daha da mühim hale gelmektedir.

Türkiye'nin şefkat elini dünyaya ulaştıran TİKA, medeniyetimizin ahlaki ve insani değerlerini bir ilke olarak benimseyip, modern metotlarla ve gizli ajandalar oluşturmadan, başta komşularımız ve yakın coğrafyamız olmak üzere dünyanın en ücra noktasına Türkiye'nin birikimini ulaştırmak ve dışlayıcı değil aksine kapsayıcı bir yaklaşımı benimseyerek, "birlikte kalkınma" hedefini gerçekleştirmek amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

Özellikle son yıllardaki siyasi istikrara bağlı olarak ülkemizin ekonomik alanda göstermiş olduğu büyük başarı TİKA'nın da büyümesi sonucunu ortaya çıkarmıştır. Büyüyen Türkiye'nin aktif kurumlarından olan TİKA, çok geniş bir faaliyet alanı içerisinde açık ve şeffaf bir yol izleyerek, hiç bir gizli ajandaya, koşul ya da şartlar silsilesine bağlı kalmadan Türkiye'nin yardım elini ihtiyaç duyan herkese uzatmakta ve rasyonel, sonuç odaklı ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlayan bir yöntem uygulamaktadır.

Belirli sektör ya da ülkeler üzerine yoğunlaşan diğer donörlerin aksine TİKA, eğitimden sağlığa, tarımdan ekonomik kalkınmaya, kültürel miras projelerinden mesleki eğitim programlarına kadar çok geniş bir alanda faaliyetlerine devam etmektedir. Özellikle başta komşularımız olmak üzere yakın coğrafyamızda ve dünya genelinde ortaya çıkan yeni kriz bölgelerinde ve Suriye ve Irak'ta yaşanan savaş, Filistin'de Gazze'ye uygulanan ablukalar, Afrika'da dönem dönem daha akut hale gelen açlık ve kıtlık tehlikesi, Afganistan'dan Bosna'ya kadar savaş sonrasında sosyal dengesini yitirmiş toplumsal yapılar ve daha birçok sorunun çözümü için başta TİKA olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşlarımız aktif olarak sahada çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu anlamda, ülkemizin kalkınma yardımı sağlayan bir ülke olarak yükselişi her yıl artarak devam etmektedir. 2002 yılında 85 milyon dolar seviyesinde olan resmi kalkınma yardımlarımız 2016 yılına geldiğinde 6.487,7 milyar dolar olarak gerçekleşerek tarihi bir rekor kırmıştır. 2015 yılı ile karşılaştırıldığında, 2016 yılı Resmi Kalkınma Yardımı miktarı %66'lık bir artış göstermiştir. Bu oran OECD/DAC üyesi ülkelerin 2016 yılı RKY miktarı ortalama artış oranının oldukça üzerindedir. Türkiye, Resmi Kalkınma Yardımlarında OECD/DAC ülkeleri arasında 6. Sırada yer almıştır. Ayrıca, %0,76'lık RKY/GSMH oranı ile ülkemiz OECD/DAC ülkeleri arasında 4. Sırada yer alarak, Birleşmiş Milletlerin %0,7'lik hedefine tarihte ilk defa ulaşmıştır.

2016 yılında Türkiye 6 Milyar Dolar ile dünyada en fazla insani yardım yapan ikinci büyük donör olmuştur. Bununla birlikte %0,69 insani yardım/GSMH oranına bakıldığında da dünyanın en cömert ülkesi ilan edilmiştir.

2016 yılı Türkiye Kalkınma işbirliği çalışmalarında himayelerini esirgemeyen başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere Sayın Başbakanımıza, Başbakan Yardımcımıza Sayın Hakan Çavuşoğlu'na ve tüm ilgili eski bakanlarımıza şükranlarımızı sunuyor, ülkemizin kalkınma yardımlarının gerçekleştirilmesi ve raporlanmasında emeği geçen kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarımız ile TİKA Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığımız nezdinde eserin hazırlanmasında görev alan tüm çalışma ekibine özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Dr. Serdar Çam
TİKA Başkanı

□ YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye'nin 2016 yılına ait Toplam Kalkınma Yardımları 7.943,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 170'den fazla ülkede, birçok farklı sektörde gerçekleştirilen kalkınma yardımları, yardımların gerçekleştirildiği ülkelerden gelen talepler doğrultusunda, insan odaklı, yerel hassasiyetlere duyarlı, karşılık beklemezsizin ve bir insan hayatının tüm aşamalarında gereksinim duyduğu imkânların oluşturulması ve sürdürülmesi olarak özetlenebilecek Türk Tipi Kalkınma Modeli çerçevesinde 150 civarı kamu kurum/kuruluşunun yanı sıra ülkemiz STK'ları ve özel sektör kuruluşları tarafından gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Toplam Kalkınma Yardımlarının 6.695,5 milyon dolarlık kısmı kamu kurum/kuruluşlarınca gerçekleştirilen resmi akımlardan oluşmakta olup, 1.247,8 milyon dolarlık kısmı özel akımlardan oluşmaktadır.

Resmi akımların 6.487,7 milyon dolarlık kısmı Resmi Kalkınma Yardımlarından, 207,8 milyon dolarlık kısmı ise Diğer Resmi Akımlardan oluşmaktadır. Ayrıca 6.487,7 milyon dolarlık Resmi Kalkınma Yardımları rakamının 6.237,5 milyon dolarlık kısmı iki taraflı resmi kalkınma yardımlarından, 250,2 milyon dolarlık kısmı ise çok taraflı resmi kalkınma yardımlarından müttesektedir.

6.237,5 milyon dolarlık iki taraflı resmi kalkınma yardımları; 5.865,8 milyon dolarlık Kamu Acil Yardımları, 821,7 milyon dolarlık Kamu Kalkınma Yardımları ve 450 milyon dolarlık Tavizli Krediler rakamlarından oluşmaktadır.

Çok taraflı yardımlar başlığı altında izlenen 250,2 milyon dolarlık yardım büyüklüğü Uluslararası Kuruluşlara Aidat ve Katkı payı ödemelerinden oluşmaktadır.

Türkiye Toplam Kalkınma Yardımlarının bir diğer bileşeni olan Özel Akımlar, 655,2 milyon dolarlık Sivil Toplum Kuruluşları yardımları ve 592,6 milyon dolarlık Türk özel sektörünce gelişmekte olan ülkelere yapılan doğrudan yatırımlardan oluşmaktadır. 655,2 milyon dolarlık Sivil Toplum Kuruluşları yardımlarının 429,1 milyon dolarlık kısmı Sivil Toplum Kuruluşları tarafından gerçekleştirilen acil ve insani yardımlardan, 226,1 milyon dolarlık kısmı ise yine Sivil Toplum Kuruluşları tarafından gerçekleştirilen kalkınma yardımlarından oluşmaktadır.

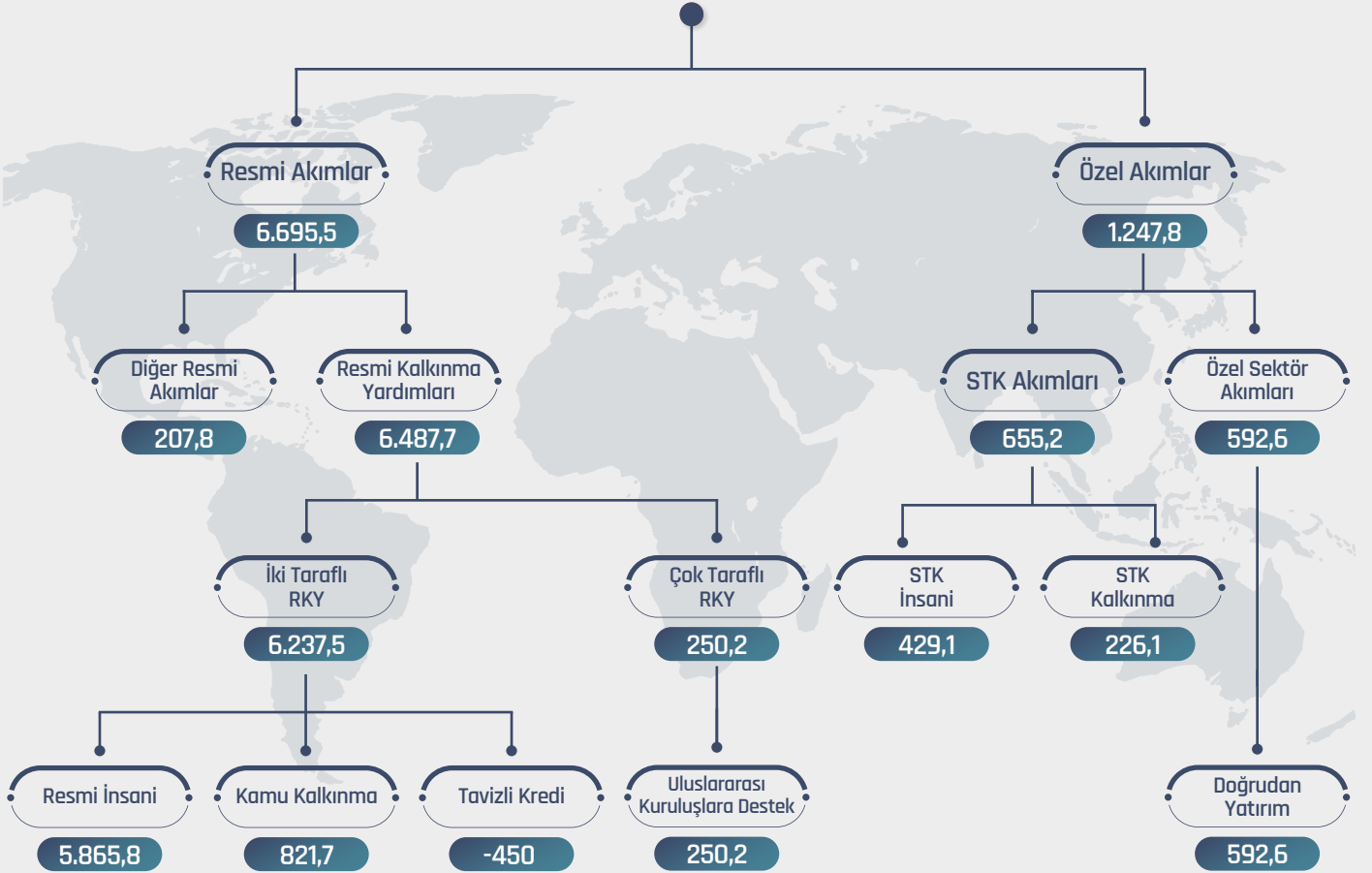
Türkiye tarihinde ilk defa Resmi Kalkınma Yardımlarının Milli Gelire oranında; BM'nin %0,7 lik hedefini aşarak %0,76'lık orana ulaşmıştır.

2016 YILI TÜRKİYE KALKINMA YARDIMLARI

[MİLYON DOLAR]

TOPLAM KALKINMA YARDIMLARI

7.943,3

“**TIKA, AFAD, Kızılay**

gibi kurumlar ve çeşitli **Sivil Toplum Kuruluşları** aracılığıyla
dünyanın neresinde olursa olsun

**mağdur ve mazlum duruma düşmüş
herkesin yardımına koşuyoruz.**”

Türkiye Resmi Kalkınma Yardımları **2016 yılında**

**%66'lık artış ile
6 milyar 488 milyon dolar
olarak gerçekleşti.**

Türkiye'nin resmi ve özel akımlarının toplamı 2016 yılında 7 milyar 943 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Toplam akımın 6 milyar 695 milyon dolarlık kısmı resmi akımlardan, 1 milyar 248 milyon dolarlık kısmı ise özel akımlardan oluşmaktadır. Resmi akımların 6 milyar 488 milyon dolarlık kısmı resmi kalkınma yardımlarından oluşmakta olup, geriye kalan 207 milyon dolarlık ise diğer resmi akımlardan oluşmaktadır.

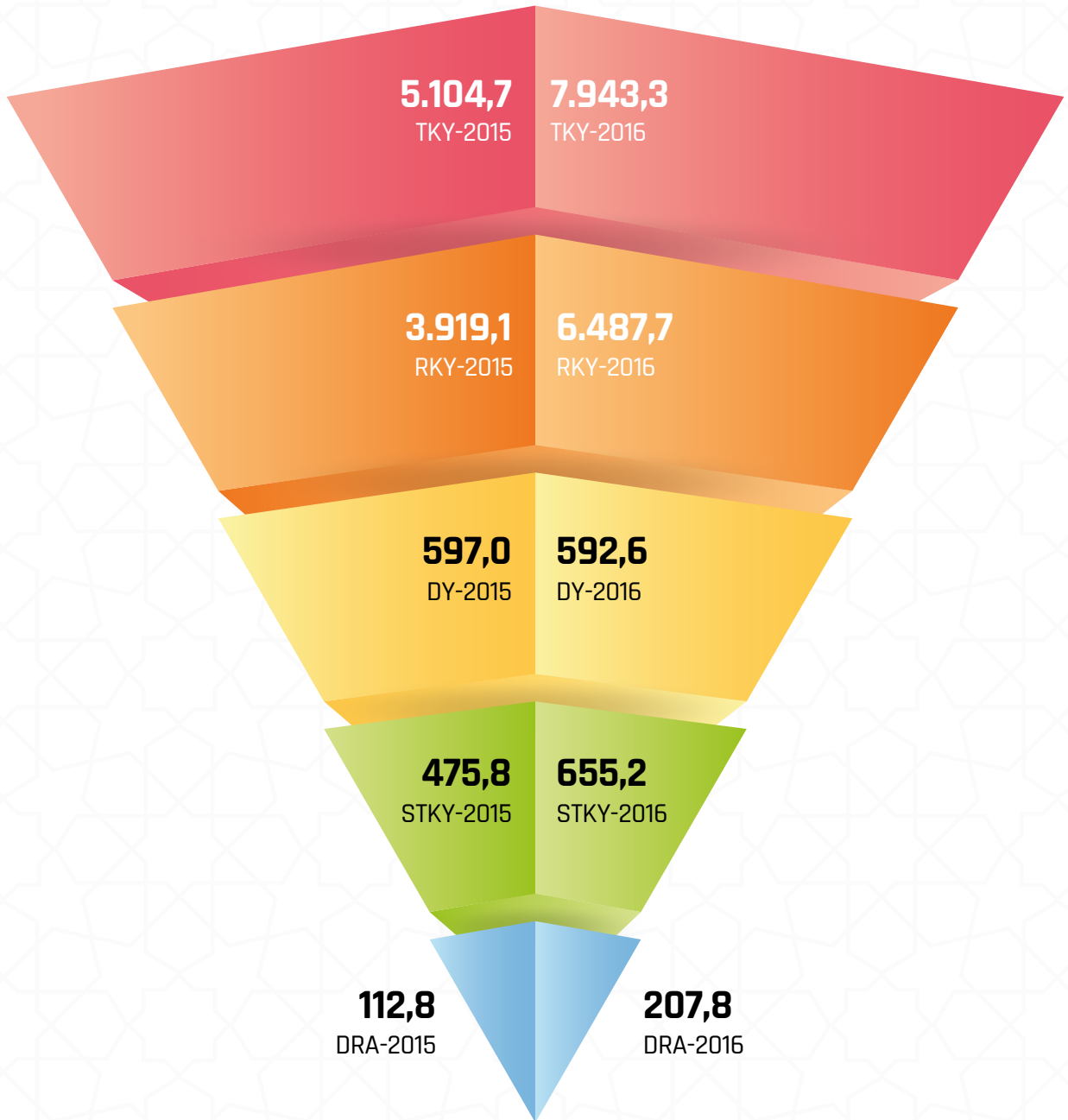
Özel Akımlar ise 655 milyon dolarlık STK yardımları ve 593 milyon dolarlık Doğrudan Yatırımları olmak üzere toplam 1 milyar 248 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

□ TÜRKİYE KALKINMA YARDIMLARI

- **TKY** : Toplam Kalkınma Yardımları
- **RKY** : Resmi Kalkınma Yardımları
- **DRA** : Diğer Resmi Akımlar
- **DY** : Doğrudan Yatırımlar
- **STKY** : STK Yardımları

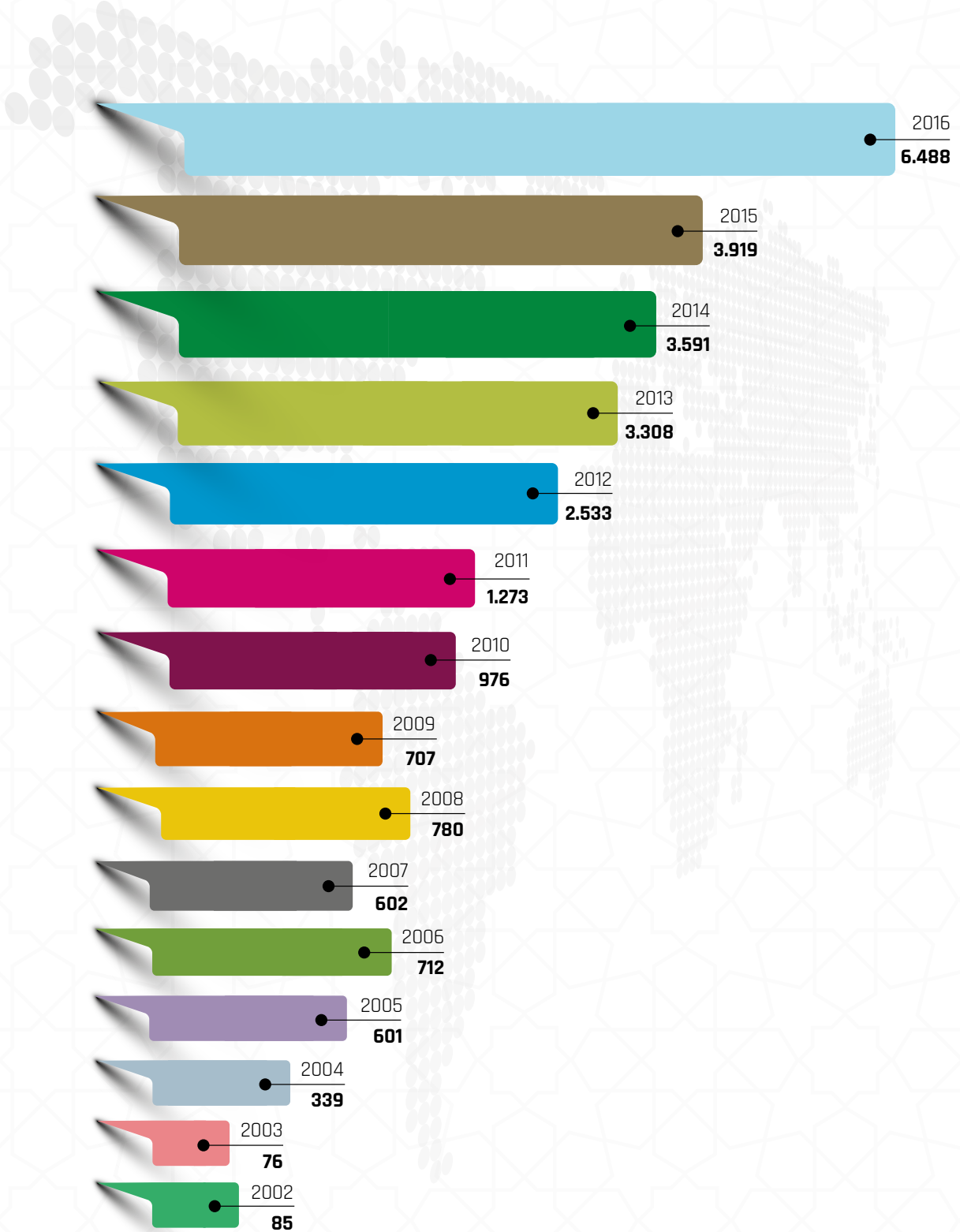
Grafik 1: Türkiye Kalkınma Yardımları [2015-2016 Milyon Dolar]

RESMİ KALKINMA YARDIMLARI 2016

Türkiye kalkınma yardımlarının en önemli parçası olan ve uluslararası izleme ve değerlendirmede ölçüt olarak kullanılan resmi kalkınma yardımları 2015 yılındaki 3 milyar 919 Milyon Dolar olan seviyeden %66 artış ile 6 milyar 488 Milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2: Türkiye Resmi Kalkınma Yardımları [2002-2016 Milyon Dolar]

2016 YILINDA YİNE
DÜNYANIN..
“EN CÖMERT”
ÜLKESİ TÜRKİYE

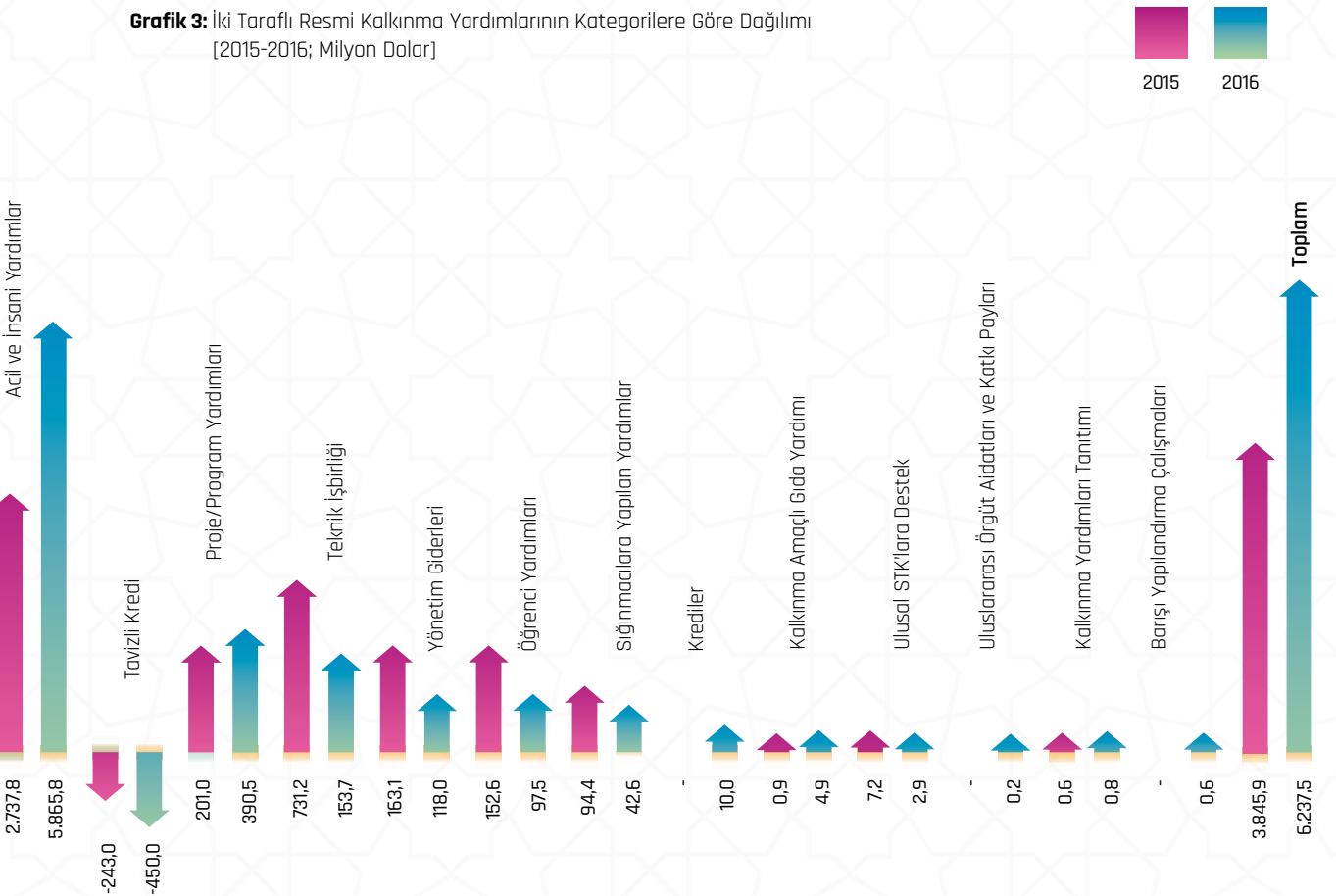
TÜRKİYE 2016 YILINDA 6 MİLYAR DOLAR İLE DÜNYA'DA EN FAZLA İNSANİ YARDIM YAPAN İKİNCİ ÜLKE,
MİLLİ GELİRE ORAN BAKIMINDAN İSE % 0,69 İLE DÜNYA'DA EN FAZLA İNSANİ YARDIM YAPAN ÜLKE OLMUŞTUR.

İKİ TARAF LI RESM İ KALKINMA YARDIMLARININ KATEGORİLERE GÖRE DAĞILIMI

2016 yılında 6.237,5 milyon dolar olarak gerçekleşen iki taraf li resmi kalkınma yardımlarının kategorilere göre dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

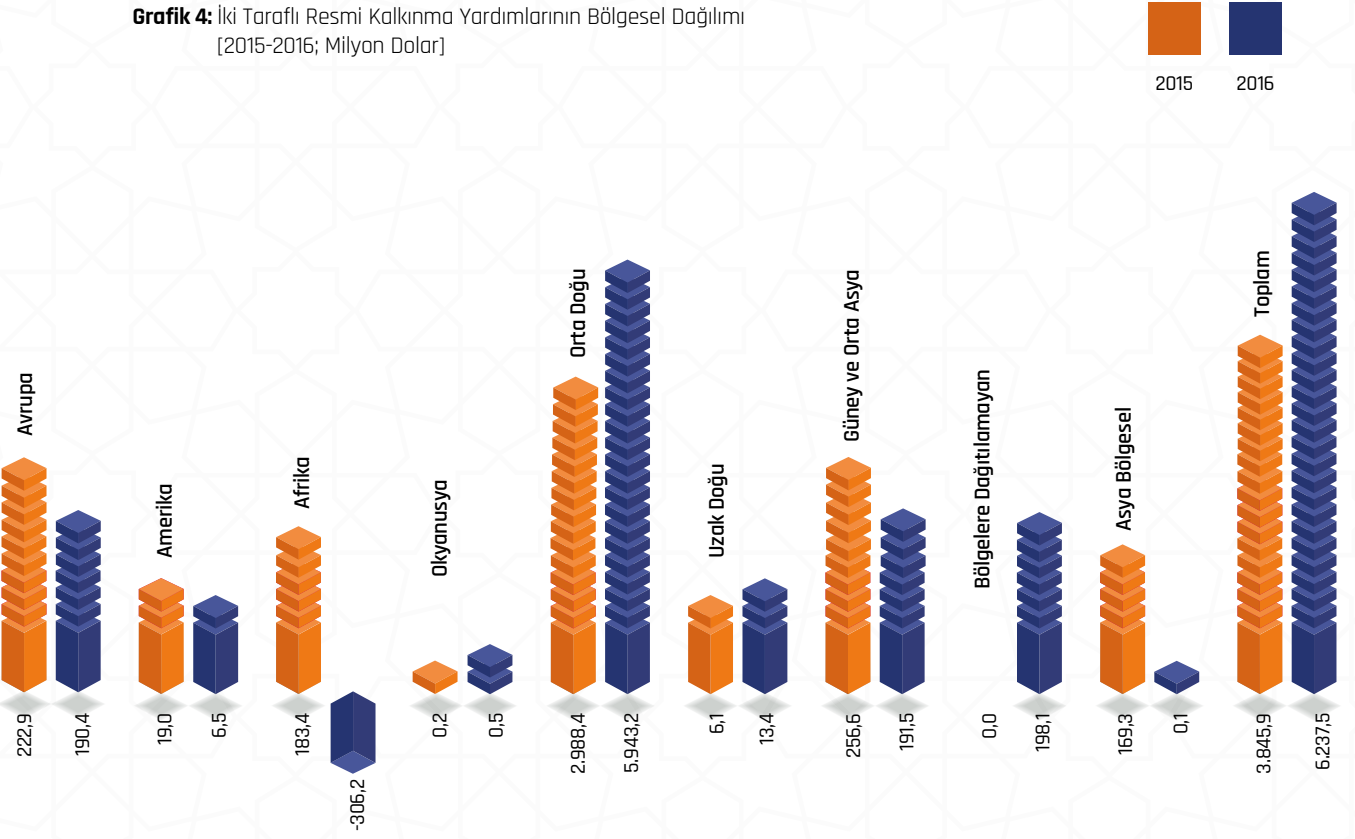
Grafik 3: İki Taraf li Resmi Kalkınma Yardımlarının Kategorilere Göre Dağılımı [2015-2016; Milyon Dolar]

İKİ TARAFLI RESMİ KALKINMA YARDIMLARININ BÖLGESEL DAĞILIMI

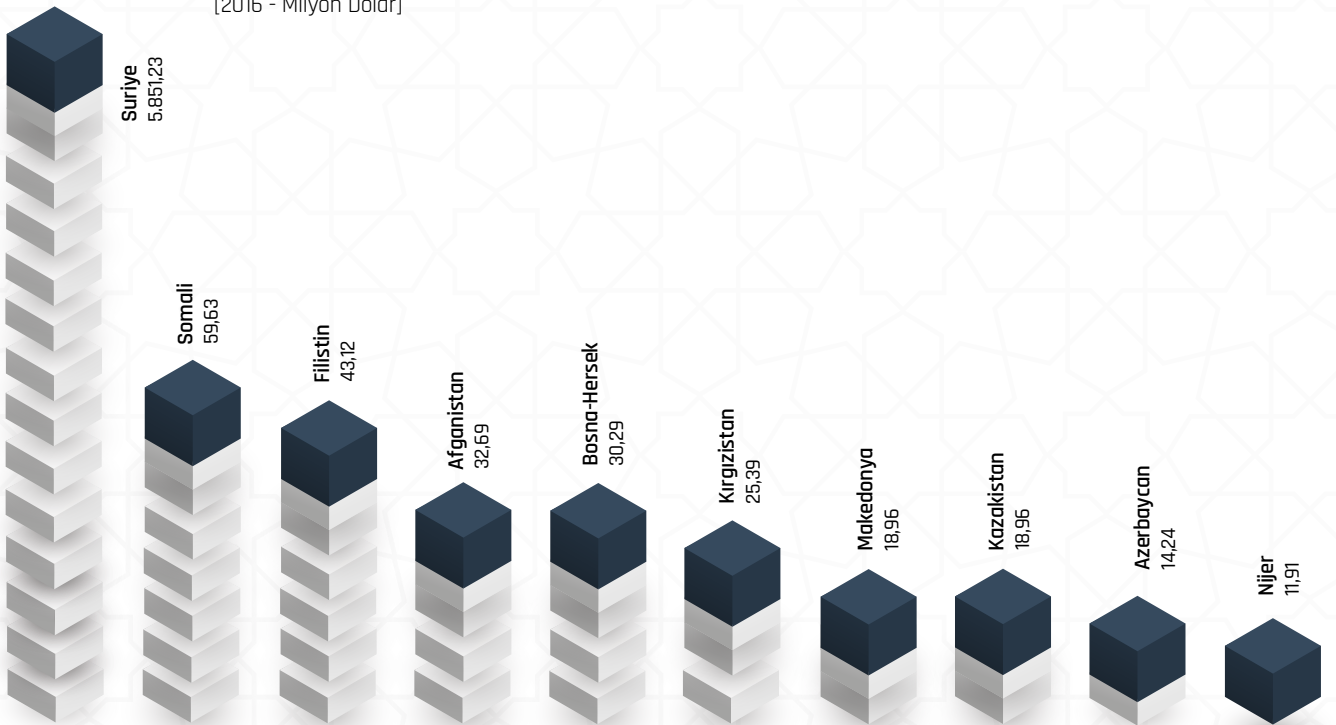
Grafik 4: İki Taraflı Resmi Kalkınma Yardımlarının Bölgesel Dağılımı
[2015-2016; Milyon Dolar]

İKİ TARAFLI RESMİ KALKINMA YARDIMLARINDAN EN ÇOK YARARLANAN ÜLKELER

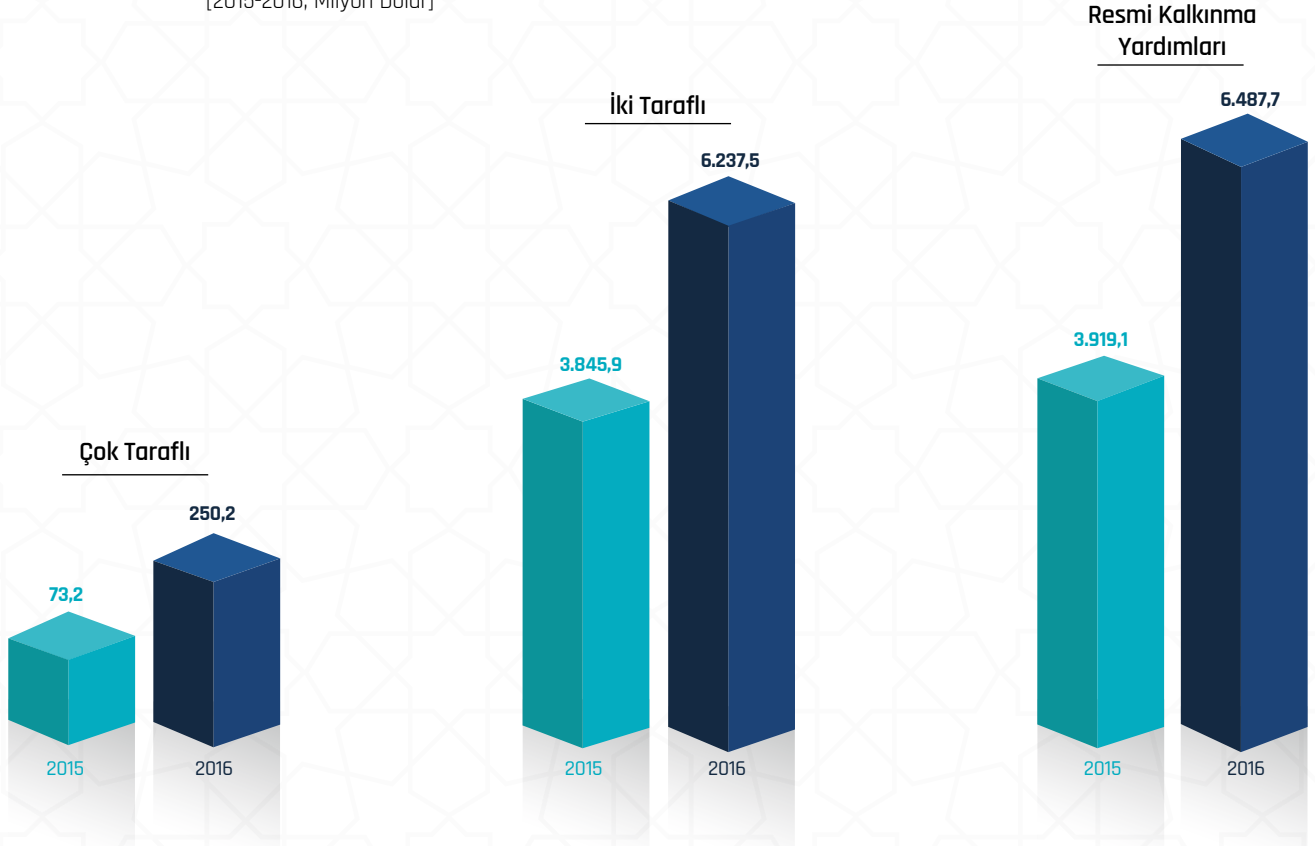
2016 yılında Türkiye'nin iki taraflı resmi kalkınma yardımlarından en çok yararlanan ilk on ülke sırasıyla Suriye, Somali, Filistin, Afganistan, Bosna-Hersek, Kırgızistan, Makedonya, Kazakistan, Azerbaycan ve Nijer olmuştur.

Grafik 5: İki Taraflı Resmi Kalkınma Yardımlarından En Çok Yararlanan Ülkeler
[2016 - Milyon Dolar]

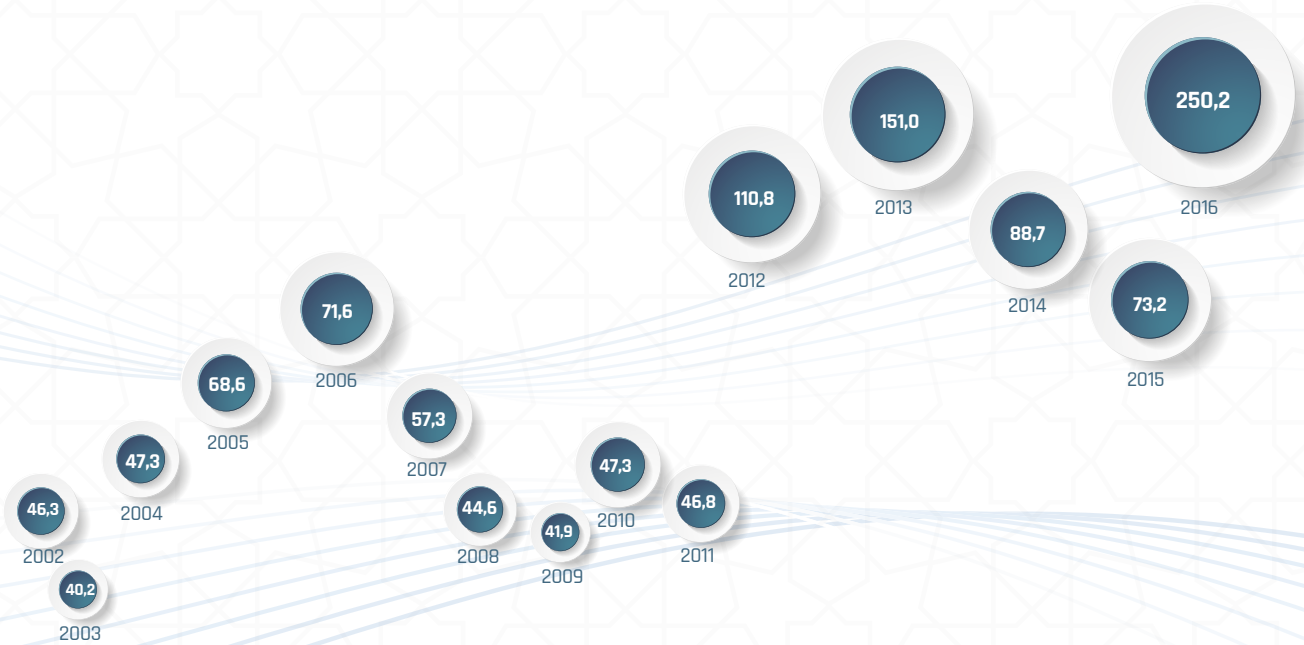
□ TÜRKİYE RESMİ KALKINMA YARDIMLARININ İKİLİ VE ÇOK TARAFLI DAĞILIMI

Grafik 6: Türkiye Resmi Kalkınma Yardımlarının İkili ve Çok Taraflı Dağılımı
[2015-2016; Milyon Dolar]

□ ULUSLARARASI KURULUŞLARA KATKILAR

Grafik 7: Uluslararası Kuruluşlara Katkılara Yapılan Ödemelerin Yıllara Göre Değişimi
[2002-2016; Milyon Dolar]

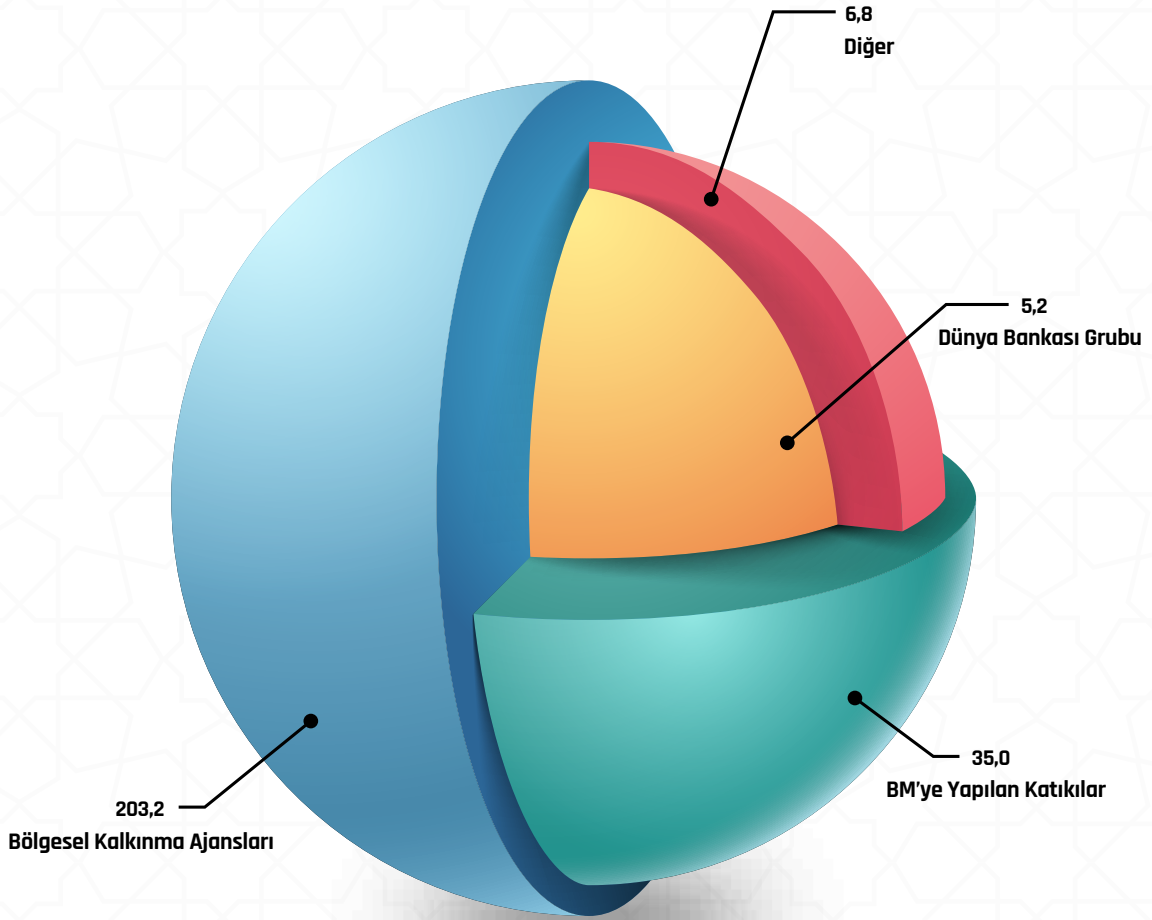

ULUSLARARASI KURULUŞLARA KATKILAR

Grafik 8: Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Ödemelerin Dağılımı
[2016; Milyon Dolar]

Türkiye 2016 yılında Bölgesel Kalkınma Ajanslarına 203 milyon dolar, BM'ye 35 milyon dolar, Dünya Bankası ve diğer alanlara ise 12 milyon dolar ödeme gerçekleştirmiştir.

Türkiye 2016 yılında
6,488 milyar dolarlık
resmi kalkınma yardımlarının milli gelire oranı olan
%0,76 ile OECD/DAC üye ülkeleri arasında
4.sırada yer almıştır.

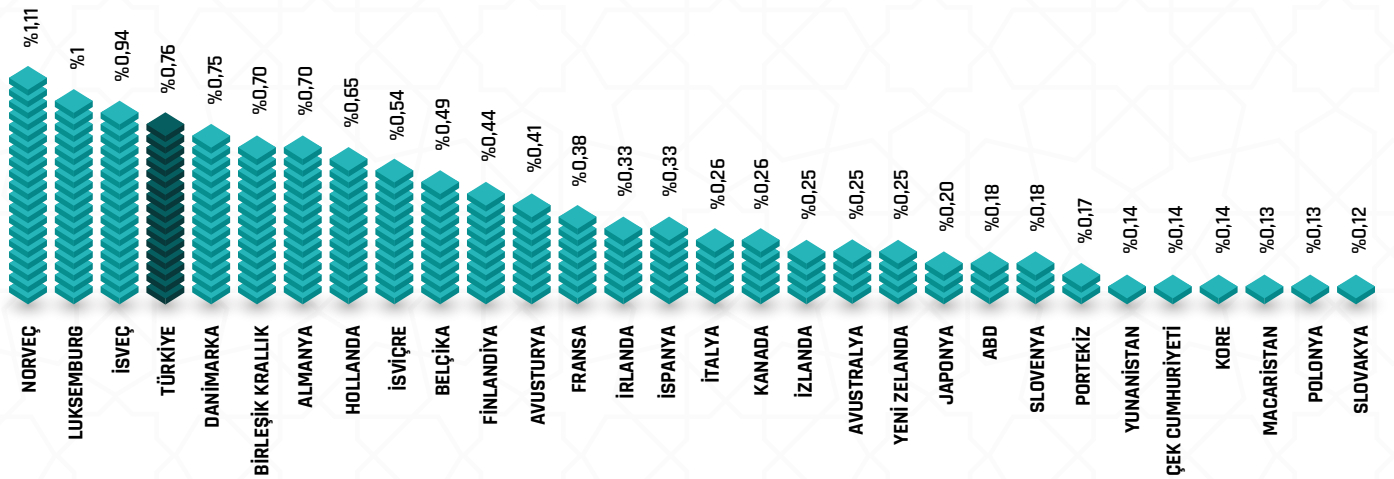
OECD/DAC ÜYESİ ÜLKELERİN VE TÜRKİYE'NİN NET RKY RAKAMLARI

Grafik 9: OECD/DAC Üyesi Ülkelerin ve Türkiye'nin Net RKY Rakamları
[2016; Milyon Dolar]

OECD/DAC ÜYESİ ÜLKELERİN VE TÜRKİYE'NİN NET RKY/GSMH ORANLARI

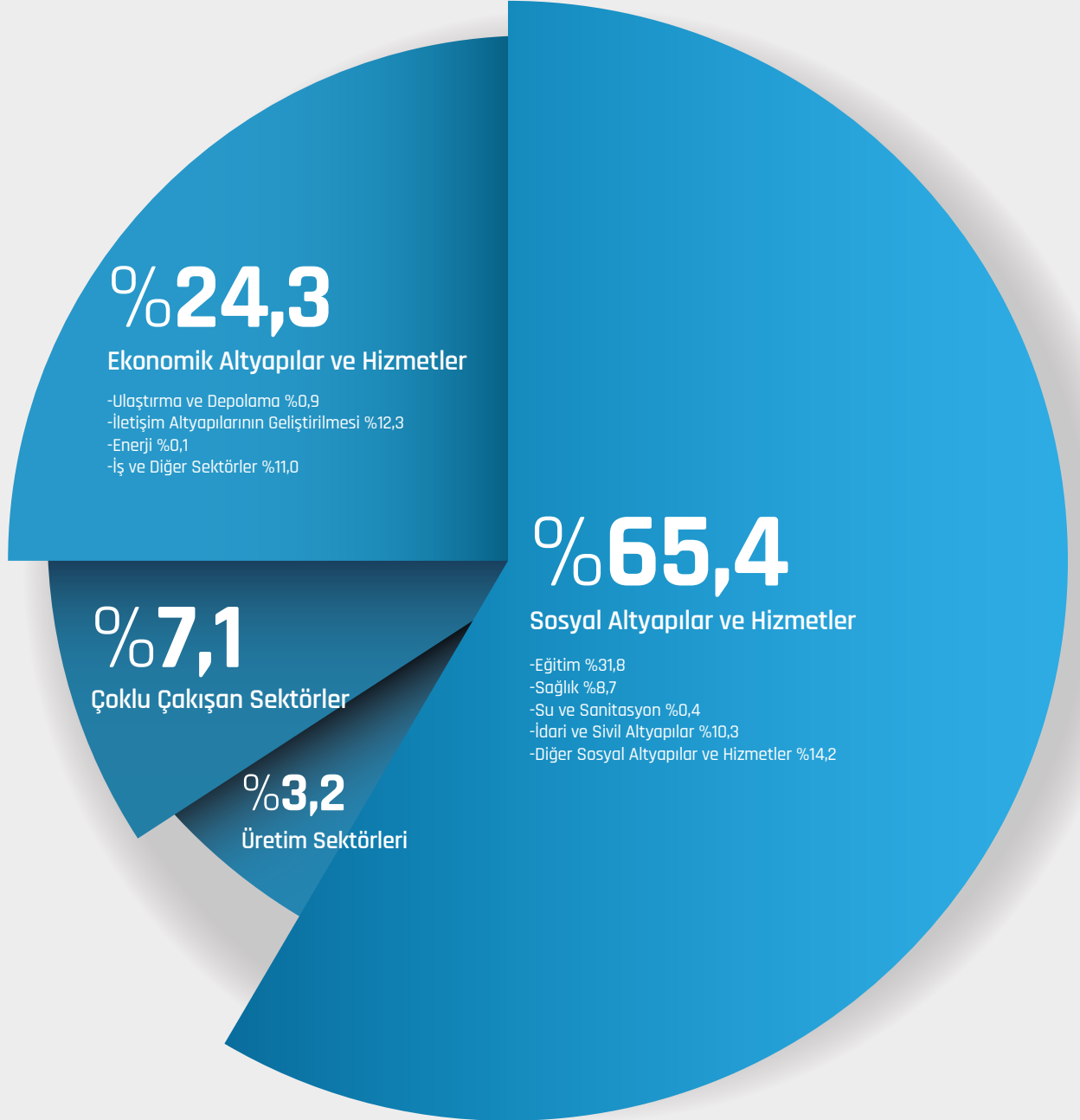
Grafik 10: OECD/DAC Üyesi Ülkelerin ve Türkiye'nin Net RKY/GSMH Oranları
[[2016; %] (BM Hedefi; % 0,7)]

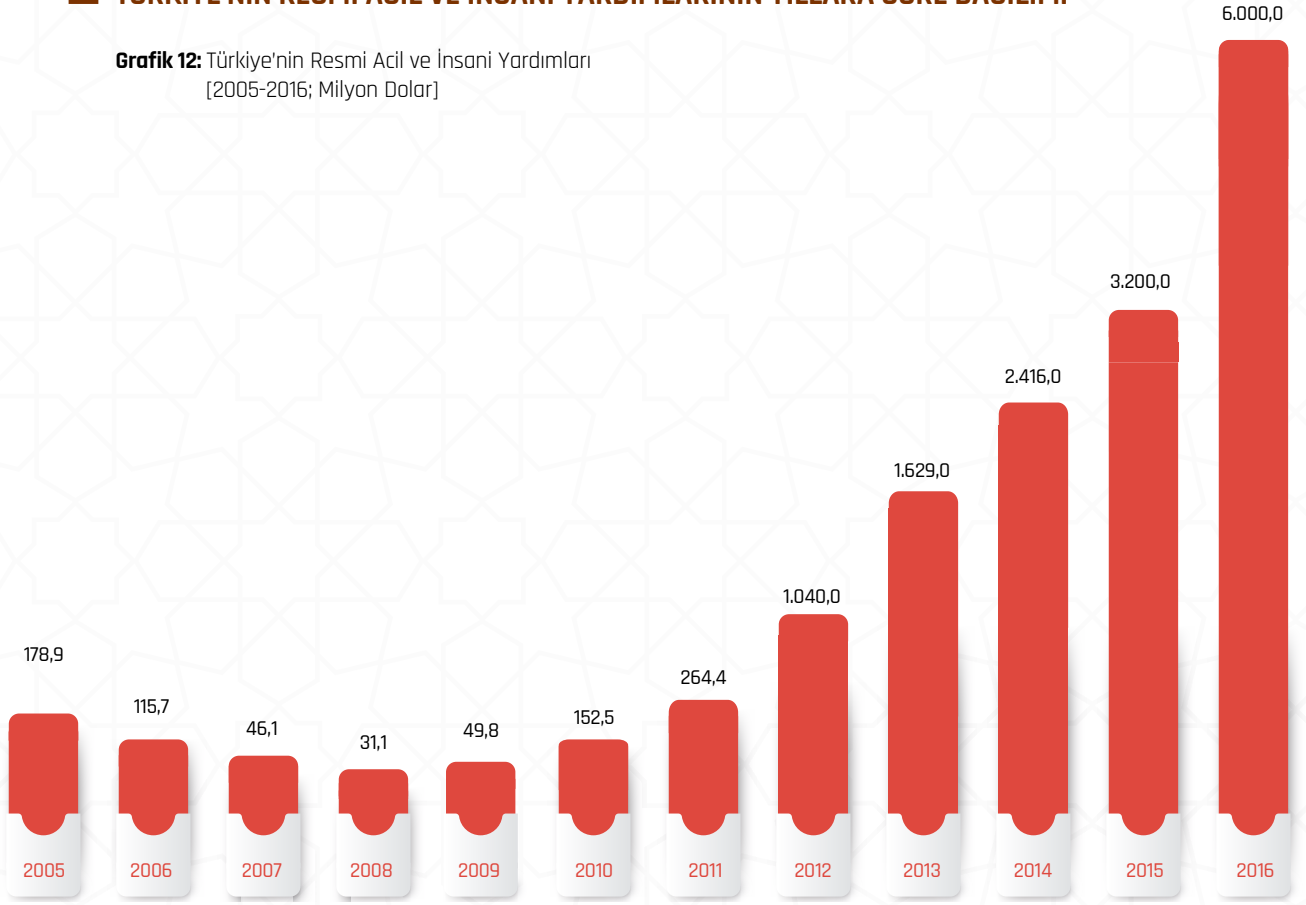
□ TÜRKİYE'NİN İKİ TARAFLI RESMİ KALKINMA YARDIMLARININ SEKTÖREL DAĞILIMI

Grafik 11: Türkiye'nin İki Taraflı Resmi Kalkınma Yardımlarının Sektörlere Göre Oranı
[2016; Milyon Dolar]

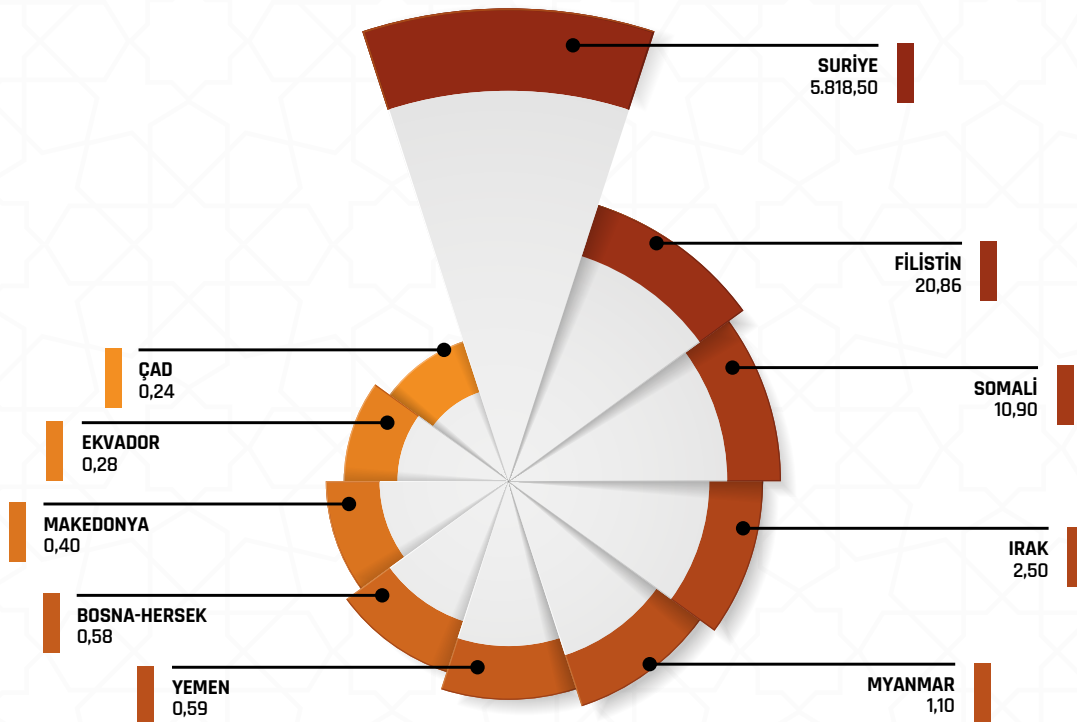
□ TÜRKİYE'NİN RESMİ ACİL VE İNSANİ YARDIMLARININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI

Grafik 12: Türkiye'nin Resmi Acil ve İnsani Yardımları
[2005-2016; Milyon Dolar]

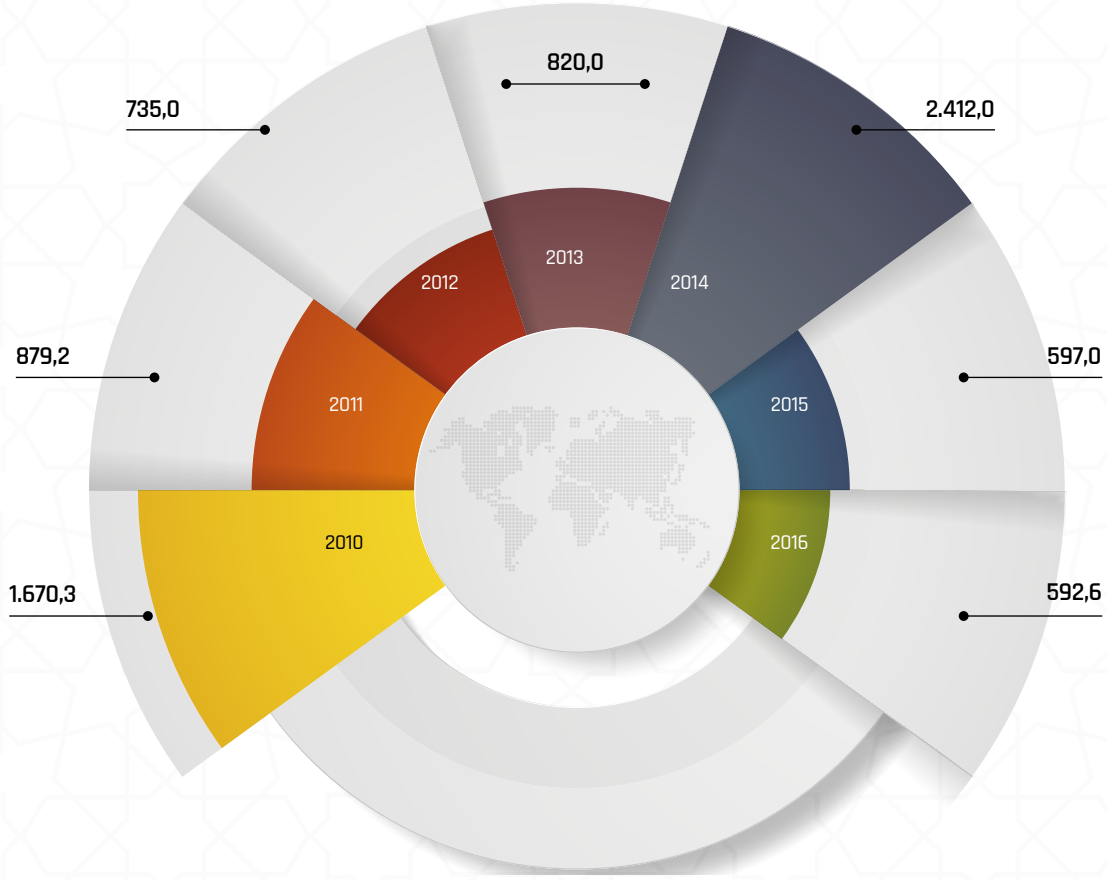
□ TÜRKİYE RESMİ ACİL VE İNSANİ YARDIMLARINDAN FAYDALANAN İLK 10 ÜLKE

Grafik 13: Türkiye Resmi Acil ve İnsani Yardımlarından Faydalanan İlk 10 Ülke
[2016; Milyon Dolar]

□ TÜRKİYE ÖZEL SEKTÖRÜNCE YAPILAN DOĞRUDAN YATIRIMLAR

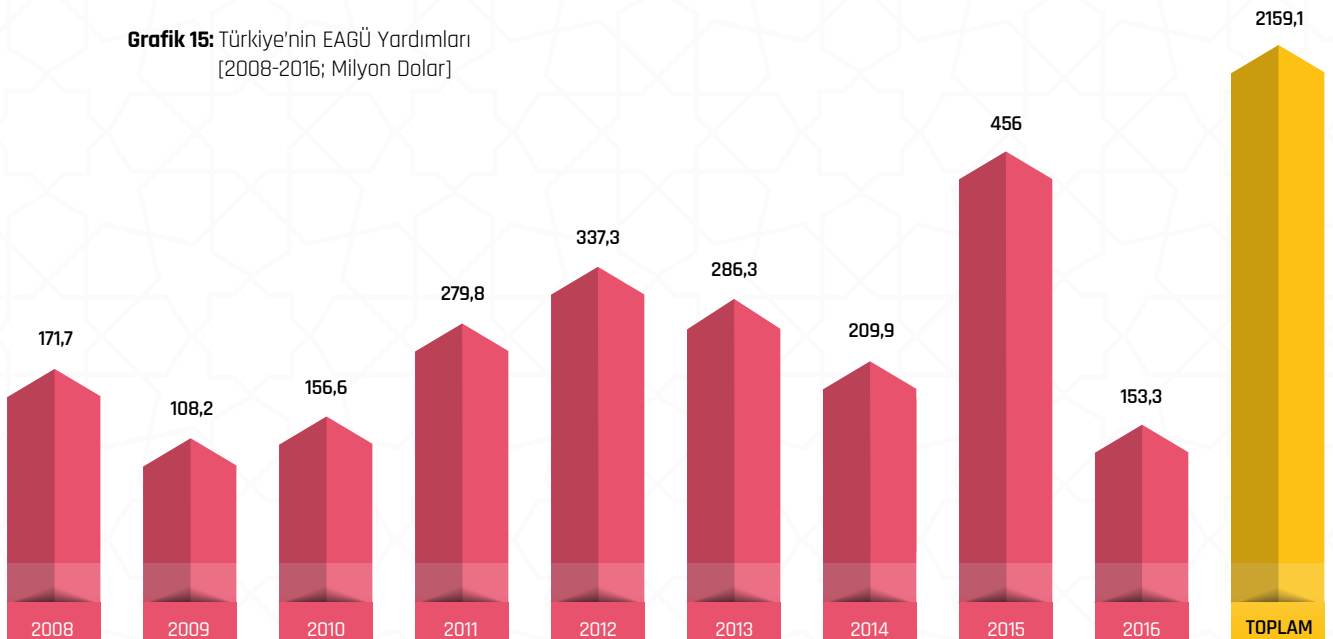
Grafik 14: Türkiye Özel Sektöründe Gelişmekte Olan Ülkelere Yapılan Doğrudan Yatırım
[2010-2016; Milyon Dolar]

□ TÜRKİYE'NİN EN AZ GELİŞMİŞ ÜLKELERE YARDIMLARI

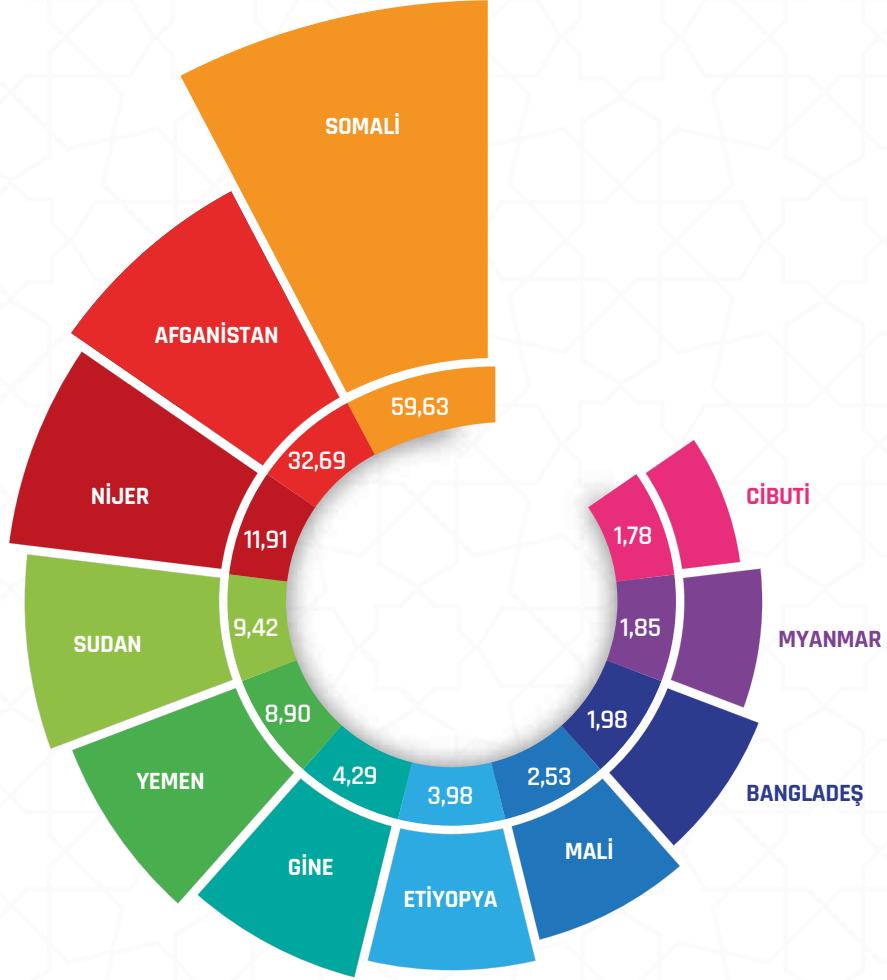
Her on yılda bir gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı'nın dördüncüsü 2011 yılında ülkemiz ev sahipliğinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. **Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'ın belirttiği En Az Gelişmiş Ülkelere her yıl 200 milyon dolar verileceği yönündeki taahhüdümüz 2008-2016 yılları arasında toplamda 2 milyar 159 milyon dolar ile fazlasıyla yerine getirilmiştir.**

Grafik 15: Türkiye'nin EAGÜ Yardımları
[2008-2016; Milyon Dolar]

□ TÜRKİYE'NİN İKİ TARAFLI YARDIMLARINDAN EN FAZLA FAYDALANAN EAGÜ'LER

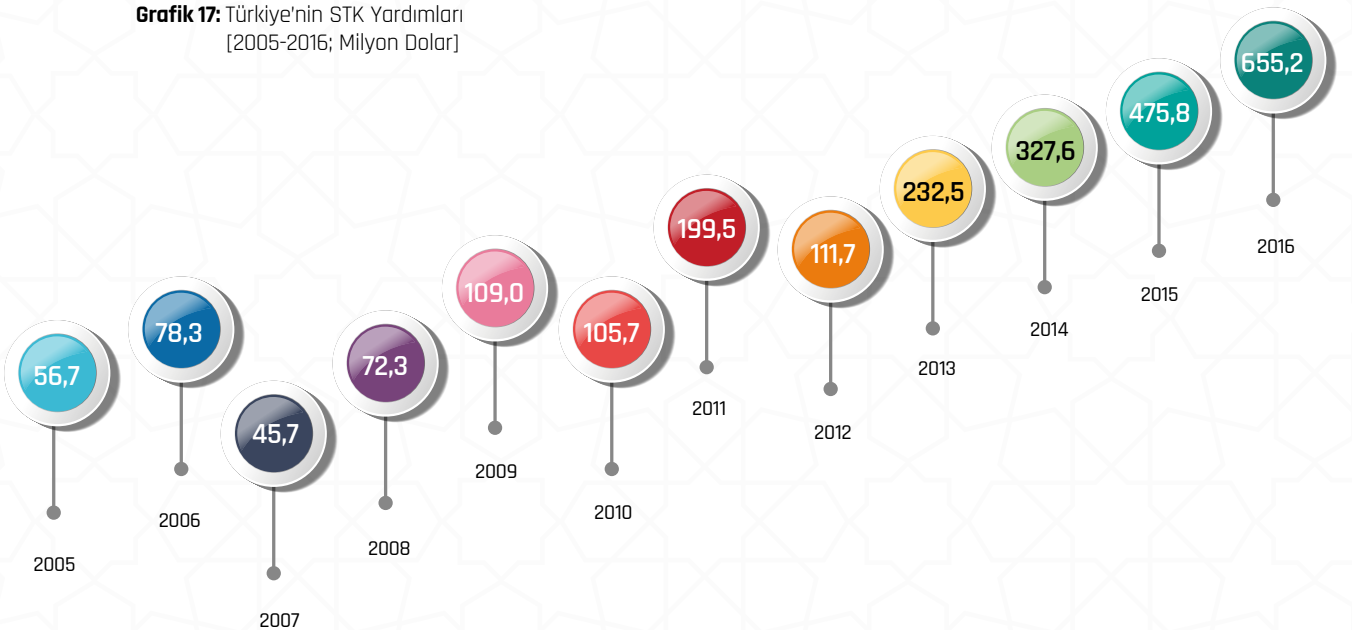
Grafik 16: Türkiye'nin İki Taraflı Yardımlarından En Fazla Yararlanan EAGÜ'ler
[2016; Milyon Dolar]

□ TÜRKİYE'NİN STK YARDIMLARI

Türk STK'larca yapılan yardım 2016 yılında, 2015 yılına oranla %38 artış ile 655 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 17: Türkiye'nin STK Yardımları
[2005-2016; Milyon Dolar]

□ TÜRKİYE İKİ TARAFLI RESMİ KALKINMA YARDIMLARI ÜLKESEL PANORAMA

Grafik 18: Türkiye'nin İki Taraflı Resmi Kalkınma Yardımları
[2016; Milyon Dolar]

□ I. AVRUPA TOPLAM	190,41		
ARNAVUTLUK	10,36	MADAGASKAR	0,44
BEYAZ RUSYA	0,11	MALAVİ	0,17
BOSNA-HERSEK	30,29	MALİ	2,53
MAKEDONYA	18,96	MORİTANYA	0,83
KOSOVA	11,58	MAURİTİUS	0,12
MOLDOVA	2,10	MOZAMBİK	0,19
KARADAĞ	6,71	NAMİBYA	0,77
SİRBİSTAN	3,90	NİJER	11,91
UKRAYNA	4,72	NİJERYA	0,74
AVRUPA BÖLGESEL	101,68	RUANDA	0,39
		SAO TOME VE PRİNÇİPE	0,03
□ II. AFRİKA TOPLAM	-306,18	SENEGAL	0,78
II.A. KUZEY SAHRA TOPLAM	-431,39	SEYŞELLER	0,10
CEZAYİR	2,90	SİERRA LEONE	0,20
MISIR	-398,79	SOMALİ	59,63
LİBYA	0,50	GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ	0,50
FAS	1,59	GÜNEY SUDAN	0,40
TUNUS	-37,69	SUDAN	9,42
KUZEY SAHRA BÖLGESEL	0,10	SVAZİLİND	0,10
		TANZANYA	1,09
□ II.B. GÜNEY SAHRA TOPLAM	118,42	TOGO	0,38
ANGOLA	0,06	UGANDA	1,14
BENİN	0,68	ZAMBİYA	0,48
BOTSVANA	0,06	ZİMBABVE	0,78
BURKİNA FASO	0,67	GÜNEY SAHRA BÖLGESEL	1,24
BURUNDİ	0,40		
YEŞİL BURUN	0,01	□ II.C. AFRİKA BÖLGESEL	6,79
KAMERUN	1,93		
ORTA AFRİKA CUMHURİYETİ	0,48	□ III. AMERİKA TOPLAM	6,51
ÇAD	1,29	III.A. KUZEY VE ORTA AMERİKA TOPLAM	1,04
KOMOR ADALARI	0,34	BELİZE	0,02
KONGO	0,31	KOSTA RİKA	0,01
FİLDİŞİ SAHİLİ	0,95	KÜBA	0,05
KONGO DEMOKRATİK CUMHURİYETİ	0,99	DOMİNİK CUMHURİYETİ	0,03
CİBUTİ	1,78	GUATEMALA	0,01
ERİTRE	0,20	HAİTİ	0,32
ETİYOPYA	3,98	HONDURAS	0,03
GABON	0,23	MEKSİKA	0,56
GAMBİYA	1,18	ST. VİNCENT VE GRENADA	0,01
GANA	1,63		
GİNE	4,29		
GİNE BİSSAU	0,40		
KENYA	1,95		
LESOTHO	0,03		
LİBERYA	0,22		

□ III.B. GÜNEY AMERİKA TOPLAM

ARJANTİN	0,01
BOLİVYA	0,01
BREZİLYA	0,23
ŞİLİ	0,04
KOLOMBİYA	1,14
EKVADOR	0,33
PARAGUAY	0,05
PERU	0,09
URUGUAY	0,01
VENEZUELA	0,06
GÜNEY AMERİKA BÖLGESEL	0,16

□ III.C. AMERİKA BÖLGESEL TOPLAM

3,34

□ IV. OKYANUSYA TOPLAM

0,50

PAPUA YENİ GİNE	0,12
TONGA	0,01
VANUATU	0,01
OKYANUSYA BÖLGESEL	0,36

□ V. ASYA TOPLAM

6.148,19

V.A. ORTA DOĞU TOPLAM

5.943,18

İRAN	2,37
İRAK	7,73
ÜRDÜN	2,46
LÜBNAN	3,64
SURİYE	5.851,23
FİLİSTİN	43,12
YEMEN	8,90
ORTA DOĞU BÖLGESEL	23,73

□ V.B. GÜNEY VE ORTA ASYA TOPLAM

191,48

AFGANİSTAN	32,69
ERMENİSTAN	0,02
AZERBAYCAN	14,24
BANGLADEŞ	1,98
BHUTAN	0,10
GÜRCİSTAN	5,31
HİNDİSTAN	0,74
KAZAKİSTAN	18,96
KIRGIZİSTAN	25,39
MALDİVLER	0,13
MYANMAR	1,85
NEPAL	0,25
PAKİSTAN	4,66
SRİ LANKA	0,15
TACİKİSTAN	1,58
TÜRKMENİSTAN	4,87
ÖZBEKİSTAN	4,26
ORTA ASYA BÖLGESEL	0,24
GÜNEY VE ORTA ASYA BÖLGESEL	74,06

□ V.C. UZAK DOĞU TOPLAM

13,39

KAMBOÇYA	0,19
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	2,41
ENDONEZYA	1,55
MALEZYA	0,46
MOĞOLİSTAN	4,03
FİLİPİNLER	2,76
TAYLAND	0,94
VIETNAM	0,18
UZAK DOĞU BÖLGESEL	0,87

□ V.D. ASYA BÖLGESEL

0,14

□ I. AVRUPA	190,41
□ II. AFRİKA	-306,18
□ III. AMERİKA	6,51
□ IV. OKYANUSYA	0,50
□ V. ASYA	6.148,19
□ VI. BÖLGELERE AYRIŞTIRILAMAYAN	198,10
DÜNYA TOPLAMI	6.237,53

Irak Erbil'de 14 okul TIKA tarafından yenilendi.

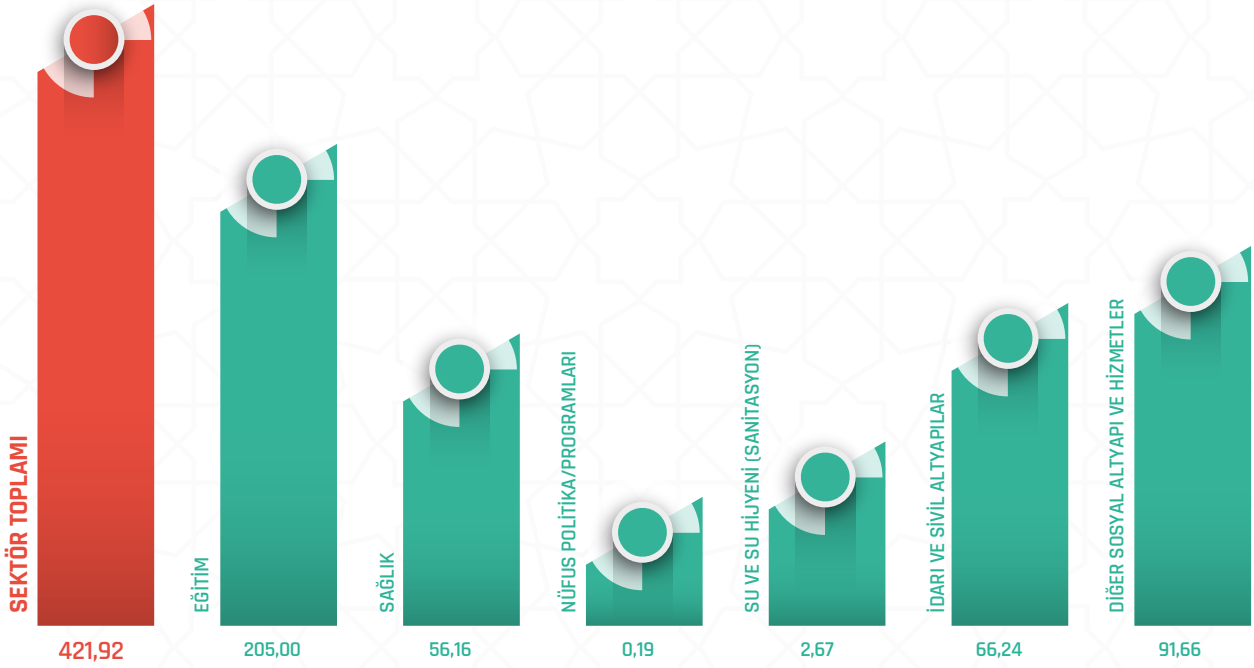

SOSYAL ALTYAPILAR VE HİZMETLER

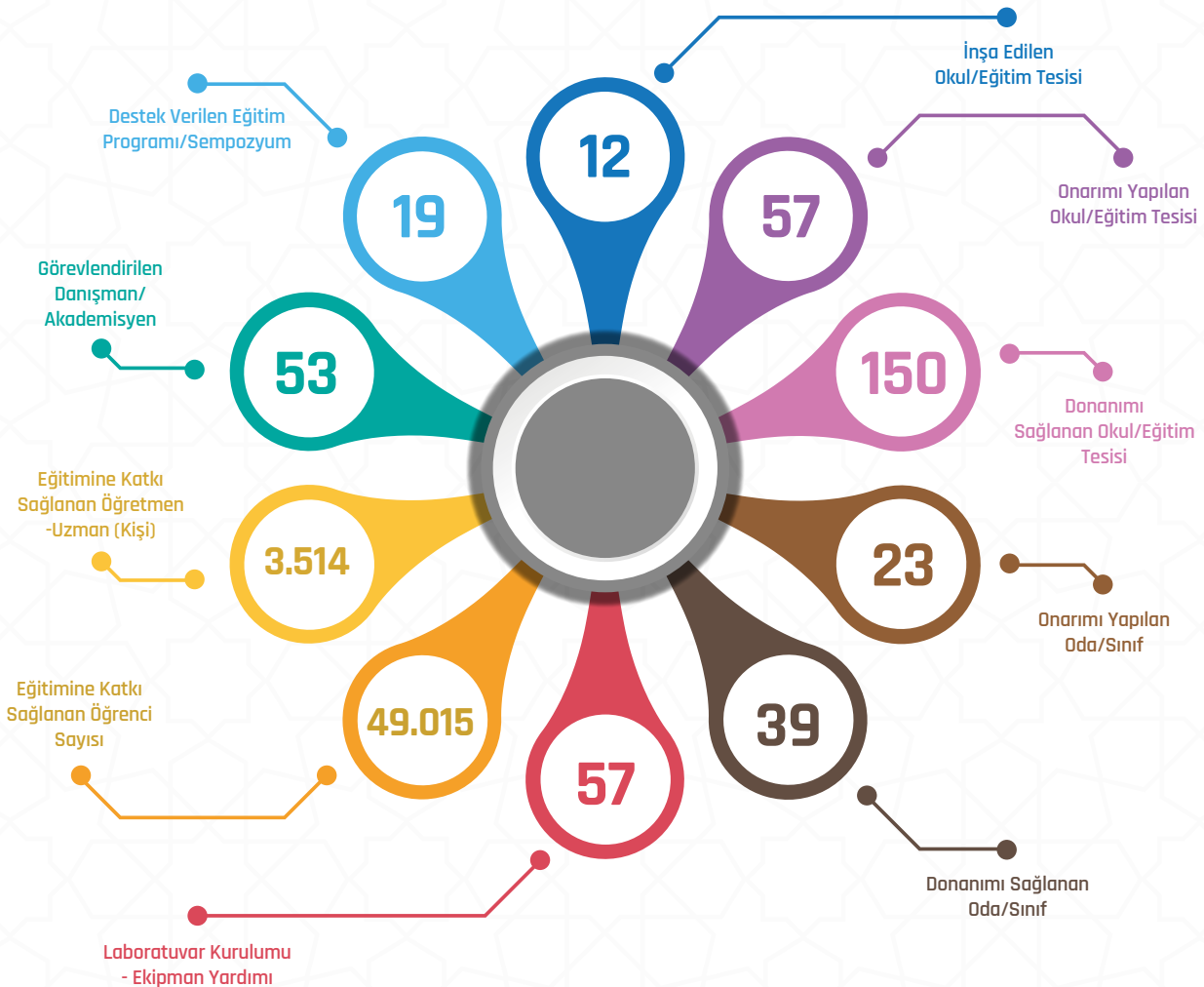

□ SOSYAL ALTYAPILAR VE HİZMETLER

Grafik 18: Sosyal Altyapılar ve Hizmetler Yardımlarının Alt Sektörel Dağılımı
[2016; Milyon Dolar]

□ HEDEFLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK TİKA TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR

EĞİTİM

Dünya'da yaklaşık 700 milyon insanın okuma-yazma bilmediği ve 200 milyon çocuğun okula gitme fırsatı bulamadığı bilinmektedir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasında en önemli hedeflerden biri olarak nitelendirilen Eğitim sektörü, ulusal ve uluslararası kalkınmada başarıya ulaşılması açısından büyük bir role sahiptir.

Hedeflerin uygulanabilirliği her şeyden önce yardım yapılan ülkenin eğitim durumu ve yapısına bağlı olmakla birlikte, hedeflerin başarılı bir şekilde sürdürülebilmesi de eğitim projeleri ile sağlanan fiziki ve beşeri kapasite artırımı ile mümkündür. Türkiye bu bakış açısıyla, eğitim sektöründe yaptığı proje ve faaliyetlerle aşağıdaki Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine doğrudan veya dolaylı bir şekilde katkı sağlamaktadır.

HEDEF 1: YOKSULLUĞA SON

Yoksulluğun Tüm Biçimlerinin Her Yerde Ortadan Kaldırmak.

Hedef 1, önümüzdeki 15 yıl boyunca aşırı yoksulluk da dâhil olmak üzere tüm seviyelerde yoksulluğun sona ermesini amaçlamaktadır. En fakir ve en savunmasız olanlar da dâhil olmak üzere tüm insanlar, temel yaşam standartlarına erişmeli ve sosyal koruma haklarından yararlanmalıdır.

HEDEF 4: NİTELİKLİ EĞİTİM

Herkes İçin Kapsamlı ve Eşit Derecede Kaliteli Eğitim Sağlamak Ve Herkese Yaşam Boyu Eğitim İmkânı Tanımak.

Hedef 4, temel ve üst düzey becerilerin kazanılması, teknik ve mesleki eğitim, öğretim ve yükseköğretime daha fazla ve eşit derecede erişim, yaşam boyu eğitim ve topluma katkıda bulunmak için gerekli bilgi, beceri ve değerlere odaklanmaktadır.

HEDEF 8: İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

Herkes için sürekli, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve iyi çalışmayı sağlamak.

HEDEF 10: EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

Ülke İçi ve Ülkeler Arasındaki Gelir Eşitsizliklerini ve Cinsiyet, Yaş, Engellilik, Irk, Sınıf, Etnik Yapı, Din ve Fırsat Eşitsizliklerini Azaltmayı Amaçlamaktadır.

Ayrıca, insanların güvenli, sistemli ve düzenli hareket edebilmelerinin temin edilmesi ve gelişmekte olan ülkelerin küresel karar alma ve kalkınma yardımlarında temsil edilmesine ilişkin konuları ele almayı hedeflemektedir.

Kız-Erkek Okulu

42 Derslikli, 1.260 Öğrenci Kapasiteli

Yurt ve Spor Kompleksi

648 Öğrenci Kapasiteli

Türkiye-Nijer Dostluk Parkı

10 Hektarlık Alanda

Nijer Yatılı Kız-Erkek Okulu

□ NİJER YATILI KIZ-ERKEK OKULU VE DOSTLUK PARKI

Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda, Nijer'de 4 hektarlık arazide 42 derslikli, 1.260 öğrenci kapasiteli bir kız erkek okulu, 648 öğrenci kapasiteli bir yurt binası ve öğrencilerin sosyal faaliyetlerde zaman geçirebileceği spor kompleksinin inşası TİKA tarafından yapılmıştır. Ayrıca, 10 hektarlık alanda Türkiye-Nijer Dostluk Ormanı'nın yenilenme kapsamında ağaçlandırma, su kuyusu, su deposu, çeşme ve 1 mini futbol sahası yapımı tamamlanmıştır.

Nijer'de birçok sektör için de söz konusu olduğu gibi eğitim hizmetleri kısıtlı maddi imkanlar dahilinde yürütülmekte olup, Nijer halkı dünyanın en düşük okur yazarlık (%28.7) düzeyine sahip halkları arasındadır. Bu oranın kadınlar için özellikle düşük bir değerde (%15.1) olduğu görülmektedir. Bu proje ile kız ve erkek öğrencilere yatılı okuma imkanı sunulmuş ve böylece yakın çevresinde bir eğitim kurumu olmadığı için okula gitme imkanından mahrum kalmış birçok öğrenci modern anlamda eğitim görme fırsatı bulmuş olacaktır.

Kolombiya Orejon Okulu

TİKA tarafından yapılan bu okulun, eğitime sağlayacağı katkının yanında Kolombiya'daki **barış sürecine de büyük bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.**

□ KOLOMBİYA'DA EĞİTİME DESTEK

Kolombiya'da barış sürecinde silahsızlandırılmış pilot bölgelerden biri olma özelliği taşıyan Orejon, bu özelliği nedeni ile Kolombiya Hükümeti tarafından önem atfedilen bir bölge konumundadır. Bu doğrultuda ülkemizin desteğini ve iyi niyetini göstermek üzere Orejon köyünde eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve bölgeler arası eğitim farkının en aza indirilmesi hedefi ile 2 derslikli 60 öğrencinin eğitim görebileceği bir okul inşaatı TİKA tarafından gerçekleştirilmiştir. Ayrıca okulun 2. katında öğrenciler için 1 adet yatakhane bulunmaktadır. Okulun açılışı Kolombiya Devlet Başkanı Juan Manuel SANTOS'un katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu okulun, eğitime sağlayacağı katkının yanında Kolombiya'daki barış sürecine de büyük bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

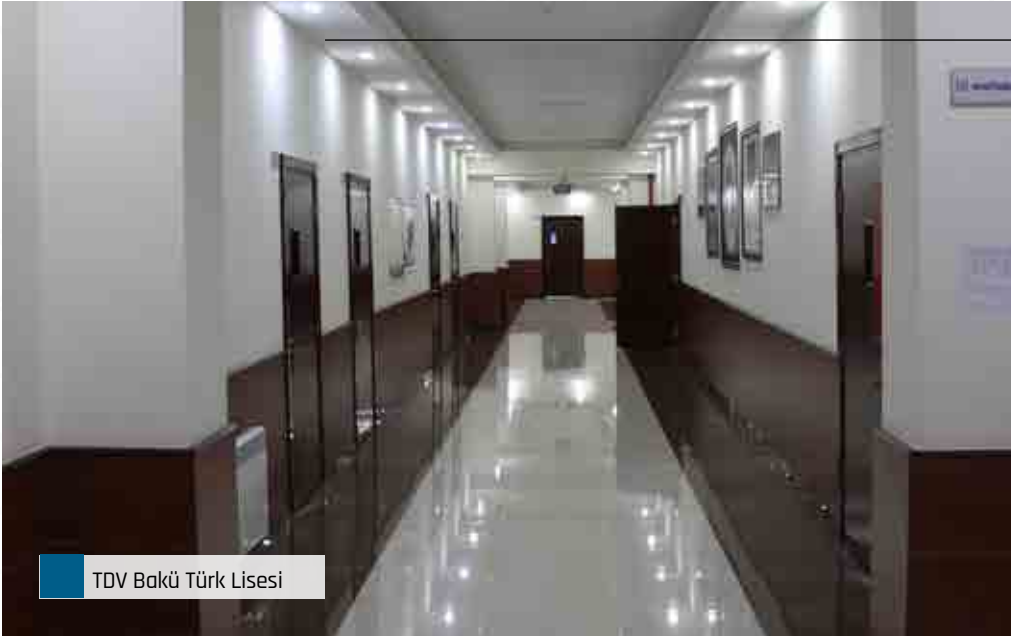
Kolombiya Devlet Başkanı Juan Manuel SANTOS

Makedonya Debre Belediyesi Lisesi

□ MAKEDONYA DEBRE BELEDİYESİ LİSESİ EĞİTİM BİNASI

Makedonya Debre Belediyesi Lisenin kapasitesinin artırılarak şartlarının iyileştirilebilmesi amacıyla, eski eğitim binasının yanında 5.400 metrekarelik alana sahip, 5 katlı 29 derslik ve fen bilimleri laboratuvarları ile kütüphane, toplantı salonu ve idari ofislerden oluşan yeni lise binası inşaatı TİKA tarafından yapılmıştır. Bu proje yaklaşık 1.000 öğrencinin daha kaliteli, modern ve temiz şartlarda eğitim-öğretim hayatlarını sürdürmesi öngörülmektedir.

TDV Bakü Türk Lisesi

□ TDV BAKÜ TÜRK LİSESİ TADİLATI

1994 yılından itibaren Azerbaycan'daki en başarılı eğitim kurumlarından biri olarak faaliyetlerini sürdüren lisenin mevcut binasının Azerbaycan yetkililerinin kararı doğrultusunda yıkılacak olması dolayısıyla tahsis edilen binanın tadilatı TİKA tarafından gerçekleştirilerek eğitim öğretim yapılabilmesine elverişli hale getirilmiştir. Bu vesile ile yaklaşık 850 öğrencisi bulunan Bakü Türk Lisesinin faaliyetlerini uygun koşullar altında devam ettirebilmesi sağlanmıştır. Ayrıca okul bahçesinde öğrenciler için rekreasyon alanı oluşturulmuştur.

PAKİSTAN'DA TEKSTİL MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ KURULUMU

Lahor'da Pencap Teknik ve Mesleki Eğitim İdaresi (TEVTA) tarafından Mesleki Eğitim Merkezi olarak kullanılacak eğitim tesisinde denim hazır giyim, denim kuru proses ve denim yaş proses olarak 3 atölye kurulması ve 2 farklı eğitim programı düzenlenmesi hususunda gerekli çalışmalar TİKA tarafından yürütülmüştür. Merkezin daha iyi eğitim vermesi adına merkezdeki eğitimcilere teorik ve pratik eğitimler düzenlenmiştir.

Pakistan'da TİKA tarafından yapılan Tekstil Mesleki Eğitim Merkezi

TİKA TARAFINDAN YAPILAN DİĞER PROJELER;

- 850 öğrenci kapasiteli Moğolistan Tarialan İlçe Okuluna ait eski binanın tadilatı yaptırılarak öğrenci yurdu olarak kullanılmaya başlanmıştır.
- 10'u yetim 80 kadar görme engelli çocuğa özel eğitim hizmeti veren Odessa 93 Numaralı I-III Dereceli Genel Eğitim Yatılı Okulu'nun ısıtma sistemleri yenilenmiştir.
- Erbil'de 2.300 öğrencinin eğitim gördüğü 14 okulun bakım, onarım ve tefrişatları yapılarak öğrencilerin hizmetine sunulmuştur.
- Nepal'de toplamda 6.000 öğrencinin eğitim aldığı 12 farklı okula tefrişat desteği yapılmıştır.
- Moğolistan'da bulunan Atatürk Okulu'nun dış cephesinin iyileştirilmesi amacıyla okulun tüm pencereleri yenilenmiş ve dış cephesi Denizli travertenine kaplanmıştır.
- Moldova Komrat Süleyman Demirel Eğitim Kompleksi içerisinde yer alan Süleyman Demirel kreşinin donanımı ve lise binasının tadilatı gerçekleştirilmiştir.
- Makedonya'daki Sande Ştetyoski İlköğretim Okulu bünyesinde bir anaokulunun bina inşası devam etmektedir.
- Maldivler'de bulunan Makunudhoo İlköğretim Okulu ve Lisesine laboratuvar inşa edilerek donanımı gerçekleştirilmiştir.
- Irak Selahaddin Üniversitesi'ne dil laboratuvarı kurulumu yapılmıştır.
- Kamerun Yaounde'de inşaatı devam eden Öğretmen Okulu'nun tamamlanması için gerekli çalışmalar gerçekleştirilerek binanın inşaatı ve tefrişatı tamamlanmıştır.
- Afganistan'da kız çocuklarının daha iyi koşullarda eğitim görmeleri amacıyla daha önce depo olarak kullanılan beş adet binanın tadilatı ve tefrişatı yapılarak, okul olarak kullanılması sağlanmıştır.

■ AHMET YESEVİ ÜNİVERSİTESİ

- Rektörlük ve Avrasya Araştırma Enstitüsü'nde yürütülen eğitim hizmetlerine ve faaliyetlerine destek verilmektedir.
- Kazakistan'da yürütülen öğretim ve yönetim faaliyetlerine katılmak üzere rektörlüğe görevlendirmeler yapılmaktadır.
- Merkez kütüphanesi inşaatı, tefrişatı ve üniversite yerleşkesine yapılan açık futbol sahası inşaatı çalışmaları sürdürülmektedir.
- Kendi kendini finanse eden Türkistan Uzaktan Eğitim Fakültesi TÜRTEP'in (Türkiye Türkçesiyle Eğitim Programları) eğitim-öğretim hizmeti verebilmesi için gerekli teknik altyapı ve donanım sağlanmaktadır.
- Türk Devlet ve Topuluklarından Türkiye'deki üniversitelere lisans ve lisansüstü eğitim yapmak üzere gelen üstün başarılı ve gelir düzeyi yetersiz öğrencilerden oluşan sanat topluluğu öğrencilerine aylık burs sağlanmıştır.

10 Fakülte, 1 Yüksekokul,
12 binden fazla öğrenci
900'ü aşkın akademik personel
Ahmet Yesevi Üniversitesi

□ KIRGIZİSTAN TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ

- Üniversitenin eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma kalitesinin ve öğrencilerin uygulama becerilerinin geliştirilmesi amacıyla hem mevcut laboratuvarlar donanım ve teknoloji yönünden iyileştirilmiş, hem de ihtiyaç duyulan alanlarda modern teknolojiyle donatılmıştır. Bu kapsamda teknoloji ve fiziki yatırım çalışmaları devam etmektedir.
- 2016 yılında toplam 1.296 lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencisine burs imkânı sunmuştur.

9 Fakülte, 4 Yüksekokul,
1 Meslek Yüksekokul,
5 binden fazla öğrenci,
500'ü aşkın akademik personel
Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi

MEB TARAFINDAN YAPILAN PROJE VE FAALİYETLER;

Türkiye'nin yurt içerisinde eğitime verdiği önemin yurt dışında da uygulayıcılarından olan Milli Eğitim Bakanlığı'na ait 16 ülkede faaliyet gösteren 70 resmi okul bulunmaktadır. Bu okullarda 600'e yakın öğretmen ve 12 bine yakın öğrenci bulunmaktadır. Bu kapsamda MEB, eğitim ve öğrenim olanakları kısıtlı öğrencilere eğitim materyalleri desteğinde bulunularak eğitim koşullarının iyileştirilmesi ile birlikte öğretmen ve çalışan personellere destek sağlanmaktadır.

Ayrıca MEB, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine doğrudan katkıda bulunan aşağıda belirtilen ulusal ve uluslararası projelere desteklerini sürdürmektedir.

- 1) Eğitimde Cinsiyet Eşitliğinin Desteklenmesi Projesi
- 2) Öğrenciler AB'yi Öğreniyor Projesi
- 3) Özellikle Kız Çocuklarının Okullaşma Oranlarının Arttırılması II Projesi
- 4) Hayatboyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından yapılan proje ve faaliyetler;

- Bilimsel etkileşimin gelişmesini desteklemek, uluslararası araştırma zincirini geliştirmek ve Türkiye'nin tanıtılmasına katkı sağlamak amaçlarıyla Türkiye'de eğitimlerine devam eden yabancı ülke vatandaşlarına YTB tarafından burs desteği verilmektedir. YTB 2016 yılı içerisinde 190 ülkeden 15.000 bin öğrenciye Türkiye bursu sunarak ve eğitim projeleri geliştirerek bir anlamda Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden eğitim sektörüne önemli katkılarda bulunmaktadır.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞININ YURTDIŞI EĞİTİM GRAFİĞİ

SAĞLIK

17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefinin gerçekleştirilebilmesi hususunda bir diğer önem arz eden sağlık sektörü, insan hayatı gibi hassas bir çalışma alanı ile alakalı olduğu için diğer sürdürülebilir kalkınma hedefleri içerisinde önemi son derece büyüktür. Tahminlere göre Dünya'da 800 milyon insan gerekli sağlık hizmetlerinden yararlanamamaktadır. İnsan sağlığını tehdit eden bütün sorunların ortadan kaldırılması, yaşanan can kayıplarının en aza indirilmesi, yoksulluk ile ortaya çıkan sağlık problemlerine ayrıca önem verilerek herkesin en azından temel düzeyde sağlık faaliyetlerinden yararlanabilmesi amacıyla Türkiye ihtiyaç duyan bütün ülkelere yardım eli uzatmaktadır. Kalkınma yardımları ile Türkiye, sağlık projelerine birçok ülkede devam etmekte olup, ilgili ülkelerde temel sağlık hizmetlerine ulaşımın sağlanması, uzmanlık gerektiren sağlık hizmetlerinin gerçekleştirilmesi ve başta anne - çocuk sağlığı olmak üzere insan sağlığının iyileştirilmesi amacıyla proje ve faaliyetlerine devam etmektedir.

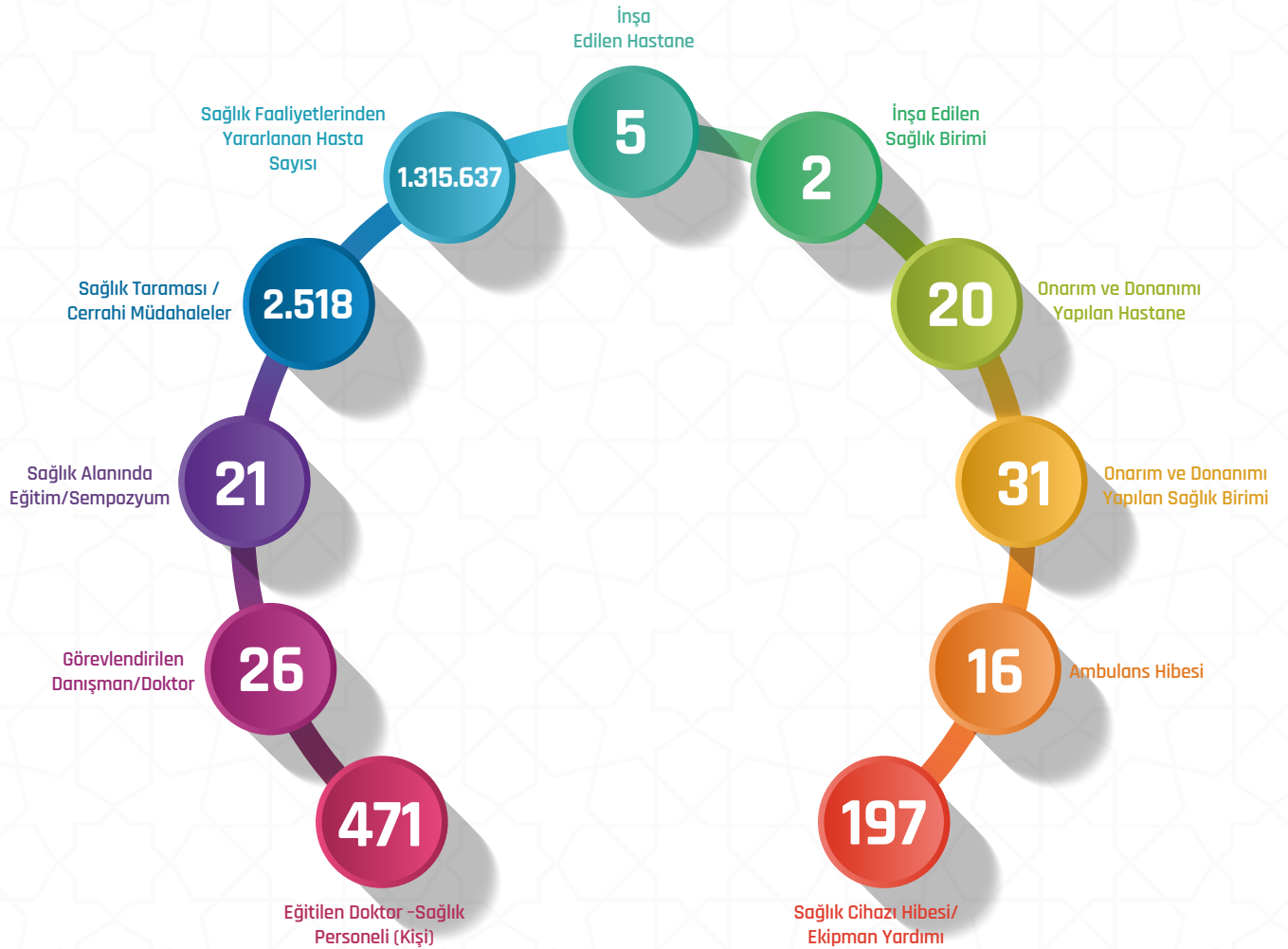
HEDEF 3: SAĞLIK VE REFAH

Sağlıklı Yaşamak ve Her Yaştan Herkes İçin Refah Sağlamak.

Hedef 3, üreme ve ana-çocuk sağlığını geliştirerek her yaştan herkese sağlık ve refah sağlamayı, bulaşıcı hastalıkların salgınını sona erdirmeyi, bulaşıcı olmayan ve çevresel hastalıkları azaltmayı, evrensel sağlık hizmeti ve herkes için ekonomik ve etkili ilaçlar ve aşılar sağlanmayı amaçlamaktadır.

HEDEFLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK TİKA TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Nijer Ana Çocuk Sağlığı Hastanesi

□ NİJER ANA ÇOCUK SAĞLIĞI HASTANESİ

Nijer Cumhuriyeti Halk Sağlığı Bakanlığınca Niamey'de tahsis edilen arazide 51 yataklı Ana Çocuk Sağlığı ve Rehabilitasyon Merkezi TİKA tarafından inşa edilmiştir. Son teknolojiyle donatılan Merkez içerisinde 6 adet poliklinik, 2 adet ameliyathane, 1 adet doğumhane, bir adet röntgen odası, 1 adet bebek yoğun bakım ünitesi, 1 adet hasta bakım ünitesi, 1 adet morg, 1 adet eczane ve 1 adet mescit yer almaktadır.

Nijer Ana Çocuk Hastanesi vesilesi ile öncelikle Obstetrik Fistül (OF) hastası Nijerli kadınların topluma geri kazandırılması, fistülün tedavisi ile tedavi sonrası rehabilitasyon ve sosyal adaptasyonun sağlanması, ülkede kırsalda yaşayan Nijerli kadınların sağlık hizmetlerine ulaşım probleminin çözümüne bir fistül ağı oluşturularak katkı sağlanması; bununla birlikte Hastane bünyesinde düzenlenmesi planlanan eğitim ve bilgilendirme organizasyonları ile erken yaşta evlilik ve doğum neticesinde oluşan hastalık ve sakatlıkların önlenmesi için kadınların bilinçlendirilerek Nijer genelinde farkındalık oluşturulması amaçlanmaktadır.

Bişkek Kırız-Türk Dostluk Hastanesi

Sirbistan Novi Pazar Devlet Hastanesi

□ BIŞKEK KIRIZ-TÜRK DOSTLUK HASTANESİ

TİKA tarafından Kırgızistan halkına nitelikli sağlık hizmeti sunmak amacıyla, kardiyoloji, kardiyovasküler cerrahi, genel cerrahi, göğüs hastalıkları, anestezi ve reaminasyon, girişimsel radyoloji, gastroenteroloji gibi alanlarda ileri seviyede teşhis ve tedaviye yönelik tıbbi cihazlarla donatılan Kırgız-Türk Dostluk Hastanesi yaklaşık 10.500 metrekare kapalı alanda hizmet verecek olup, inşa çalışmaları devam etmektedir.

□ SIRBİSTAN NOVİ PAZAR DEVLET HASTANESİ'NE DESTEK

Sirbistan'da bebek ölüm oranının en yüksek olduğu Novi Pazar bölgesinde yılda ortalama 2.500 doğum gerçekleşmektedir. Bölgedeki diğer şehirlerle birlikte toplam 300.000 kişiye hizmet veren Novi Pazar Devlet Hastanesi'nin jinekoloji ve doğum bölümü ünitesine modern ekipman tahsis edilmiştir. Böylece hastanenin hizmet kalite ve kapasitesi artırılmış ve bebek ölüm oranlarının azalması hedeflenmiştir.

Benin Adjohoun Sağlık Ocağı

□ BENİN ADJOHOUN SAĞLIK OCAĞI

Benin'in başkenti Porto Novo'ya yakın bir kasaba olan Adjohoun'da yaklaşık 1000 m2 kapalı alan üzerinde 2 acil müdahale bölümü, muayene ve tedaviye imkan sağlayan dış polikliniği, röntgen ve laboratuvar bölümleri, 1. Derece sağlık hizmetlerinin sunulduğu poliklinik bölümleri ve eczane bölümü bulunan bir sağlık ocağı inşası TİKA tarafından gerçekleştirilmiştir. Adjohoun sağlık ocağının, komşu şehir ve kasabalardan gelecek hastalara da hizmet vereceği göz önünde bulundurularak, yılda yaklaşık 20 bin kişiye hizmet vermesi beklenmektedir.

Sayın Emine Erdoğan, Gana İşitme Engelliler Merkezinde

□ GANA İŞİTME ENGELLİLER MERKEZİNE DESTEK

Gana'nın başkenti Akra'nın Tema Bölgesi'ndeki İşitme Engelliler Merkezi bünyesinde eğitim alan 4 ila 12 yaş arasındaki 80 işitme engelli çocuğa işitme cihazı temin edilmiştir. Ayrıca mezkûr öğrencilerin işaret dili haricinde sesli olarak da eğitim alabilmesine imkân tanıyan FM eğitim sistemi desteği sağlanmıştır.

□ ANA ÇOCUK SAĞLIĞINI DESTEKLEME PROGRAMI [AÇSAP]

Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan-Uluslararası Doktorlar Birliği (AID) ve Yeryüzü Doktorları Derneği işbirliğinde gerçekleştirilen Ana Çocuk Sağlığını Destekleme Programının 2016 yılı projeleri şu şekildedir:

- **Çocuk İleri Yaşam Desteği Eğitimleri (ÇİYAD):** Tıp alanında faaliyet gösteren STK'lar işbirliğinde Azerbaycan ve Kazakistan'da çocuk sağlığı açısından hayati müdahaleleri içeren ÇİYAD eğitimleri gerçekleştirilmiştir.
- **Anne Sütünü Teşvik Projesi:** Anne sütünün teşviki ve emzirme konusunda bilinçlendirme yapmak amacıyla 2014 yılından itibaren geniş halk kitlelerine yönelik broşür, afiş ve internet destekli bir kampanya ile başkent dışı bölgeleri de içeren kapsamlı çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca ebe ve hemşireler ile "emzirme rehberi" unvanıyla projede rol alan gönüllü kadınlara seminerler verilmiştir. Azerbaycan, Kırgızistan ve Kazakistan'da uygulanan proje başka ülkelere de yaygınlaştırılacaktır.
- **İşitme Tarama Eğitimleri:** İyot eksikliği nedeniyle işitme sorunlarının yaygın olduğu Azerbaycan, Kırgızistan gibi ülkelerde işitme sorunu olan bebeklerin tespit edilmesine yönelik eğitimler yapılarak tarama faaliyetlerinde kullanılacak cihazların bulunmadığı hastaneler için teçhizat temin edilmiştir.
- **"Hoşgeldin Bebek" Yenidoğan Canlandırma Eğitimi Projesi (NRP):** Sahasında uzman doktor ve hemşirelere yönelik olarak düzenlenen 3 günlük eğitim programıyla Azeri, Kazak ve Kırgız kursiyerlerin konu hakkındaki bilgi düzeyinde %80 artış sağlanmıştır. Proje ile yenidoğan canlandırmasının öğrenilmesi ve müdahalelerin standart hale getirilerek uygulanması, bebek ölümlerinin azaltılması hedeflenmiştir.

Kırgızistan, AÇSAP

□ ACİL TIP KAPASİTE GELİŞTİRME PROGRAMI [ATKAP]

İlgili kamu kurumları ve STK'lar ile işbirliğinde gerçekleştirilen Acil Tıp Kapasite Geliştirme Programı Azerbaycan'da başlatılmış ve başka ülkelerde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Program kapsamında aşağıdaki projeler uygulanmıştır:

- **Acil Tıbbi Yardım Personeli Eğitimi Projesi:** Acil Tıbbi Yardım konusunda Azerbaycan'ın Gence, Ağstafa, Astara ve Gedebe Bölgelerindeki sağlık kuruluşları personeli hem kendi ülkelerinde hem de Türkiye'de eğitimlere tabi tutulmuştur.
- **Acil Yardım Ambulansı Hibe Projesi:** Ambulans yetersizliği yaşanan, dolayısıyla hastaların ücra noktalardan merkezi hastanelere ulaştırılmasında zorluk yaşanan yerlere ambulans hibesi gerçekleştirilmiştir.
- **Yaygın İlk Yardım Eğitimi Projesi:** Profesyonel acil yardım birimlerinin erişimine kadar geçen aşamalarda hastalara sivililerin müdahalesinin hayati olduğundan hareketle, başta okullar ve kamu kurumları olmak üzere muhtelif noktalarda, basit müdahaleler konusunda bilgilendirilmesi amacıyla eğitimler verilmiştir. Projenin ilk kısmında Azerbaycan'da 20 kişilik doktor, hemşire ve ambulans şoföründen oluşan ekibe iki haftalık eğitim verilmiştir.

ATKAP

Özbekistan'a Bağışlanan Sağlık Araçları

□ TİKA TARAFINDAN YAPILAN DİĞER PROJELER;

- **Özbekistan'da** yaklaşık 200 bin kişinin nitelikli sağlık hizmetine ulaşması amacıyla gezici sağlık taraması faaliyetlerinde kullanılmak üzere 10 adet tam donanımlı mobil klinik aracı temin edilmiştir.
- **Seyşeller'de** tek çocuk bakım bölümünü barındıran Victoria Hastanesi'nde tadilat gerçekleştirilerek tıbbi donanım desteği sağlanmıştır.
- Kaliteli bir sağlık hizmetinin verilebilmesi için **Kosova** Ştimle Aile Hekimliği'nin tıbbi cihaz ve malzeme ihtiyacı karşılanmıştır.
- **Türkmenistan'da** 0-3 yaş arasındaki bebek ve çocuklara yönelik pediatri hizmetlerinin geliştirilmesi için eğitim programı verilmiştir.

SAĞLIK BAKANLIĞI TARAFINDAN YAPILAN PROJE VE FAALİYETLER;

■ Mogadişu Somali Türkiye Recep Tayyip Erdoğan Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Türkiye ile Somali arasında imzalanan protokol çerçevesinde Somali-Türkiye Eğitim ve Araştırma Hastanesi hizmete sunulmuş, insanların daha iyi standartlarda sağlık hizmeti almasının önü açılmıştır. 15 bin m2 olan hastane dahilinde Poliklinikler (dahiliye, kadın doğum ve çocuk, üroloji), 28 yataklı acil servis, 4 adet ameliyathane, 20 adet yoğun bakım ünitesi, 20 adet yenidoğan ve küvez ünitesi kapasiteli doğumhane, 5 adet röntgen, 4 adet ultrason, 3 adet eko cihazı, 1 adet tomografi, 1 adet mamografi, 1 adet MR ünitesi, laboratuvarlar ve 200'den fazla hasta yatak ünitesi bulunmaktadır.

Recep Tayyip Erdoğan Eğitim ve Araştırma Hastanesinde ayda ortalama 6000 hasta tedavi edilmekte ve ayda ortalama 100 ameliyat gerçekleştirilmektedir. Hastanenin donanımı ile ilaç ve sarf malzeme tedariki TİKA tarafından karşılanmıştır. Aynı proje kapsamında güvenliğin artırılması amacıyla TİKA tarafından hastane çevresine 6 metre yüksekliğinde güvenlik duvarı inşa edilmiştir.

Mogadişu Somali Türkiye Recep Tayyip Erdoğan Hastanesi

■ Nyala Sudan Türkiye Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Türkiye ile Sudan arasında imzalanan protokol çerçevesinde Sudan-Türkiye Eğitim ve Araştırma Hastanesi hizmete sunulmuş, insanların daha iyi standartlarda sağlık hizmeti almasının önü açılmıştır. 50 bin m2 alan üzerinde kurulu 150 yatak kapasiteli hastane, 11 bin m2 kapalı alandan oluşmaktadır. Bünyesinde 46 yoğun bakım yatağı, 3 ameliyathane, 2 doğumhane ile 1 tam donanımlı radyoloji ünitesi ve 1 laboratuvar bulunmaktadır.

Hizmete açılması için ihtiyaç duyulan ilaç ve sarf malzemelerinin alımı da TİKA tarafından gerçekleştirilen hastane, Sağlık Bakanlığı tarafından işletilmektedir. Hastane günde yaklaşık 500 hasta kabul etmektedir. Bugüne kadar 140.000'den fazla insana sağlık hizmeti veren hastanenin kurulması ile bölgenin bu alandaki açığını kapatmasına önemli bir katkı sağlanmıştır.

Nyala Sudan Türkiye Eğitim ve Araştırma Hastanesi

■ Suriye Cerablus Türk Hastanesi

60 yatak kapasiteli ve 4 yoğun bakım ünitesine sahip Cerablus Türk Hastanesi Suriye halkına sağlık hizmeti vermek amacıyla Sağlık Bakanlığınca Cerablus'ta kurulmuştur. 80 personelin bulunduğu hastane yılda 60 bin Suriyeli vatan-
daşa sağlık hizmeti sunmaktadır.

■ Ukrayna'ya Şişirilebilir Sahra Hastanesi

Ukrayna'ya bir set şişirilebilir sahra hastanesinin hibesi Türk yetkililerce gerçekleştirilmiştir.

■ Kısa Süreli Mesleki Eğitim

Ülkemizin sağlık alanında yabancı ülkelerle imzaladığı Anlaşmalar / Protokoller çerçevesinde, birçok ülke taleplerine binaen, 15 ülkeden katılan sağlık personellerine Sağlık Bakanlığı'na bağlı eğitim ve araştırma hastanelerinde kısa süreli mesleki eğitim imkânı sağlanmaktadır.

■ Acil Sağlık Eğitim Projesi (ASEP)

Azerbaycan, Endonezya, Etiyopya, Gambiya, Kırgızistan, Nijer, Tacikistan, Kosova sağlık personeline 112 Ambulans Hizmetleri ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri konularında eğitimler verilmiştir.

■ Çeşitli Ülkelerde Tedavi Desteği

Sağlık alanında ikili anlaşmalar gereğince 2012-2016 yılları arasında Afganistan, Sudan, Yemen, Kosova, Azerbaycan, Arnavutluk, Nijer, Kırgızistan vatandaşlarından yıllık ortalama 2.000 civarı hastanın tedavisi ülkemizde gerçekleştirilmiştir.

Suriye Cerablus Türk Hastanesi

Sağlık alanında ikili anlaşmalar gereğince 2012-2016 yılları arasında
Afganistan, Sudan, Yemen, Kosova,
Azerbaycan, Arnavutluk, Nijer, Kırgızistan
 vatandaşlarından yıllık ortalama **2.000** civarı hastanın tedavisi
ülkemizde gerçekleştirilmiştir.

SU VE SANİTASYON

Sürdürülebilir içme suyu temini, sağlıklı ve insan onuruna yakışır bir hayat sürdürmenin vazgeçilmez önkoşullarından biridir. Dünyada 660 milyondan fazla insan temiz içme suyuna erişimde problemlerle karşılaşmaktadır. İçme suyu temininin yanı sıra su hijyeni de dünyanın pek çok bölgesinde temel altyapı sorunlarından birisini teşkil etmektedir. 2,5 milyara yakın insan temel su hijyeni altyapılarına erişememektedir. Su hijyeninin yetersiz olduğu bölgelerde gıda güvenliği ve salgın hastalık risklerinin artış gösterdiği de yadsınamaz bir gerçektir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasına dahil edilen "Herkes için temiz su ve sanitasyon erişimi sağlama" hedefi doğrultusunda ülkemiz içme suyu temini, su arıtma tesislerinin kurulumu gibi pek çok proje ile faaliyet gösterdiği coğrafyalarda temiz su temini vasıtasıyla yaşam koşullarının iyileştirilmesi çalışmalarına devam etmektedir.

HEDEF 3: TEMİZ SU VE HALK SAĞLIĞI

"2030'a kadar herkesin güvenilir ve erişilebilir içme suyuna evrensel ve eşit biçimde erişiminin güvence altına alınması"

"2030'a kadar bütün sektörlerde su kullanım etkinliğinin büyük ölçüde artırılması, su kıtlığı sorununu çözmek için sürdürülebilir tatlı su tedarikinin sağlanması ve su kıtlığından mustarip insan sayısının önemli ölçüde azaltılması"

HEDEFLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK TİKA TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR;

Türkiye su sıkıntısı çeken özellikle Afrika ve Orta Doğu ülkelerine su kuyuları açıyor

□ TİKA TARAFINDAN YAPILAN DİĞER PROJELER;

- **Pakistan**'ın Keşmir eyaletinde 3.000 haneye temiz içme suyu sağlayacak 3 adet su filtre istasyonu kurulmuştur.
- **Ukrayna**'nın Odessa bölgesinde 4.000 kişinin yararlanabileceği bir içme suyu arıtma tesisi kompleksi kurulmuştur.
- **Kırgızistan**'ın Oş vilayetinde toplam uzunluğu 3,2 km olan birçok bölümü kırılmış ve bazı bölümleri olmayan içme suyu kanalının 630 metrelik kısmının yenilenmesi çalışması tamamlanmıştır.
- “**Azerbaycan Su Temini**” projesinin 2. aşaması kapsamında köylerin ve köy okulunun su ihtiyacının giderilmesi amacıyla su kuyuları açılmıştır.
- **Gürcistan**'da 2.365 nüfuslu köye içme suyu temin edilmiştir.
- **Meksika**'da devlet tarafından açılan Yerli Çocuk Evleri/Barınaklarına 35 adet mikrobiyolojik su arıtma sistemi temin edilmiştir.
- **Bangladeş**'te sel felaketinden etkilenen mağdurların temiz içme suyu ihtiyacının karşılanması amacıyla toplam 30 adet küçük ölçekli su kuyusu açılmıştır.
- **Gabon, Tunus ve Namibya**'da 5 adet su kuyusu açılmıştır.
- **Arnavutluk, Bosna-Hersek, Karadağ, Kazakistan, Makedonya, Romanya ve Somali**'den gelen uzmanların katılımıyla Türkiye'de düzenlenen “Yerel Yönetimlerin Su, Atık Su ve Sulama Sistemleri Yönetimi” bilgi ve tecrübe paylaşımı programına destek sağlanmıştır.

□ DİĞER KAMU KURUM VE KURULUŞLARI TARAFINDAN YAPILAN PROJE VE FAALİYETLER:

- DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen “Afrika Temiz İçme Suyuna Ulaşım Projesi” kapsamında **Cibuti** ve **Nijer**'e su sondaj makineleri ve ekipmanı temin edilmiştir.
- Konya Selçuklu Belediyesi tarafından TİKA ile işbirliği halinde, **Moldova**'nın Gököğüz Yeri Özerk Bölgesi'ne su kuyusu, pompa istasyonu ve su kulesi inşa edilmiştir.
- DSİ Genel Müdürlüğü tarafından **Moritanya**'da bir su analiz laboratuvarı kurulmuştur.
- DSİ Genel Müdürlüğü tarafından **Suriye**'de su sondaj kuyuları inşa edilmiştir.
- Türkiye Su Enstitüsü tarafından, İslam İşbirliği Teşkilatı Üçüncü **Sudan** Sorumlu Bakanlar Konferansı düzenlenmiştir. 17 farklı ülkeden Bakan seviyesinde katılım sağlanmıştır.
- Türkiye Su Enstitüsü tarafından **Bangladeş** Yerel İdareler ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı'na bağlı Halk Sağlığı ve Mühendisliği Kurumu uzmanlarından oluşan 9 kişilik heyete su ve sanitasyon eğitimi verilmiştir.

“**2030'a kadar**
herkesin güvenilir ve erişilebilir içme suyuna
evrensel ve eşit biçimde
erişiminin güvence altına alınması”

2016 yılında Afrika ve Orta Doğu'da, TİKA ve DSI tarafından toplam 115 adet su kuyusu açılmıştır

Ülkemiz, susuzluğun pençesinde olan Afrika ülkeleri için umut olmaktadır

İDARİ VE SİVİL ALTYAPILARIN GELİŞTİRİLMESİ

Ülkemiz dünyanın birçok ülkesinde idari ve sivil altyapılara yönelik destekleri ile özellikle merkezi ve yerel yönetimler tarafından sunulan kamu hizmetlerinin kalitesinin artırılmasını hedeflemektedir. Bu alandaki proje ve faaliyetler ile Türkiye önümüzdeki 15 yıl için küresel olarak belirlenmiş ve kabul görmüş Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin hepsine dolaylı olarak hizmet etmekle birlikte, aşağıdaki hedeflere doğrudan katkı sağlamaktadır:

HEDEF 8: İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

Herkes için sürekli, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve insana yakışır işleri yaygınlaştırmak.

HEDEF 10: EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

Ülkelerin içinde ve arasında bulunan eşitsizlikleri azaltmak.

HEDEF 11: SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİR VE YAŞAM ALANLARI

Şehirleri ve yerleşim yerlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir hale getirmek.

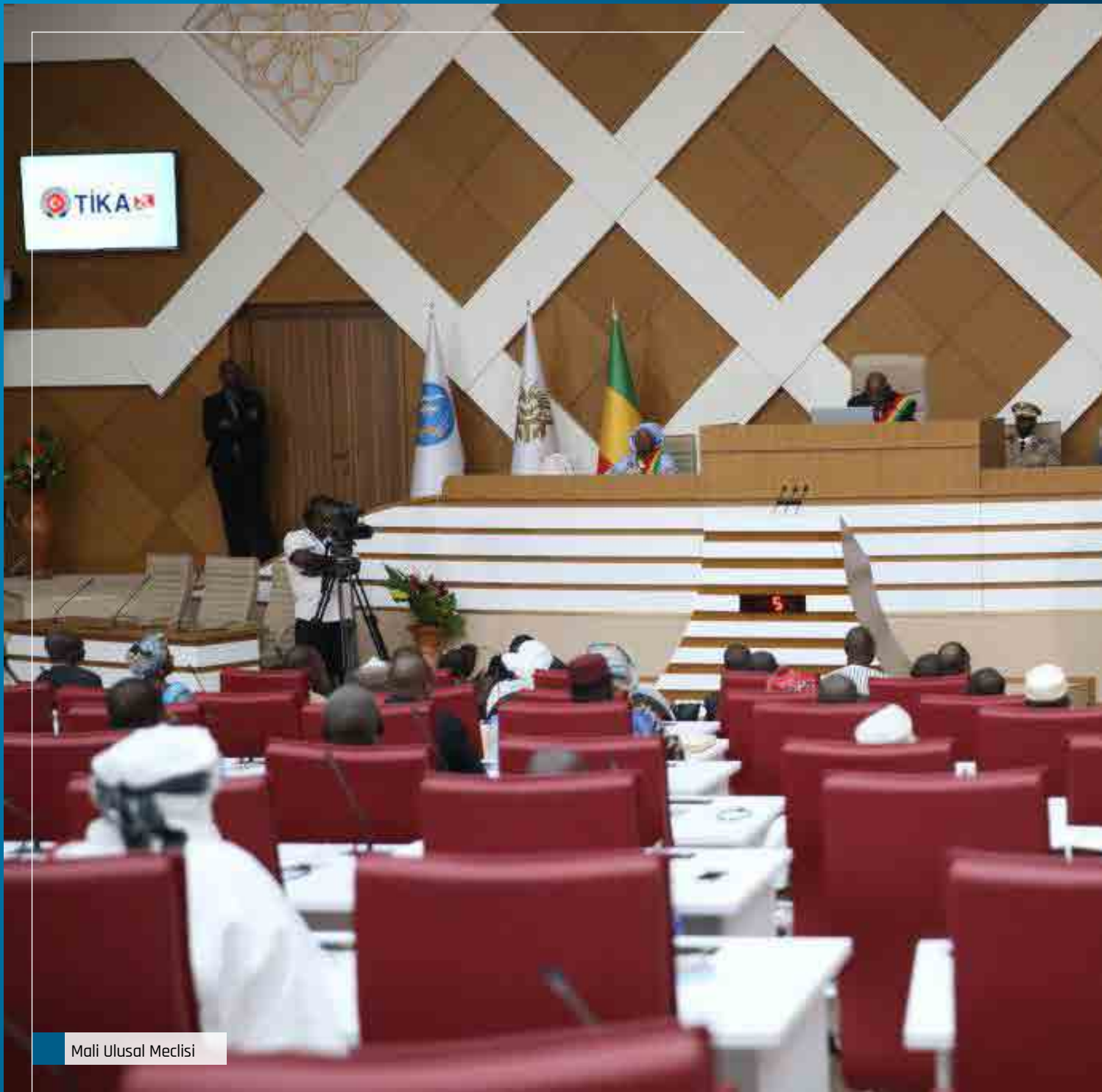
HEDEF 16: BARIŞ VE ADALET

Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumları yaygınlaştırmak, herkesin adalete erişimini sağlamak ve her seviyede etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar kurulması.

HEDEFLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK TİKA TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR;

Mali Ulusal Meclisi

□ MALİ ULUSAL MECLİSİNİN MODERNİZASYONU

Mali ve Türkiye arasındaki dostluğun bir sembolü olmak üzere, fiziki ve donanım açısından yetersiz koşullarda hizmet veren Mali Ulusal Meclisi binasının genel kurul salonu yenilenmiştir. Bu kapsamda iki ülke arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla Mali Ulusal Meclisi binasının genel kurul salonunun; seyirci koltukları, meclis başkanı kürsüsü, milletvekili masa ve sandalyelerinin yerleştirilmesi, her türlü iç kaplama imalatı, elektrik ve mekanik tesisatlarının yenilenmesi (ses sisteminin yenilenmesi ile havalandırma ve soğutma sisteminin yenilenmesi) işleri TİKA tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda 100 kişi kapasiteli meclis salonu 150 milletvekilinin çalışabileceği rahat bir ortama kavuşmuştur.

Türkiye tarafından temin edilen Arnavutluk Polis Üniformaları

□ ARNAVUTLUK EMNİYET TEŞKİLATI'NA DESTEK

9.000 Arnavutluk polisinin ihtiyacı olan (Polis Parkası, Polis Montu, Polis Kazağı, Kışlık Kep, Polis Gömleği, Polis Kravatı, Polisi Pantolonu, Polis Botu, Çevik Kuvvet Kışlık Elbise, Çevik Kuvvet Yağmurluk, Çevik Kuvvet Tişört, Trafik Yağmurluğu, Reflektörlü Trafik Yeleği, Bel Kemer, Hücum Yeleği, Teçhizat Takımı (Silah Kılıflı), Motosikletli Trafik Polisi Kıyafeti, Motosiklet Kaskı, Yazlık Ayakkabıdan oluşan) malzemeler TİKA tarafından satın alınarak Arnavutluk İçişleri Bakanlığı'na teslim edilmiştir.

Arnavutluk Emniyet Teşkilatı personeline temin edilen Türk polisi üniforması ülkemizin görünürlüğüne olumlu katkı sağlamıştır. Ayrıca Arnavutluk Emniyet Teşkilatı personeline TİKA ve Emniyet Genel Müdürlüğü işbirliğinde insan kaynakları yönetimi, organize suçlarla mücadele istihbaratı, patlama sonrası inceleme, spor güvenliği uygulama eğitimi ve terörle mücadelede kullanılan yöntemler kursu verilmiştir. Bu proje ile Arnavutluk Emniyet Teşkilatı'nın beşeri ve kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

BELEDİYELERLE BİLGİ VE TECRÜBE PAYLAŞIMI

- **"Yerel Yönetimlerin Su, Atık Su ve Sulama Sistemleri Yönetimi"** konusunda Arnavutluk, Bosna-Hersek, Karadağ, Kazakistan, Makedonya, Romanya ve Somali yerel yönetimleri uzman personeline yönelik olarak Uluslararası Yerel Yönetimler Eğitim ve Araştırma Merkezi (UYEM) bünyesinde;
- **"Yerel Yönetimlerde Alternatif Enerji Kaynakları ve Asfalt Çalışmaları"** konusunda Moldova Cumhuriyeti Gagauz Yeri yerel yöneticilerine yönelik UYEM bünyesinde;
- **"Yerel Yönetimlerin Basın ve Halkla İlişkiler Hizmetleri"** konusunda Azerbaycan, Bosna-Hersek, Karadağ, Kazakistan, Kırgızistan, Kosova, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Makedonya, Moğolistan ve Somali yerel yöneticilerine yönelik İstanbul'da birer hafta olarak,

Türk Dünyası Belediyeler Birliği ve TİKA işbirliğinde gerçekleştirilen programa destek sağlamıştır.

Uluslararası Polis Eğitimi

ULUSLARARASI POLİS EĞİTİMİ İŞBİRLİĞİ

TİKA koordinasyonunda, dost ve kardeş ülkelerin emniyet teşkilatı mensuplarına yönelik olarak; karşılıklı tecrübe paylaşımı, suçla mücadelede ortak bilinç geliştirme ve iki ülke polis teşkilatlarının terminolojilerinde birlik sağlanması amacıyla hizmet içi ve uygulamalı eğitimler verilmektedir. 2016 yılı Nisan - Aralık döneminde düzenlenen 27 eğitim programına farklı ülkelerden 431 kursiyerin katılımı sağlanmıştır.

□ TİKA'NIN 2016 YILINDA MERKEZİ VE YEREL YÖNETİMLERE DESTEK SAĞLADIĞI DİĞER BAZI PROJELER

- **Karadağ** Yargıtay Başkanlığı binasına engelli dostu asansör sistemi kurulmuştur.
- **Gürcistan** Stratejik Analiz Merkezi için ofis mobilyası ile büro malzemesi temin edilmiştir.
- **Makedonya** Plasnitsa Belediyesi yeni kamu hizmet binasına mobilya donanımı gerçekleştirilmiştir.
- **Pasifik ve SIDS Ülkelerine** (Myanmar, Filipinler, Kiribati, Vietnam, Kamboçya, Tayland) yönelik gıda güvenliği eğitim programına destek verilmiştir.
- **Tacikistan** İçişleri Bakanlığı konferans salonunun tamirata gerçekleştirilmiştir.
- **Kosova** Yüksek Yargı Heyeti Türkiye'ye çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.
- **Paraguay** Filadelfia Gönüllü İtfaiyeciler Birliği'ne itfaiye aracı verilmiştir.
- **Özbekistan** Maliye Bakanlığı uzmanlarına sosyal güvenlik sistemi eğitimi verilmiştir.
- **Ürdün**'deki farklı belediyelerden gelen heyete olumsuz hava koşullarıyla mücadele ve trafik kontrol sistemi konusunda eğitim verilmiştir.
- **Ukrayna** Enformatizasyon ve Ekonomik Modelleme Devlet Bilimsel Araştırma Enstitüsü'nde ihtiyaç duyulan görüntülü konferans sistemi kurulmuştur.

Tacikistan İçişleri Bakanlığı Konferans Salonu

□ DİĞER KURUMLAR TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN BAZI PROJELER;

Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından yapılan Uluslararası Medya Mensupları Teknik İşbirliği Programı kapsamında, 2016 yılı içerisinde mesleki çalışmalarda bulunmak, devlet üst yönetimi ile çeşitli kurum ve kuruluşlarda Türkiye'nin tanıtılması ve kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde farklı ülkelerden medya mensupları Türkiye'de ağırlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından Azerbaycan Merkez Bankası çalışanlarına yönelik olarak "Kısa Dönemli Tahminler" konusunda ülke tecrübelerinin paylaşılması amacıyla Bakü'de bir haftalık bir teknik destek programı düzenlenmiştir.

TİKA, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için özel politikalar geliştirmektedir.

DİĞER SOSYAL ALTYAPILAR VE HİZMETLER

Dünya'da yaklaşık 1 milyar insanın yeterli barınma koşullarından yoksun olduğu ve 100 milyonu aşkın insanın da evsiz olduğu bilinmektedir. Bu açıdan bakıldığında birçok kişi, insanlık onuruna yakışır hayat sürdürebilme fırsatı bulamamaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri açısından önem arz eden sosyal hayatın iyileştirilmesi, toplumdaki eşitsizliklerin azaltılmasında ve sürdürülebilir yaşam alanlarının artırılmasında büyük rol oynamaktadır.

HEDEF 5: TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi.

HEDEF 10: EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

Ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerin azaltılması.

HEDEF 11: SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİR VE YAŞAM ALANLARI

Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılınması.

BU BAKIMDAN TÜRKİYE'NİN KALKINMA YARDIMLARINDAN SORUMLU OLAN TİKA TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR;

Macaristan Zigetvar Türk-Macar Dostluk Parkı

MACARİSTAN ZİGETVAR TÜRK - MACAR DOSTLUK PARKI

Macaristan'da Zigetvar seferinin 450. yıldönümünü anma törenleri kapsamında, Zigetvar'da 1994 yılında Macaristan Türk Büyükelçiliğimiz tarafından yaptırılan Türk-Macar Dostluk Parkı ve çevresinin daha çok sayıda ziyaretçiye hizmet verebilecek ve iki ülkeye ait tarihi geçmişe dayanan kültürel ve tarihsel dostluğun gelecek nesillere aktarımını sağlayacak şekilde TİKA tarafından yeniden düzenlenmiştir. Yine park alanı içerisinde Kanuni Sultan Süleyman'a ait sembolik türbenin bakım ve onarımının yapılması TİKA tarafından gerçekleştirilmiştir.

Uskoplje Spor Salonu

USKOPLJE SPOR SALONUNUN TAMAMLANMASI

İstanbul Sancaktepe Belediyesi ve Bosna Hersek Gornji Vakuf - Uskoplje Belediyesi arasında imzalanan "Kardeşlik ve İşbirliği" anlaşması kapsamında ve TİKA koordinasyonunda; ilçede başta çocuklar ve gençler olmak üzere vatandaşların spor yapabilecekleri kaliteli bir spor salonu olarak kullanılacak olan Uskoplje Spor Salonunun inşaatı tamamlanmıştır.

Alaaddin Kız Yetimhanesi

ALAADDİN KIZ YETİMhanESİ EK BİNA YAPIMI

Afganistan'da yıllardır devam eden savaş, çatışma ve terör olaylarından dolayı binlerce çocuk yetim kalmakta, devletin bu çocuklara yönelik hizmetlerinin kısıtlı kalmasından dolayı yaklaşık 400 çocuğun yaşadığı ve eğitim gördüğü Alaaddin Kız Yetimhanesine TİKA tarafından 250 kişilik bir ek bina yapılmıştır. Ek bina içinde diğer öğrencilerin de yararlanacağı ortak kullanım alanları bulunmaktadır.

63

Yopougon Görme Engelliler Anaokulu

YOPOUGON GÖRME ENGELLİLER MERKEZİ ANAOKULUNUN İNŞAATI

Fildişi Sahili'nin en büyük şehri olan Abidjan'a yakın ve ülkenin tek görme engelli merkezi olan okulun anaokulu bölümünün ve oyun parkının inşası TİKA tarafından yapılarak hizmete açılmıştır.

□ TİKA TARAFINDAN YAPILAN DİĞER PROJELER;

- **Bosna Hersek**'te içerisinde tiyatroya, sinema ve sergi salonları bulunan Trebinje Kültür Merkezinin tadilatı ve teknik donanımı gerçekleştirilmiştir.
- **Tayland**'da 810 metrekare ve 3 kattan oluşan bir yetimhane inşa edilmiştir.
- **Gürcistan**'da engelli çocukların eğitiminde engelleri ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliği sağlamaya yönelik olarak AİSİ Engelliler Merkezinin tadilat ve tefrişatı gerçekleştirilmiştir.
- **Kırgızistan**'da muhtelif yerleşkelere 8 çocuk oyun alanı ve 1 açık hava spor alanı oluşturulmuştur.
- İzmit Belediyesi ile TİKA işbirliğinde **Üsküp**'te bulunan Çayır Belediyesi sınırları içinde bir adet çocuk parkı yapılmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğünce çeşitli ülkelerde bulunan Osmanlı yadigarı eserlerin restorasyon çalışmalarına devam etmektedir. Bunlar;

- **Bosna-Hersek**'te Saraybosna Başçarşı Hoca Durak Cami, Travnik Alaca Cami, Gradiška Derviş Hanım Medresesi, Çayniçe Sinan Bey Cami, Foça Alaca Cami;
- **Kosova**'da Cakova Küçük Medrese ve Hadım Süleyman Ağa Kütüphanesi ve Yurt Binası, Priştina Alaaddin Cami, Vuçitrin Gazi Ali Bey Cami, Cakova Molla Yusuf Cami, Sefa Cami, Kusari Cami, Mitrovica Müezzın Muslihiddin Cami, Mamuşa Saat Kulesi;
- **Makedonya**'da Ohri Ali Paşa Cami, Üsküp İsa Bey Cami, Yahya Paşa Camii, , Manastır Hacı Mahmut Bey Cami, Manastır Haydar Kadı Cami;
- **Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti**'nde Lefkoşa Selimiye Cami, Gazimagusa Lala Mustafa Paşa Cami ve Lefkoşa Dükkanlar Önü Cami.

İstanbul Sancaktepe Belediyesi'nin kardeş şehir projesi kapsamında Bosna Hersek'teki Gornji Vakıf Spor Kompleksine donanım desteği sağlamıştır. Ayrıca, **Moğolistan**'daki Nalayh Belediyesinde cadde ve park düzenlenmesi yapmıştır.

Kocaeli İzmit Belediyesi'nin kardeş belediyesi olan **Travnik** Belediyesi'nde 15 Temmuz Özgürlük ve Bağımsızlık parkı inşa edilmiştir.

Bosna Hersek, Trebinje Kültür Merkezi

TİKA, ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerin giderilmesi için özel bir pratik sergilemektedir.

-23.418   -0.52

▲ +157.19

5102
7633
7299
8568
8095
8095

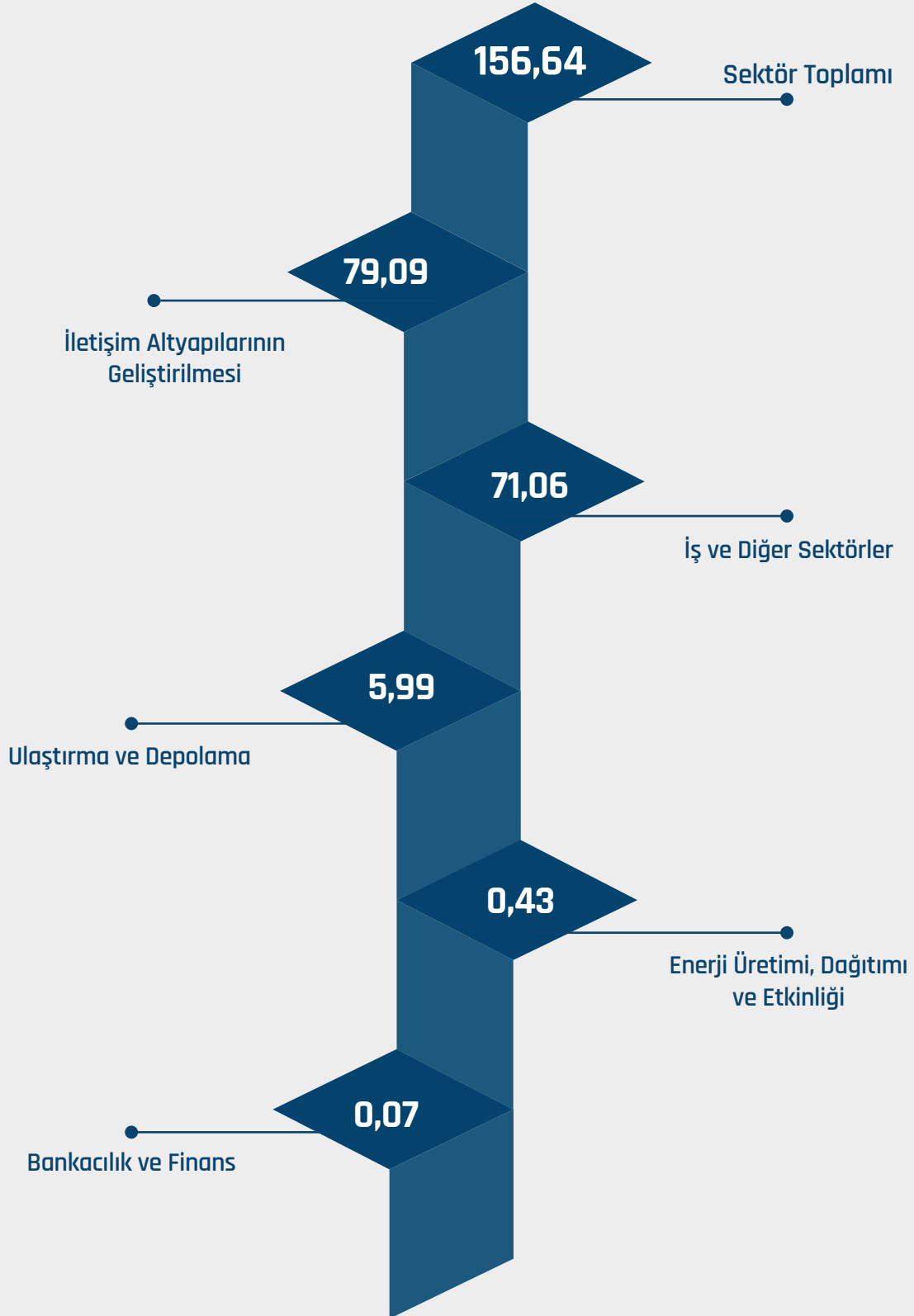

EKONOMİK ALTYAPILAR VE HİZMETLER

□ EKONOMİK ALTYAPILAR VE HİZMETLER

Grafik 19: Ekonomik Altyapılar ve Hizmetler Yardımlarının Alt Sektörel Dağılımı
[2016; Milyon Dolar]

ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA

HEDEF 11: SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER VE TOPLULUKLAR

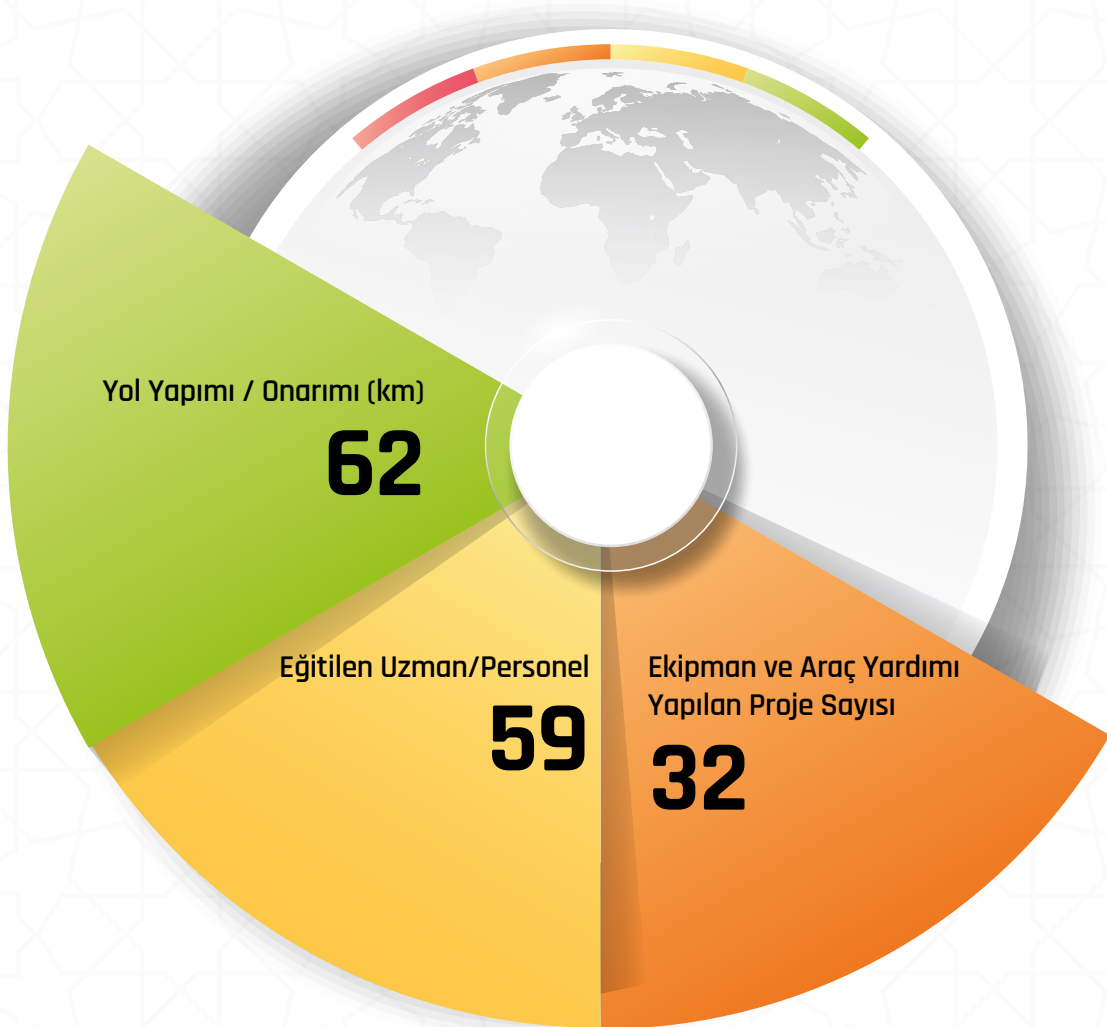
"2030'a kadar herkes için, özellikle kırılgan durumda olan insanların, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel önem gösterilerek, yol güvenliğinin artırılması, başta toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, ekonomik olarak karşılanabilir, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişiminin sağlanması"

"2030'a kadar, özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engelliler için güvenli, kapsayıcı ve ulaşılabilir, yeşil ve kamusal alanlara genel erişimin sağlanması"

Yukarıda belirtilen hedeflerin hayata geçirilmesi ve bu yolla şehir yaşamının kolaylaştırılması, toplum refahının artırılması böylelikle sürdürülebilir toplum yaşantısı için kalkınma projeleri hayata geçirilmektedir. Bu doğrultuda Türkiye, kentlere ulaşım altyapı desteği, yolcu taşıma için araç temini ve ulaşımın olanaklarının artırılmasına yönelik araç ve ekipman yardımlarında bulunmaktadır.

HEDEFLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK TİKA TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR;

Gine'ye hibe edilen otobüsler

▣ OTOBÜS, YEDEK PARÇA VE EĞİTİM DESTEĞİ

İBB, TİKA ve İETT işbirliği ile Gine'ye 50, Bosna Hersek'e 15 ve Gürcistan' 5 otobüs hibe edilmiş olup, bu kapsamda yedek parça ve eğitim hizmetleri de verilmiştir.

Myanmar'a yapılan yeni yol

▣ MYANMAR THAYET TÜRK ŞEHİTLİĞİ YENİ YOL YAPIMI

2015 yılında tamamlanan Myanmar Thayet Türk Şehitliği'ne ulaşımı sağlayacak olan yol şehitlik ile birlikte tamamlanmıştır. Ancak yolun askeri bölgenin içinde kalması sebebiyle sivil halkın da kullanabileceği 2.65 km uzunluğunda bir yol ve bir köprü TİKA tarafından yapılmıştır.

▣ ÜRDÜN HİCAZ DEMİRYOLLARI'NA İŞ MAKİNASI TEMİNİ

Hicaz Demiryolunun, yoğun yağışlar ve bakımsızlık nedeniyle raylarının zarar görmesinden dolayı demiryolu bakım işlerinde kullanılmak üzere TİKA tarafından bir adet iş makinası temin edilmiştir.

▣ MEKSİKA KISA MESAFE DENİZ TAŞIMACILIĞI PROJESİ

Orta Amerika ve Karayipler'de yer alan ülkelerin hidrografik kapasitelerinin artırılması, bölge limanları arasındaki ticari ve turizm gemilerinin güvenliğinin sağlanması ve bölge ülkeleri tarafından toplanan sağlıklı bilgilere dayanarak nakliye yollarının ve liman altyapılarının verimliliğinin sürdürülebilir olması amacıyla TİKA tarafından gerekli malzeme ve ekipmanın temini yapılmıştır.

İLETİŞİM ALTYAPILARININ GELİŞTİRİLMESİ

HEDEF 17: HEDEFLER İÇİN ORTAKLIKLAR

İletişim alanında radyo, televizyon ve yazılı medya olmak üzere iletişim alanlarına yönelik bütün destekler kalkınma yardımı olarak değerlendirilmektedir. Türkiye tarafından iletişim sektörü alanında yapılan çalışmalar ise öncelikli olarak radyo ve stüdyo kurulumu, eğitim programları ve ekipman temini gibi alanları kapsamaktadır.

Çeşitli ülkelerde iletişim altyapılarının geliştirilmesine yönelik projeler, sadece bu sektörün gelişmesine katkı sağlamakla kalmamakta diğer sektörlerin gelişmesinin de önünü açmaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinde Hedef 17'de belirtildiği gibi, bu hedefler küresel ortaklık ve işbirliği için güçlü taahhüt ile gerçekleştirilebilir. Günümüzde, ülkelerin birbiriyle daha bağlantılı hale geldiği düşünülürse, teknoloji ve bilgi birikimine erişimin artırılması hedeflerin başarılmasında önemli katkı sağlayacaktır.

Türkiye, diğer ülkelerin bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanmaları hususunda birçok eğitim projeleri gerçekleştirmeye devam etmektedir. Bu minvalde TİKA, 2016 yılında iletişim altyapılarını destekleyen 22 proje gerçekleştirmiş, 59 uzman ve 300 öğrenciye eğitim vermiş ve çeşitli çalıştaylar düzenlemiştir.

Geçen yıllarda da olduğu gibi TİKA başta olmak üzere ülkemizdeki çeşitli kurumlar tarafından 2016 yılında da birçok eğitim programı düzenlenmiştir. Bu eğitim programları şu şekilde gerçekleşmiştir:

- Güney Sudan Radyo ve Televizyonu Genel Müdürlüğü personeline yönelik olarak uluslararası medya, enformasyon ve iletişim teknolojileri, stüdyo yönetimi, metin yazarlığı, editörlük, grafikler ve animasyon ile halkla ilişkiler, markalama ve reklam konularında TİKA ve TRT Genel Müdürlüğü işbirliğinde eğitim verilmiştir.
- Filipinler'in Mora bölgesinde yayın yapan Cotabata Voice FM Radyosu personeline yönelik olarak ülkemizde kayıt ve reklam seslendirmesi, yayın otomasyon programı, yayına hazırlama teknikleri, mikrofona ve line kablo hazırlama, verici, anten ve radyo yayıncılığının temel ilkeleri konularında teorik ve uygulamalı eğitim verilmiştir.
- Türkiye Azerbaycan Medya Emekdaşlık (İşbirliği) Programı çerçevesinde Azerbaycanlı medya mensuplarına AA Haber Akademisi'nde Enerji Muhabirliği konusunda bir eğitim programı düzenlenmiştir. Bahse konu eğitim programı iki ülke ilişkilerinde özel bir yeri olan enerji sektörünün daha iyi anlaşılması ve analiz edilmesine katkıda bulunacaktır.
- Zambiya'nın Ankara Büyükelçiliği'nin talebi doğrultusunda "Zambia National Broadcasting Cooperation" ve "Zambia News and Information Services" adlı resmi medya organlarında çalışan personele yönelik kamera eğitimi, haber toplama ve prodüksiyon teknikleri konusunda TRT Genel Müdürlüğü bünyesinde bir eğitim programı düzenlenmiştir.
- Lübnan'dan 15 gazeteciye yönelik olarak fotoğraf ve video çekimi, görüntü gönderme teknikleri, yeni medya anlayışı ve yerel haberlerin yapımında insan merkezli habercilik gibi özel bilgi ve pratik gerektiren alanlara yönelik olarak Anadolu Ajansı Haber Akademisi ile işbirliği ile Uluslararası Habercilik Eğitimi gerçekleştirilmiştir. 6 gün süren eğitimde toplam 42 saat pratik ve teorik ders verilmiştir.
- Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olan deneyimli haber sunucusu personelin mesleki tecrübesini artırmak amacıyla TRT Genel Müdürlüğü'nde bir ay eğitim verilmiştir.
- Uganda'da faaliyet gösteren radyolarda çalışan 12 kişiye yönelik olarak ülkemizde radyoculuk eğitim programı organize edilmiştir.

Bunun yanında medya alanında çalıştay ve toplantılara da destek olunmaktadır. Radyo Televizyon Üst Kurulu, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Dışişleri Bakanlığı, TRT Genel Müdürlüğü, Anadolu Ajansı Genel Müdürlüğü işbirliğinde Bışkek ve Almatı'da VIII. Gelecekle İletişim Çalıştayı düzenlenmiştir. Çalıştaya Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Topluluklarından gelerek ülkemizdeki üniversitelerin iletişim fakültelerinde öğrenim gören 40 öğrenci ile mezun olup ülkelerinde iletişim alanında faaliyet gösteren 20 mezun katılmıştır.

İşbirliği yapılan ülkelerden medya mensuplarının Türkiye'ye teknik inceleme ziyaretlerinde bulunması da desteklenmektedir. Bu kapsamda 2016 yılında Kazakistan Khabar Ajansı üst düzey yetkilileri, ülkemizin televizyon yayıncılığı alanında sahip olduğu tecrübenin yerinde görülmesine yönelik olarak ülkemize bir teknik inceleme ziyaretinde bulunmuşlardır. Yine Kenya'dan 14 medya mensubuna yönelik Ankara, Gaziantep ve İstanbul'u kapsayan bir ziyaret programı düzenlenmiştir.

İletişim altyapılarının desteklenmesi noktasında stüdyo kurulumu ve teknik altyapının yenilenmesine yönelik ekipman destekleri önemli bir yere sahiptir.

Bu kapsamda verilen bazı destekler aşağıdaki şekildedir:

- **Tacikistan**'da kurumların gazete, iletişim ve yayıncılık alanında daha etkin bir şekilde faaliyet gösterebilmeleri amacıyla ihtiyaç duyulan teknik ekipman ve malzemeler TİKA tarafından sağlanmıştır.
- **Tunus**'ta iletişim altyapılarını geliştirmek amacıyla zor koşullarda yayın yapan kanallara teknik alt yapısının yenilenmesi ve yeni bir stüdyonun teknik ekipmanının tedarik edilmesi konusunda destek sağlanmıştır. Bu anlamda, 4 kameralı bir haber stüdyosu, rejı ve devamlılık sistemleri temin edilmiştir.
- **Zambiya**'da önemli bir etkiye sahip kamu yayın kuruluşlarının teknik altyapısının iyileştirilerek günümüz medya alanındaki ihtiyaçları sağlar hale getirilmesi amacıyla teknik donanım hibe edilmiştir.
- **Karadağlı**, Sırp, Boşnak ve Arnavutların yaşamakta olduğu **Karadağ**'ın Bar şehrinde 1979 yılından bu yana faaliyet gösteren tek devlet radyosu olan Bar Devlet Radyosu'nun modern koşullarda yayın yapabilmesi için ihtiyaç duyulan teknik ekipman sağlanmıştır.

Tacikistan yayın kurumuna yapılan donanım desteği

İletişim sektörünün desteklenmesine yönelik olarak özgün projeler de uygulanmaktadır. Örneğin Komorlar Birliği'ne FM radyo istasyonunun yayın süresinin uzatılması için destek verilmiştir. Radyo istasyonu günlük 3 saat merkezi sistemden ve 3 saat jeneratör kullanarak elde edilen elektrikten olmak üzere toplam 6 saat yayın yapabilmekteydi. Bu nedenle güneş enerjisinden sürekli elektrik üretecek solar sistem temin edilmiştir.

İletişim alanında Azerbaycan'a yönelik muhtelif destekler verilmesine 2016 yılında da devam edilmiştir.

Bu destekler aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir:

- Türkiye ve **Azerbaycan** kurumlarınca ortaklaşa Türkiye Azerbaycan Medya Emekdaşlık (İşbirliği) Programı (TAMEP) yürütülmektedir. TAMEP kapsamında e-yayıcılık alanında çalışmalar başlatılmış olup; bu alanda eğitim alan genç medya mensuplarından bazıları Azerbaycan'daki STK'larla işbirliği içinde e-yayıcılık, web TV ve sosyal medya imkânlarının kullanılması suretiyle görsel malzeme üretmeye ve sosyal ağlar üzerinden paylaşmaya başlamışlardır. Bu amaçla stüdyo ve yapım faaliyetlerinde kullanılmak üzere hazırlanan hizmet mekânının tadilat ve tefrişatı yapılarak stüdyo haline getirilmiştir.
- Azerbaycan medya sektöründe insan kaynakları altyapısının geliştirilmesi ve gazetecilik eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının teknik imkânlarının ve müfredatının geliştirilmesi amacıyla planlanan proje kapsamında stüdyo kurulumu ve müfredat çalışması ile ilgili faaliyetlere başlanmıştır. Bu kapsamda **Bakü Devlet Üniversitesi** İletişim Fakültesi'nde Radyo ve Televizyon Stüdyosunun tadilatı ve tefrişatı yapılmış, ekipman tedarik edilmiş ve montajı yapılarak hazır hale getirilmiştir.

TİKA, Bakü Devlet Üniversitesi'ne TV Stüdyosu kurdu

ENERJİ ÜRETİMİ, DAĞITIMI VE ETKİNLİĞİ

HEDEF 7: ERİŞİLEBİLİR VE TEMİZ ENERJİ

Enerji, modern insanın gündelik yaşamını sürdürülebilirliği için temel gereksinimlerinden biridir. Dünya nüfusunun artmasıyla birlikte, her geçen yıl dünya nüfusunun enerji talebi artmaktadır.

Her ne kadar 1990- 2010 yılları arasında elektriğe erişimi olan insan sayısı 1,7 milyar artmış olsa da halihazırda hala her beş insandan birinin elektriğe erişimi bulunmamaktadır ve her geçen yıl enerji talebi artmaya devam edecektir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerindeki 7. Hedef erişilebilirlik ve temiz enerji vurgusu yapmaktadır. Bu hedef kapsamında, 2030 yılına kadar erişilebilir enerjiye herkesin kavuşmasını sağlamak, daha geniş bir teknoloji yelpazesi için maliyet-etkin standartların benimsenmesi önemlidir. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerin tümünde temiz enerji sağlayacak altyapının genişletilmesi ve teknolojinin yükseltilmesi, hem büyümeyi teşvik edebilecek hem de çevreye katkıda bulunabilecek kritik önem taşıyan bir hedef konumundadır.

Türkiye gelişmekte olan ülkelerin enerji ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla kapasite inşasına önem vermektedir. Bu anlamda her yıl çeşitli ülkelerde enerji alanında projeler yürütmekte ve eğitimler vermektedir.

2016 yılında, Burkina Faso'nun Titao şehrinde bulunan Şifa Yetimhanesine TİKA tarafından Güneş Enerjisi Sistemi kurulumu yapılmıştır. Pakistan'ın Hayber-Pakhtunkwa (KPK) Eyaleti'nde Biyogaz üniteleri temin edilmiştir. Biyogaz üniteleri sayesinde evlerdeki ve kamusal alanlardaki sıcak su ihtiyacı karşılanmıştır. Ayrıca, Komorlar Birliği'nde bir kuruluşa sürekli elektrik sağlayacak güneş enerjisi sistemi TİKA tarafından kurulmuştur.

Bunlara ek olarak, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu tarafından enerji işbirliklerinin artmasına yönelik çeşitli ülkelerle değerlendirme toplantı ve çalışmaları düzenlenmiştir. Bu anlamda Fildişi Sahili, Somali, Uganda, Tanzanya, Kenya, Madagaskar, Sudan, Gine, Etiyopya, Kamerun ve Gana'da detaylı yenilenebilir enerji yatırım ortamı ile petrol ve doğal gaz sektörü konularında üst seviyeli değerlendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir.

İŞ VE DİĞER SEKTÖRLER

HEDEF 8: İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

Herkes için sürekli, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve iyi çalışmayı sağlamak.

HEDEF 12: SORUMLU TÜKETİM VE ÜRETİM

2030 yılı sonuna kadar iklim değişikliğinin etkileri ile mücadele, eşitsizlik ve adaletsizliği ortadan kaldırma ve yoksulluğu bitirme amacıyla belirlenen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, kamu sektörünün olduğu kadar iş ve diğer sektörlerin ve özel sektörün de gündemindedir. İş ve diğer sektörlere yapılan katkılar Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 8. ve 12. Hedeflere katkılar sağlayabilmektedir.

OECD-DAC ticaret ve işadamları dernekleri, ticaret odalarına yapılan destekleri; iş ve yatırım ortamını geliştirmeye yönelik hukuki ve düzenleyici reformları; özel sektör kurumsal kapasite geliştirme ve danışmanlıkları; ticaret bilgisi; ticaret fuarları dahil olmak üzere kamu-özel sektör ağı oluşturmaya yönelik faaliyetlerin bu başlık altında raporlanmasını istemektedir.

Türkiye'nin gerek TİKA gerekse diğer kurumlar aracılığıyla yapmış olduğu birçok faaliyeti bu başlık altında raporlanabilmektedir. Bu kapsamda, 2016 yılında iş ve diğer sektörler alanında Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, Türk Patent ve Marka Kurumu, KOSGEB, MÜSİAD ve Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından 25'e yakın sektörel fuar, teknik çalışma, eğitim programı ve iş forumları düzenlenmiştir.

Ayrıca, İstanbul'da 46 ülkenin katılım sağladığı Somali HLPF Yüksek Düzeyli İşbirliği Forumu, Filistin/EMİTT Fuarı, Balkan Türkleriyle Ekonomik İlişkileri Geliştirme Ve Bölgesel İmkanların Araştırılması Programı, Gagauziya Invest 2016 Yatırım Forumu, Kazakistan Ulusal Girişimciler Odasının - KOSGEB Çalışma Programı ve Uluslararası İş Sağlığı Ve Güvenliği Konferansına TİKA tarafından destek sağlanmıştır.

ÜRETİM SEKTÖRLERİ

ÜRETİMİN SÜREKLİ HALE GETİRİLMESİ

HEDEF 1: YOKSULLUĞA SON

Herkes için sürekli, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve iyi çalışmayı sağlamak.

1 YOKSULLUĞA SON

HEDEF 5: TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı her yerde ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

5 TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

HEDEF 8: İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, sürdürülebilir ekonomik büyüme, daha yüksek verimlilik düzeyleri ve teknolojik yenilikleri teşvik etmektedir. 2030 yılına kadar tam ve üretken istihdam, tüm kadınlar ve erkekler için insana yakışır iş sağlanması hedeflenmektedir.

8 İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

HEDEF 9: SANAYİ, YENİLİKÇİLİK VE ALTYAPI

Altyapı yatırımı ve yenilik, ekonomik büyüme ve kalkınmanın kritik itici güçleridir. Dünya nüfusunun yarısından fazlası kentlerde yaşadığından, toplu taşımacılık ve yenilenebilir enerji her zamankinden daha çok önem kazanmıştır. Aynı şekilde, yeni endüstriler ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin büyümesi de önemlidir.

9 SANAYİ, İNNOVASYON VE ALT YAPI

HEDEF 10: EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

Ülkemizin dünyanın birçok yerinde üretim sektörlerinde - tarım, hayvancılık, balıkçılık, ormancılık, sanayi ve zanaat - uyguladığı projeleri önümüzdeki 15 yıl için küresel olarak belirlenmiş ve kabul görmüş Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden birçoğuna hizmet etmektedir.

2016 yılında öne çıkan üretime yönelik projelerimiz yoksullukla mücadele eden, toplumun her katmanına (örneğin kıtıktan ya da çatışmalardan etkilenmiş, yerinden edilmiş kişiler, toplumsal destekten görece az yararlanan kadınlar, düzenli istihdam olanağı bulunmayan ya da işsiz toplum kesimlerine) yeni beceriler kazandırarak ve/veya gerekli üretim ortamları ile araç-gereçler sağlayarak becerilerini üretime ve gelire, hatta uzun vadeli istihdama dönüştürebilmelerine, birey ve topluluk olarak güçlenip yaşamlarını daha kaliteli hale getirmelerine destek niteliğinde olup; yukarıdaki hedefler doğrultusunda Türkiye'nin küresel sorumluluğunu yerine getirdiğinin göstergesidir.

10 EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

TARIM, ORMANCILIK VE BALIKÇILIK

Türkiye, diğer ülkelerin tarım, ormancılık ve balıkçılıkla alakalı kapasitelerinin artırılmasına yönelik çeşitli proje ve faaliyetler gerçekleştirmektedir. Özellikle ülkelerdeki tarımsal kapasitenin artırılmasına yönelik teknik ve beşeri çalışmaları devam etmektedir. 2016 yılında sadece TİKA'nın yaptığı/onardığı tarımsal tesis sayısı 22, tarımsal materyal desteğine yönelik proje sayısı 17 ve eğittiği uzman sayısı 430 olmuştur.

Bu sektörde gerçekleştirilen projelerin bazıları şu şekildedir:

□ KENYA-TARIMSAL ÜRETİM VE MEKANİZASYONUNU DESTEKLEME

Somali asıllı nüfusun yoğunlukla yaşadığı ve çoğunlukla iklim değişikliği nedeniyle kuraklığın doğrudan etkilediği Doğu ve Kuzey Doğu Kenya'da yer alan Garissa, Wajir, Mandera, Isiolo, Tana River ve Lamu eyaletlerinde mevcut tarımsal faaliyetleri desteklemek, modern makine ve ekipman kullanımının teşvikiyle üretim ve verimliliğin artırılması katkı sağlamak üzere 12 adet traktör ve destekleyici ekipman bölgedeki eyaletlerdeki çiftçilere TİKA tarafından hibe edilmiştir.

Kenya'ya 12 adet traktör hibe edilmiştir.

□ FİLİPİNLER'DE KEÇİ YETİŞTİRİCİLİĞİNE DESTEK

Bangsamoro Kalkınma Ajansı işbirliğinde yürütülen proje kapsamında keçi yetiştiriciliği için gerekli altyapı kurulmuştur. Bu kapsamda uygulamalı eğitim faaliyetleri, arazinin hazırlanması ve ihtiyaç duyulan malzemenin tedariki TİKA tarafından karşılanmıştır. Ayrıca keçilerin pazarlanması konusunda da destek sağlanmıştır.

□ MOGADIŞU'DA KÖYE DÖNÜŞ PROJESİ

2011 Yılında Doğu Afrika'da yaşanan büyük kuraklık, kıtlık ve süregelen iç savaştan etkilenen ülkelerden biri olan Somali'de hem güvenlik hem de uluslararası yardımlara kolay ulaşabilmek amacıyla kırsal kesimden kentlere ve yardım kamplarına doğru iç göç gerçekleşmiştir.

TİKA başlattığı Mogadişu'dan Köye Dönüş Projesi ile köyelerine geri dönen insanların köylerinde yeni hayatlarını ve geçim kaynaklarını yeniden kurmasına katkı sağlamıştır. Proje kapsamında kent merkezinde yaşayan işsiz insanların köyelerine dönmelerine imkân verecek şekilde temiz su kuyuları, hayvanlar için su havuzları yapılmış, meyve-sebze fideleri hibe edilmiştir.

İlk olarak Afgoye kenti, Wan Jale köyünde belirlenen alanda, su kuyusu ve sanitasyon sistemi ile gerekli elektriği üretecek solar sistem kurularak temiz içme suyuna erişim sağlanmıştır. Diğer taraftan tarımsal üretim ve geçimlerini sağlamak üzere köye dönen 500 aileye çeşitli sebze tohumu ve meyve fidanı temin edilmiştir.

□ SUDAN'DA TOHUM DAĞITIMI

2010 yılından bu yana her yıl çiftçilere tohum desteği sağlanan Darfur'da 2016 yılında da beş eyalette Afrika Teknoloji Kenti ve Valilikler işbirliğinde 50.300 ton tohum ihtiyaç sahibi Sudanlı çiftçilere TİKA tarafından ulaştırılmıştır.

□ TUNUS - SİDİ BOUZİD SERACILIK PROJESİ

TİKA tarafından Tunus'ta tarım sektöründe yıl boyunca istihdam ve üretimin sağlanması için seracılık projesi uygulanmıştır. Tunus'un güneyinde bulunan Sidi-Bouzid vilayetinde kurulan 10 adet sera ile iç pazarda önemli değeri olan domates, biber, karabiber, salatalık ve çilek üretiminin artırılması hedeflenmektedir.

□ S.A. NİYAZOV TÜRKMEN TARIM ÜNİVERSİTESİ'NE SERA KURULMASI

S.A.NİYAZOV Türkmen Tarım Üniversitesi öğrencilerinin ve öğretim görevlilerinin uygulamalı dersleri ve araştırma çalışmalarını yürütebilecekleri eğitim amaçlı modern bir sera kurulumu yapılarak üniversiteye hibe edilmiştir. Ayrıca serada üretim faaliyeti için gerekli olan tohum, fide, gübre ve ilaç gibi kimyasallar ilk yıl TİKA tarafından karşılanacaktır.

S.A.NİYAZOV Türkmen Tarım Üniversitesi Serası

□ TARIMSAL HİZMETLERİN DESTEKLENMESİ

Sırbistan'da Prokuplye Bölgesi'nde tarım sektörünün geliştirilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan 40 adet meteorolojik istasyon ile ilgili parametreleri hesaplayan yazılımın ve koruma kafeslerinin temini TİKA tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu proje ile temel meteorolojik parametreler dışında güneş radyasyonu, yaprak nemi, kök bölgesindeki nem değerlerini ölçen ekipman ve parametrelerini hesaplayan yazılım sayesinde bitki hastalıklarının riskinin belirlenmesi planlanmakta, böylece bölge çiftçilerin tarım üretim masraflarının azaltılmasına, ürünlerinin daha kaliteli olmasına, bölgede genç nüfusa ait göçün önlenmesine ve işsizlik oranının azaltılmasına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

□ ROJAYE VE PETNİTSA BÖLGELERİNDE ÖRTÜ ALTI YETİŞTİRİCİLİĞİNE TEŞVİK

Karadağ'ın kuzey bölgesindeki çiftçilerin ekonomik durumlarının iyileştirilmesi, dış göçün önüne geçilmesi ve örtü altı yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi amacıyla Petnitsa ve Rojeye şehirlerinde çiftçilikle uğraşan ve örtü altı yetiştiriciliği konusunda yeterli bilgiye sahip olduğu düşünülen 23 aileye örtü altı yetiştiriciliği ekipmanı sağlanmıştır.

□ DJOUMOUNA SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRME ÇİFTLİĞİ UZMANLARINA MESLEKİ EĞİTİM

Kongo Cumhuriyeti'nde balık yetiştiriciliği kapasitesinin artırılması amacıyla, ilgili yönetici ve uzmanlardan oluşan beş kişilik bir heyete, Antalya Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü'nde bir eğitim programı düzenlenmiştir. Eğitim programının ardından, heyetin ülkemiz özel sektörünün balık yetiştiriciliği alanındaki kapasite ve uygulamalarını incelemesi ve tecrübe paylaşımını sağlamak üzere Samsun, Sinop ve Karabük'teki tesislere ziyaretler düzenlenmiştir.

□ PAKİSTAN-ULUSLARARASI ORMANCILIK VE ÇEVRE KONFERANSI

Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi ile Faisalabad Tarım Üniversitesi arasında ortaklaşa tertip edilen uluslararası ormancılık ve çevre konferansı 21-22 Kasım 2016 tarihleri arasında Pakistan'ın Faisalabad şehrinde yapılmıştır. Konferansa 15 ülkeden 74'ü sözlü, 66'si poster olmak üzere toplam 141 tebliğ ile katılım olmuştur.

□ AFGANİSTAN METEOROLOJİ SERVİSİ EĞİTİMLERİ

Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından Afganistan Meteoroloji Servisi personeline yönelik gözlemci eğitimi 3 hafta süreyle 11 kişiye yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Teknik eğitim olup 1 haftası teorik 3 haftası uygulama olarak verilmiştir.

□ BOSNA-HERSEK TÜRKİYE ORMANCILIK İŞBİRLİĞİ PROGRAMI

Orman Genel Müdürlüğü'nce Bosna-Hersek'te ormancılık kurumlarına teknik eğitim ve araç gereç yardımı sağlanmaktadır. Ayrıca Saraybosna'ya 1 adet şehir ormanı kurulması kararlaştırılmıştır. Söz konusu şehir ormanının mesire yeri için ahşap banklar, spor aletleri, çöp kutuları ve yön tabelaları hibe edilmiştir.

2016 yılında sadece

TİKA'nın yaptığı/onardığı

tarımsal tesis sayısı **22**

tarımsal materyal desteğine yönelik proje sayısı **17**

ve eğittiği uzman sayısı **430 olmuştur.**

SANAYİ, MADENCİLİK VE İNŞAAT

Sanayi sektörü, madencilik sektörü politikası, planlaması ve programları, kurumsal kapasite geliştirme ve danışmanlığı ve belirtilmemiş endüstriyel faaliyetler resmi kalkınma yardımları literatüründe Sanayi, Madencilik ve İnşaat sektörü altında raporlanmaktadır. Özellikle Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri açısından büyük öneme sahip olan bu alanda da Türkiye önemli proje ve faaliyetler gerçekleştirmiştir.

2015 yılında Nepal'de yaşanan deprem sonucunda günlük yaşamların büyük ölçüde etkilenmesi ve ekonomik aktivitelerin sınırlanması sebebiyle TİKA tarafından 400 kadına beceri kazandırmaya yönelik bir program hazırlanmış ve program çerçevesinde kadınlara geleneksel Nepal tarzı ayakkabı üretimine ilişkin eğitim verilmiştir.

Ekonomi Bakanlığı tarafından ülkemizin ekonomik ilişkilerinin artırılmasına yönelik olarak çeşitli ülkelerde çalışma ziyaretleri gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen ziyaretler şunlardır: İran Hazır Giyim Sektörel Ticaret Heyeti, İran Deri ve Deri Mamulleri Sektörel Ticaret Heyeti, Kolombiya/Bogota, Peru/Lima, Şili/Santiago Otomotiv Yan Sanayi Sektörel Ticaret Heyeti, Cezayir Otomotiv Yan Sanayi Sektörel Ticaret Heyeti, Kamerun Hazır Giyim Alım Heyeti, Nijerya Hazır Giyim Alım Heyeti, İnşaat ve Yapı Malzemeleri Sektörel Ticaret Heyeti.

TİKA ve İBB işbirliğinde Meksika'nın Chiapas Bölgesi'nde yaşayan Tzotzil Kızılderililerine ekonomik destek sağlamak amacıyla modern bir dikiş atölyesi kurulmuştur. İBB atölyeye 9 adet dikiş makinesi ve her biri 25 metre olan 9 adet top kumaş yardımı yapmıştır.

Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri açısından büyük öneme sahip olan sanayi, madencilik ve inşaat alanında önemli adımlar atmaktadır.

TİCARET VE TURİZM

Kalkınma yardımları içinde üretim sektörleri ihtiyaç sahibi ülkelerin kendi kendine yeterliliğinin sağlanması açısından özel bir önem arz etmektedir. Üretim sektörü çatısı altında ele alınan ticaretin desteklenmesi kapsamında ticaret politika ve planlaması, ticari kolaylıklar, bölgesel ticaret anlaşmaları, çok taraflı ticaret anlaşmaları, ticaret ile bağlantılı düzenlemeler ve ticaret konusunda eğitim gibi alt başlıklar yer almaktadır.

Belize, kapasite artırımı projesi

IX. TÜRK CUMHURİYETLERİ EĞİTİM PROGRAMI

Program 2007 yılında Dış Ticaret Müsteşarlığı ve TİKA arasında imzalanan İşbirliği Protokolü ile başlatılmış olup bugüne kadar başarıyla sürdürülmektedir. Türk Cumhuriyetleri ve Akarba Topluluklarının dış ticaret mevzuatlarının dünya ekonomik sistemine entegre olması amacıyla gerçekleştirilen eğitim programlarından 2016 yılında Azerbaycan, Kırgızistan, Kosova, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Moldova faydalanmıştır.

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ EĞİTİM PROGRAMI

Ülkemizin 'Dünya Ticaret Örgütü' üyeliği kapsamında elde etmiş olduğu tecrübe ve bilgi birikimi Kamboçya'dan gelen uzmanlara aktarılmış ve Ekonomi Bakanlığı ile TİKA arasında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkelere (EAGÜ) yönelik eğitim programı ve seminerler organize edilmiştir. Yine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile işbirliğinde Türk Konseyi üye ülkeleri Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan ile işbirliği ortağı Gürcistan temsilcilerinin katılımıyla eğitimler gerçekleştirilmiştir.

ULUSLARARASI STANDARTLAŞTIRMA KONUSUNDA TEKNİK İŞBİRLİĞİ

Ticari alanda kapasitenin artırılmasına yönelik olarak desteklenen bir diğer projede Tacikistan uzmanlarının Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından düzenlenen Uluslararası ISO 9001 "Kalite Yönetim Sistemi" 2015 versiyonu ve Uluslararası ISO/IEC 17021 "Uygunluk Değerlendirme" konulu eğitim seminerlerine katılımı sağlanmıştır. 2016 yılında standartlaştırma konusunda teknik işbirliği desteği verilen bir diğer ülke de Afganistan olmuştur. Bu kapsamda Afganistan'da ulusal standartların hazırlanmasında ve uygulanmasında tek yetkili ve sorumlu kurum olan Afganistan Ulusal İdaresinin (ANSA) orta düzey idareci ve uzmanlarına TSE ve Türk Akreditasyon Kurumu bünyesinde sertifikalı eğitim programları düzenlenmiştir.

HELAL KESİM EĞİTİM PROGRAMI

Moğolistan'da 30 uzmana yönelik gerçekleştirilen helal kesim standartlarının oluşturulmasına yönelik Helal Kesim Eğitim Programı ile Müslüman ülkelere et ve et ürünleri ihracatının artırılması yoluyla Moğolistan ekonomisinde en önemli sektörlerden biri olan hayvancılık sektörünün geliştirilmesi hedeflenmektedir. Proje Moğolistan Gıda ve Köy İşleri Bakanlığı, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ve TİKA işbirliğinde gerçekleştirilmiştir.

Gineli uzmanlara Antalya'da verilen eğitim

2016 yılında turizm alanında Kamboçya, Özbekistan, Belize, Gine, Zambiya ve Pakistanlı uzmanlara yönelik muhtelif konularda eğitim programları düzenlenmiş ve konuyla ilgili konferanslara katılım sağlanmıştır:

- **Kamboçya**'nın Preah Vihear Bölgesinde yer alan Preah Vihear Tapınağı'nda görevli Kamboçyalı resmi personelin T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı personeli tarafından bir eğitim programına tabi tutularak alan yönetimi konusunda mevcut kapasitenin artırılması hedeflenmiştir.
- **Özbek** Turizm Millî Şirketi'nin talebi üzerine Millî Eğitim Bakanlığımız işbirliğinde, Özbekistan'ın Semerkant vilayetindeki çeşitli otellerde çalışan 77 personel için ön büro, yiyecek-içecek servisi, yiyecek-içecek üretimi ve kat hizmetleri olmak üzere toplam 4 alanda eğitim verilmiştir.
- **Belize** Turizm Kapasite Artırım Projesi kapsamında Belize Dışişleri Bakanlığı'nın talebi üzerine ülke ekonomisine önemli katkıda bulunan turizm sektörünün altyapısını güçlendirmek amacıyla turizm alanında eğitim veren lise ve enstitü öğretmenlerine yönelik kapasite artırımı projesi gerçekleştirilmiştir.
- **Gine** Turizm Eğitim Programı kapsamında turizm sektöründe çalışan Gineli uzmanlara yönelik Antalya'da uygulamalı bir eğitim programı düzenlenmiştir.
- **Zambiya**'dan gelen 7 turizm eğitmeninin Antalya'da 12 gün süreyle Antalya Falez Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi'nde eğitim almaları sağlanmıştır.
- **Meksika** Turizm Bakanlığı heyetinin Konya'da düzenlenen 2. Helal Turizm Konferansına katılımına destek olunmuştur. Heyet ayrıca Ankara'da teknik incelemelerde bulunmuştur.

Özbekistan'da verilen Turizm Eğitimi

Türkiye, Development Initiatives adlı kuruluşun yayınlamış olduğu 2017 Küresel İnsani Yardım raporunda **miktar bakımından en çok yardım yapan ikinci ülke**, milli gelire oranla **en çok yardım yapan ülke** olarak geçen yıl göstermiş olduğu performansı korumuştur.

İNSANİ YARDIM

□ İNSANİ YARDIM

İnsani yardım, BM tarafından, krizden etkilenen nüfusun hayatını kurtarmak ve acılarını dindirmek amacıyla yapılan yardım şeklinde tanımlanmaktadır. Bunun yanında insani yardımın 46/182 nolu Genel Kurul Kararında belirtildiği şekilde insanlık, tarafsızlık, yansızlık ve bağımsızlık ilkeleri ile uyumlu olması gerekmektedir.

OECD-DAC tarafından ise acil durumlar sırasında veya sonrasında hayat kurtarmak, manevi zararları hafifletmek ve insan onurunu korumak için tasarlanmış yardım olarak tanımlanmaktadır. Çatışma, kriz ve afetten etkilenen insanların barınma, gıda, su-sanitasyon, sağlık hizmetleri vb. alanlarda ihtiyaçlarını karşılamak suretiyle normal hayata dönmelerini kolaylaştırmak üzere yapılan yardımlar bu kapsamda değerlendirilmektedir. Yine çatışma hali dışındaki acil durumlar sırasında verilen yardımlar da insani yardım sayılmaktadır.

Dünyadaki küresel çaplı ya da yerel krizlerin artmasıyla birlikte ülkesinden kaçmak ve mülteci durumunda yaşamak zorunda kalan insan sayısı artmaya devam etmektedir. Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütüne göre 2016 yılı sonu itibarıyla dünya çapında 65,6 milyon insan zorla yerinden edilmiştir. 22,5 milyon insan mülteci konumuna düşmüş durumdadır. 2011 yılında başlayan Suriye'deki iç karışıklıklar sebebiyle ülkemize sığınan Suriyeli sayısı da hızla artarak 3 milyonun üzerine çıkmıştır. Birleşmiş Milletlere göre en çok Suriyeli sığınmacı misafir eden ülkeler sırasıyla Türkiye, Lübnan ve Ürdün olmuştur.

□ TÜRKİYE TARAFINDAN YAPILAN İNSANİ YARDIMLAR

Türkiye, Development Initiatives adlı kuruluşun yayınlamış olduğu 2017 Küresel İnsani Yardım raporunda miktar bakımından en çok yardım yapan ikinci ülke, milli gelire oranla en çok yardım yapan ülke olarak geçen yıl göstermiş olduğu performansı korumuştur.

2016 yılında Türkiye, 6 milyar dolar ile ABD'den sonra en çok insani yardım yapan ülke olmuştur. İnsani yardımların milli gelire oranı bakımından bakıldığında ise Türkiye %0.69 ile dünyada en fazla insani yardım yapan ülke olmuştur.

Donör performansının tespitini yapmak amacıyla, diğer donörlerin insani yardımlarıyla Türkiye'nin durumunun karşılaştırılmalı olarak ortaya konulmasında fayda bulunmaktadır.

2016 yılında Türkiye, 6 milyar dolar ile ABD'den sonra en çok insani yardım yapan ülke olmuştur.

□ 2016 YILINDA EN FAZLA İNSANİ YARDIM YAPAN DONÖRLER ŞU ŞEKİLDEDİR:

□ 2016 YILINDA MİLLİ GELİRE ORAN BAKIMINDAN EN FAZLA İNSANİ YARDIM YAPAN ÜLKELER İSE ŞUNLARDIR:

(1) Development Initiatives kuruluşunun, TİKA'dan aldığı veriyi enflasyondan arındırarak Küresel İnsani Yardımlar Raporu'nda yayınladığı miktardır. Bkz: <http://devinit.org/wp-content/uploads/2017/06/GHA-Report-2017-Full-report.pdf>

AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI TARAFINDAN:

MYANMAR'A İNSANİ YARDIM

Myanmar'ın Arakan bölgesinde devam eden insani yardım ihtiyaçları nedeniyle 16.000 çuval pirinç ve 3.000 kutu sıvı yağdan oluşan insani yardım malzemesi Arakan'da dağıtılmıştır.

FİLİSTİN'E İNSANİ YARDIM

Filistin'de devam eden savaş ve işgal neticesinde ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak üzere gıda ve gıda dışı yardımlar bölgeye sürekli ulaştırılmaktadır.

IRAK'A İNSANİ YARDIM

Irak'taki göçün önüne geçmek amacıyla 1.500 adet AFAD aile çadırı, 50 adet konteyner, güneş panelleri ve aparatları, 50 adet duş konteyneri, güneş panelleri ve aparatları ve 50 adet çok amaçlı çadır Erbil'e gönderilmiştir.

YEMEN'E İNSANİ YARDIM

Yemen'de 5.000 ton şeker, 150 ton un ve 100 ton sağlık malzemesi dağıtılmıştır.

EKVADOR'A İNSANİ YARDIM

Bölgeye gönderilen AFAD ekibince 2000 adet gıda kolisi, 2000 adet hijyen kiti, temizlik üniteleri, 60 adet derin dondurucu, 44 adet 412 litrelik buzdolabı, 110 yatak, 12 adet su sebili kamplarda dağıtılmıştır.

ÇAD'A İNSANİ YARDIM

9 bin gıda kolisi Haziran 2016'da Gore bölgesindeki Danamaca, Kobitey, Dosseye, Doholo, Gondje ve Amboko kamplarında dağıtılmıştır.

Afetlerin gerçekleşmesinin kaçınılmaz olduğu gerçeğinden hareketle, afet zararlarını azaltmayı, önlemlerini almayı ve etkilerini azaltmayı amaçlayan **AFAD**

TÜRK KIZILAYI TARAFINDAN:

- **Mogadişu** kadın doğum ve çocuk hastanesine gönderilmek üzere muhtelif tıbbi ekipman ve tıbbi sarf malzemesi
- **Sudan**'a 5000 ton şeker, 6000 ton un, 15 ton ağırlığında muhtelif ekipman ve yedek parça
- **Yemen**'e 5.000 ton şeker ve 110 ton un,
- **Nijer**'e 6.333 adet gıda kolisi,
- **Senegal**'e 5.849 adet gıda kolisi,
- **Karadağ**'a 6.502 adet gıda kolisi,
- **Suriye**'ye 4.881 adet gıda kolisi,
- **Pakistan** Kızılayı kapasite artırımı için 250 çadır, 250 mutfak ünitesi, 2.000 battaniye, 2 adet 40'lık konteyner bağış,
- **Filistin**'e 737 adet gıda kolisi,
- **Libya**'ya 500 gıda kolisi ve 13.160 kutu ilaç sevki,
- **Afganistan**'a 750 gıda kolisi dağıtımı ve çamaşır makinesi dağıtımı,
- **Ekvador, Gine Bissau, Filipinler ve Etiyopya**'ya nakdi yardım,
Türk Kızılayı tarafından ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır.

Türkiye'de ve dünyada
insani yardım hizmetinde **model alınan,**
insanların en zor anlarında
yanındaki kuruluş olmak.

“Ülkemizde ve Yedi Kitada insanlığın hizmetinde bir vakıf olmak”

Yeryüzünde iyiliğin egemen olması için, insanlara ve bu yolda çaba sarf eden kurumlara maddî ve manevî destek olan: **Türkiye Diyanet Vakfı**

TÜRKİYE DİYANET VAKFI TARAFINDAN:

Afrika genelinde iklim şartlarından dolayı yeterli kaynaklara sahip olamayan toplumlara gıda paketi dağıtımı ve muhtaçlar için iftar programları düzenlenmiştir. Ayrıca Afrika ülkelerinde muhtaç insanlara insani yardım, temizlik malzemeleri ve nakdi yardımlar yapılmıştır.

Türkmenistan'daki Doğu Türkistanlı muhacirlere gıda, temizlik, sağlık vs. malzemeleri temin edilmiştir.

Irak'ta bulunan Türkmen topluluklara hayatlarını idame ettirebilmeleri amacıyla acil ve insani yardım yapılmıştır.

Haiti'de yaşanan felaketten etkilenen insanlara gıda dağıtımı yapılmıştır.

TİKA TARAFINDAN:

□ BOSNA-HERSEK 30 ADET PREFABRİK KONUT YARDIMI

Bosna-Hersek'te yaşanan sel felaketi ülke çapında ciddi hasarlara sebebiyet vermiş, birçok insan tarımsal birikimlerini kaybetmiş, evlerinden olmuş ve maddi hasara uğramıştır.

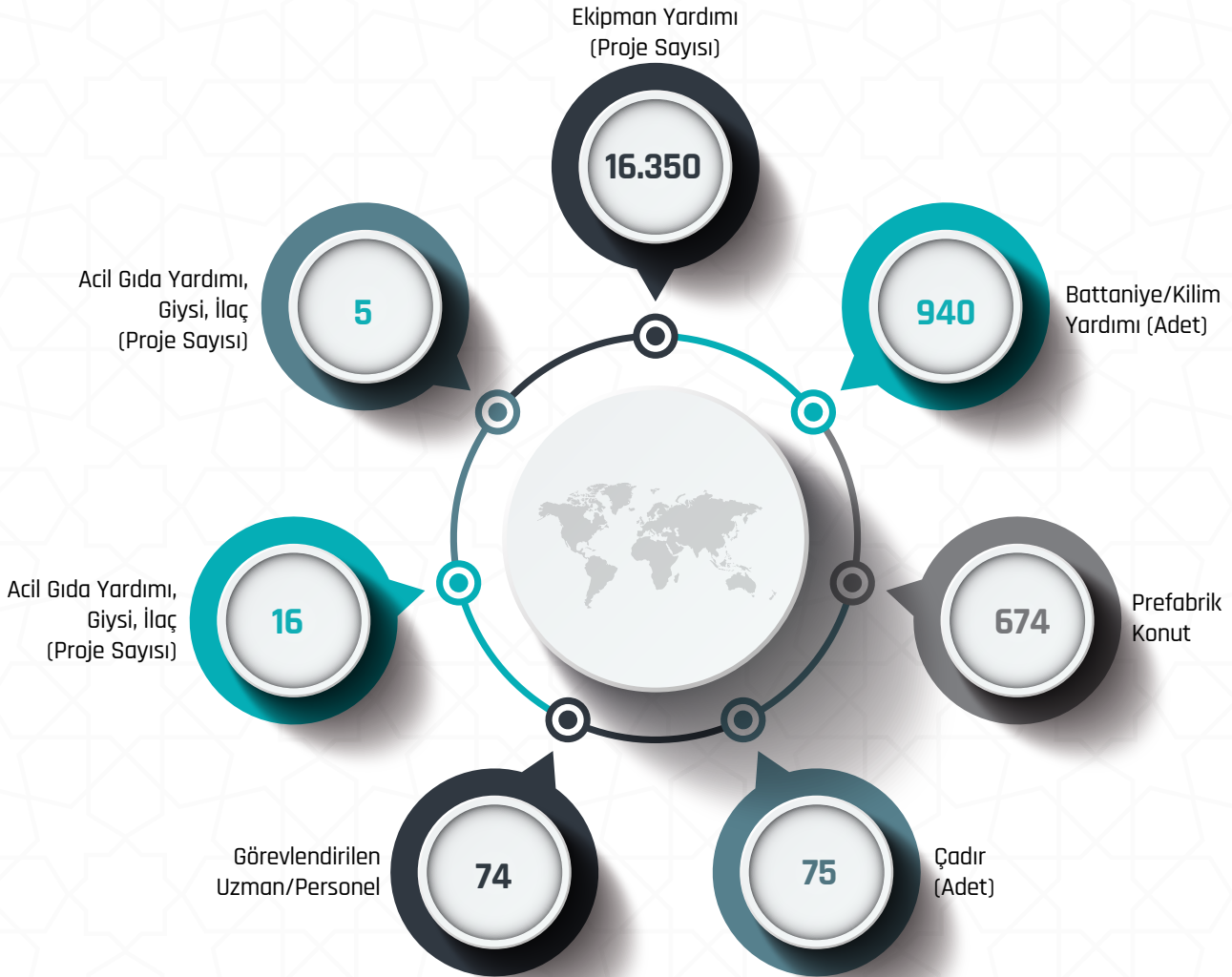
Afet alanına ilk ulaşan kurum olarak TİKA tarafından ilk müdahale safhasında gereken birçok ihtiyaç malzemesi bölgeye ulaştırılmıştır. Diğer taraftan, Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı işbirliği ve TİKA koordinasyonunda Jepçe bölgesinde selden etkilenen 30 aileye 30 adet prefabrik ev Bosna-Hersek doğa koşullarına uygun hale getirilerek, selzedelere teslim edilmiştir.

□ NİJERYA'NIN KUZEYİNDEKİ IDP KAMPLARINA GIDA YARDIMI

Nijerya'nın kuzeyindeki terör olaylarından etkilenen yaklaşık 2 milyona yakın insanın barındığı kamplara Türkiye tarafından yapılan gıda yardımı, uluslararası kamuoyu nezdinde takdirle karşılanmıştır. TİKA tarafından yapılan 3 kamyon gıda yardımından yaklaşık 7.500 kişi yararlanmıştı.

□ SİRBİSTAN'DAKİ SEL FELAKETİNDE ACİL İHTİYAÇ TEMİNİ

Şiddetli yağış sebebiyle meydana gelen taşkınlara karşı öncelikli ihtiyaç olarak bildirilen; su tahliye pompası, nem kurutma cihazı ve ihtiyaç duyulan diğer acil yardım malzemesi ve ekipmanı TİKA tarafından temin edilmiştir.

□ ARAKAN MÜSLÜMANLARINA ACİL YARDIM

25 Ağustos 2017 tarihinde meydana gelen olaylar sonrasında, Arakan Bölgesi ve Bangladeş sınır hattında çatışmalardan etkilenen yaklaşık 50.000 Müslüman aileye yönelik gıda, giyim malzemesi ve tıbbi ilaç yardımını içeren acil bir yardım programı organize edilmiştir.

Bölgeye girilmesine izin verilen ilk ve tek yardım kuruluşu olan TİKA, Arakan Bölgesi'ndeki Müslüman nüfusun büyük çoğunluğu Bangladeş'e sığındığından, çalışmalarını daha çok Bangladeş'te gerçekleştirmektedir. TİKA vasıtasıyla ilk etapta ulaştırılan yardımlar şu şekildedir:

■ Bangladeş

- Kurulan mutfak ile 10 gün boyunca günde 10.000 kişi olmak üzere 100.000 kişiye hazır yemek ulaştırılmıştır.
- Kampta günde toplam 20.000 yemek dağıtımı devam etmektedir.
- Hibe edilen ambulanslar bölgede hizmet etmeye başlamıştır.
- 3.000 aileye 10 kg'lık gıda paketi dağıtılmıştır.
- 5.000 adet mutfak malzemesi dağıtılmıştır.

■ Myanmar

- Myanmar'da 50.000 aileye dağıtılmak üzere 1000 tonluk gıda yardımı yapılması planlanmaktadır.
- Şu ana kadar 150 tonluk gıda yardımı yapılmıştır.

SURİYELİLERE YÖNELİK YARDIMLAR

Türkiye'nin birçok kurumuyla Suriyelilere yönelik yürüttüğü faaliyet ve hizmetler BM'ye üye tüm ülkeler (193) tarafından 2030 yılı için küresel olarak belirlenmiş ve kabul görmüş Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden birçoğuna doğrudan katkı sağlamaktadır:

HEDEF 1: YOKSULLUĞA SON

Her tür yoksulluğu, nerede olursa olsun sona erdirmek.

HEDEF 2: AÇLIĞA SON

Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini sağlamak, beslenme imkânlarını geliştirmek ve sürdürülebilir tarımı desteklemek.

HEDEF 3: SAĞLIKLI BİREYLER

İnsanların sağlıklı bir yaşam sürmelerini ve herkesin her yaşta refahını sağlamak.

HEDEF 4: NİTELİKLİ EĞİTİM

Herkesi kapsayan ve herkese eşit derecede kaliteli eğitim sağlamak ve herkese yaşam boyu eğitim imkânı tanımak.

HEDEF 8: İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

Sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik kalkınmayı sağlamak, tam ve üretici istihdamı ve insan onuruna yakışır işleri sağlamak.

HEDEF 16: BARIŞ VE ADALET

Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve herkesi kucaklayan toplumları teşvik etmek, herkesin adalete erişimini sağlamak, her seviyede etkin, hesap verebilir ve kucaklayıcı kurumlar inşa etmek.

□ SURİYELİLERE YÖNELİK YARDIMLAR

Suriye'de Mart 2011 yılından bu yana devam eden çatışmalardan ve kriz ortamından kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin ülkemize ilk girişlerini takiben 29 Nisan 2011 tarihinde Dışişleri Bakanlığı, AFAD ve Türk Kızılayı koordinasyonunda "**Suriye Krizi İnsani Yardım Operasyonu**" başlatılmıştır.

Halihazırda 3 milyondan fazla Suriyeliye "**Geçici Koruma**"^[2] statüsü (Geçici Koruma kimlik kartı - biyometrik kayıt) ile ülkemizde yaşama hakkı verilmiştir. Türkiye din, dil, ırk ayrımı yapmadan uyguladığı açık kapı politikası ile şu an dünyada, topraklarında en çok sığınmacı barındıran ülke durumundadır. Ülkemizdeki Suriyeliler sağlık, eğitim, adalet ve güvenlik, birçok belediyeçilik hizmeti, nüfus işlemleri, bazı bankacılık hizmetleri gibi temel hizmetlerden yararlanabilmektedir.

Kentlerde (Geçici Barınma Merkezleri dışında) yaşayan Suriyeliler seyahat etmekte ve barınma yerini seçme konusunda özgür olup, Geçici Koruma kaydının yapıldığı il içinde olmak suretiyle yukarıda sayılan genel hizmetlere erişebilmektedir.^[3] Ayrıca, özellikle gençler ve kadınlar Türk vatandaşlarının faydalandığı birçok sosyal hizmete de (kamu kurumları tarafından işletilen gençlik kampları, spor ve el sanatları merkezleri, dil kursları, çocuk ve kadın koruma hizmetleri, yoksul ailelere ayni ve nakdi yardım) ücretsiz olarak erişebilmektedir.

Sayılar sürekli değişmekle birlikte, ülkemizdeki Suriyelilerin yaklaşık yüzde 8'i isteğe bağlı olarak 10 ilimizde bulunan **Geçici Barınma Merkezlerinde** yaşamakta olup, orada kalışları boyunca barınma, iye, sağlık, eğitim (kreş ve temel eğitim, meslek edindirme, dil, kişisel gelişim vb. eğitimi), sosyal, kültürel ve diğer ihtiyaçları (psiko-sosyal destek, kadının ve ailenin korunması, tercümanlık, ibadet ve din hizmetleri, alışveriş, haberleşme, spor faaliyetleri, TV-internet alanları, parklar vb.) karşılanmaktadır. Ayrıca bu merkezlerde sürekli olarak güvenlik, temizlik ve çevre sağlığı/su-sanitasyon, elektrik ve diğer altyapı, teknik hizmetler ve itfaiye gibi hizmetler de sunulmaktadır. Mahalleler şeklinde yapılandırılan barınma merkezlerinde sakinlerin yönetime demokratik bir şekilde katılımını sağlamak için genç, çocuk ve kadın meclisleri ile mahalle temsilcileri belirlenmektedir.^[4]

Geçici Barınma Merkezleri Valilikler tarafından yönetilmekle birlikte, bu merkezlerin kurulması ve kapatılması kararını veren **AFAD** sunulan hizmetlerle ilgili tüm koordinasyonu da sağlamaktadır. Bu hizmetler AFAD yanında Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Kızılay, Diyanet İşleri Başkanlığı ve birçok Bakanlığın ortak çalışmasıyla gerçekleştirilmektedir. Suriyelilere yönelik bu yaşam alanlarının yüksek standartları BM yetkilileri ve genel olarak uluslararası camia tarafından takdir edilerek örnek gösterilmektedir.

Türk Kızılayı tarafından Türkiye'nin farklı yerlerinde Suriyelilere yönelik Toplum Merkezleri kurulmuştur ve bu merkezlerde özellikle çocuklara, kadınlara ve gençlere yönelik çeşitli projeler ve faaliyetler yürütülmektedir. Yine Kızılay, Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) finansal işbirliğiyle Suriyeli ailelere, ailedeki birey sayısına göre aylık nakit yüklemesi yapılan KızılayKart hizmetini başlatmıştır. Ekim 2012'de sadece bir Geçici Barınma Merkezinde sıcak yemek dağıtımına alternatif olarak geliştirilen ve şu anda 10 ilde bulunan 11 Geçici Barınma Merkezinde yürütülen KızılayKart uygulaması genişletilmiş, kentlerde yaşayan birçok Suriyeli için de anlaşmalı marketlerden düzenli olarak alışveriş yapabilme imkanı sunar hale getirilmiştir.

Türkiye'nin yardımları sadece sınırlarımız içindeki Suriyelilere değil, sınır noktasında ve ötesinde bulunan yardım merkezlerine, Suriye içindeki sivil halka da ulaştırılmaktadır. Gerek insani yardım alanlarında faaliyet gösteren devlet kuruluşlarımız, gerekse sivil toplum kuruluşlarımız Suriye'de çatışmalar arasında sıkışmış, yaşamsal ihtiyaçlara erişimi yok denecek kadar az bölgelere ekmek fırınları kurmaktan okul tamiratına, mesleki eğitimden psiko-sosyal desteğe ve öğretmenlere eğitim faaliyetlerini sürdürebilmeleri için mali desteğe kadar pek çok alanda yardımlarını sürdürmektedir.

[2] 6458 sayılı Kanunun "Geçici Koruma" başlıklı 91 inci maddesine göre; "(1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir. (2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." Bu çerçevede, Bakanlar Kurulu tarafından 13/10/2014 tarihinde Geçici Koruma Yönetmeliği çıkarılmıştır.

[3] Suriyelilerin Geçici Koruma kayıtlarının bulunduğu ilde yaşamaları beklendiğinden özellikle sağlık (acil durumlar dışında) ve eğitim hizmetlerine kayıtlı oldukları ilde erişebilmektedirler.

[4] Afetlerde ve acil durumlarda sağlanan geçici barınma hizmetlerinde yeni bir standart oluşturan AFKEN (AFAD - Afet Geçici Kent Yönetim Sistemi) 2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından En İyi Kamu Hizmeti Ödülüne layık görülmüştür.

Afetlerde ve acil durumlarda sağlanan geçici barınma hizmetlerinde yeni bir standart oluşturan

AFKEN (AFAD - Afet Geçici Kent Yönetim Sistemi)

2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından

En İyi Kamu Hizmeti Ödülüne layık görülmüştür.

Türkiye'nin yardımları sadece sınırlarımız içindeki Suriyelilere değil, sınır noktasında ve ötesinde bulunan yardım merkezlerine, Suriye içindeki sivil halka ulaştırılmaktadır.

Türk STK'ları, Eğitime 36 milyon, Sağlık sektörüne 12,9 milyon, Su ve Su Hijyenine 16 milyon ve Diğer Sosyal Altyapı ve Hizmetler Sektörüne 66 milyon dolarlık katkıda bulunmuşlardır.

TÜRKİYE STK YARDIMLARI

TÜRKİYE'NİN STK YARDIMLARI

Ülkemizin son yıllarda önemli başarılar gösterdiği dış yardım faaliyetlerinde Sivil Toplum Kuruluşlarımızın (STK) da önemli payının olduğu görülmektedir. Her yıl artarak devam eden toplam kalkınma yardımlarımız içinde Sivil Toplum Kuruluşlarımızın yapmış olduğu katkılar da benzer bir trendle artış göstermektedir. Bu kapsamda, Türkiye'nin STK yardımları 2016 yılında 655,17 milyon dolara ulaşmıştır. 2015 yılına kıyasla STK yardımları 2016 yılında %38'lik bir artış göstermiştir. Geçen yıllara benzer şekilde Türkiye'nin STK yardımlarının en önemli parçasını Suriyeli misafirlere yapılan yardımlar oluşturmaktadır. 2016 yılında 429 milyon Dolar Acil ve İnsani Yardım yapılmıştır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin gerçekleşmesinde önemli bir kategori olan Sosyal Altyapılar ve Hizmetler sektöründe 136,20 milyon dolar yardım yapılmıştır. Bu anlamda, Türk STK'ları eğitime 36 milyon, sağlık sektörüne 12,9 milyon, Su ve Su Hijyenine 16 milyon ve Diğer Sosyal Altyapı ve Hizmetler Sektörüne 66 milyon dolarlık katkıda bulunmuşlardır. 2016 yılında Türkiye'deki STK'lar kriz bölgelerinde oluşan acil ihtiyaçlara cevap vermenin yanı sıra ülkelerin uzun vadeli kalkınma süreçlerine de katkı vermeye devam etmiştir.

Türkiye'nin STK yardımları 2016 yılında 655,17 milyon dolara ulaşmıştır.

ORTA AFRİKALİ MÜLTECİLERE YARDIM

Çad'ın Gore şehrindeki mülteci kamplarında yaşayan Orta Afrikalı mültecilere yaklaşık 100 tonluk gıda yardımı yapılmıştır. Yapılmış olan gıda yardımından yaklaşık 19 bin (5 bin aile) kişi istifade etmiştir.

PAKİSTAN DEPREMİ

Pakistan'da yaşanan deprem sonrası depremzede ailelerin acil gıda ve giysi ihtiyaçları karşılanmıştır.

EKVADOR'DAKİ DEPREM SONRASI ACİL YARDIM

2016 yılı Nisan ayında Ekvador'da gerçekleşen deprem sonrası ihtiyaç duyulan acil ihtiyaçların karşılanması sağlanmıştır.

□ YEMEN'E ACİL YARDIM

Yemen'de yaşanan iç karışıklıklar sebebiyle insanların acil olarak ihtiyaç duydukları 25 tonluk un ülkeye gönderilmiş ve belirli bölgelerde kurban kesilmiştir.

□ MYANMAR'A YARDIM

Malezya'da bulunan Rohingya Mültecilerden oluşan 250 aileye yiyecek ve giyecek yardım paketi dağıtılmıştır. Ayrıca Arakan'da yaşayan yetim çocuklara kışlık kıyafet yardımında bulunulmuştur.

□ BAYIR-BUCAK TÜRKMENLERİNE YARDIM

Suriye'de yaşanan iç savaştan olumsuz etkilenen Bayır-Bucak Türkmenlerine gıda ve giyinme başta olmak üzere temel insani ihtiyaçların karşılanmasına yönelik yardımda bulunulmuştur.

□ SOSYAL HİZMETLER;

Yetim Sponsorluk Projeleri; 30 ülkede 34.064 yetime 2016 yılı içinde yetim sponsorluk ödemesi sağlanmıştır.

■ **Yetim projeleri;** Çad, Fildişi Sahilleri, Kamerun, Kosova, Pakistan, Yemen, Moğolistan, Irak, Somali ve Moritanya'da yetimlerin gıda ve giysi ihtiyacının karşılanması sağlanmıştır.

■ **Kumanya Dağıtım Projeleri;** Filistin, Irak, İran, Lübnan, Mısır, Suriye, Tunus, Ürdün, Yemen, Burkina Faso, Çad, Nijer, Sierra Leone, Gürcistan, Makedonya ve Uganda'da yaklaşık 15.000 aileye kumanya dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

31 ülkede yardıma muhtaç ailelere ve yetimlere Ramazan ayı boyunca kumanya yardımı yapılmıştır.

- **Afrika** ülkelerinde toplam 50.200 kişiye gıda kolisi yardımı yapılmıştır.
- **Sierra Leone**'de 96 yetim kızın kalacağı 4 adet yetim evi, 1 adet ibadethane ve 1 Kadın Barınma ve Kültür Merkezi inşa edilmiştir.
- **Bosna-Hersek Bağımsız Sendikalar Konfederasyonu** (SSSBİH) Genel Merkez ve Üyesi Sektör Sendikalarının Yöneticileri ve Uzmanlarına Ankara'da ve İstanbul'da iş yaşamı becerileri eğitimleri verilmiştir.
- **Burkina Faso**'da muhtaç kimselerin sosyal faaliyetlerinin organize edilebileceği bir Kültür Merkezi inşa edilmiştir.
- **Filistin**'de yaşamlarını daha kolay idame edebilmeleri için bedensel engelli vatandaşlara 8 adet akülü araba temin edilmiştir.
- **Sri Lanka**'da 6 yetim ailesine ev inşa edilmiş tefrişatı yapılmıştır.
- **Nijer**'de işsizliğin azaltılması amacıyla çiftçilere 600 adet keçi hibe edilmiştir.
- **Sudan**'da 37 aileye, üçer küçükbaş hayvan dağıtılmış ve geçimlerini sağlamak üzere katkıda bulunulmuştur.

2016 yılında

Türkiye'deki STK'lar

kriz bölgelerinde oluşan acil ihtiyaçlara cevap vermenin yanı sıra ülkelerin uzun vadeli kalkınma süreçlerine de katkı vermeye devam etmiştir.

EĞİTİM

- **Afganistan, Arnavutluk, Azerbaycan, Bangladeş, Benin, Burkina Faso, Endonezya, Eritre, Fas, Fildişi Sahili, Filipinler, Gambiya, Gana, Gine, Gürcistan, Haiti, Karadağ, Kazakistan, Kırgızistan, Kongo, Malavi, Malezya, Mısır, Moğolistan, Nepal, Nijer, Nijerya, Özbekistan, Sırbistan, Sierra Leone, Somali, Sri Lanka, Tacikistan, Tanzanya, Tayland, Togo, Türkmenistan, Ukrayna, Ürdün, Yemen, Zambiya ve Zimbabve**'den gelen uluslararası öğrencilere eğitim ve barınma desteği sağlanmıştır.
- **Moğolistan**'da inşa edilen 2 adet kültür merkezinde okul sonrası merkeze gelen öğrencilere eğitimler verilmektedir.
- **Nijer**'deki 300 öğrenci ve 10 akademisyenin eğitimlerine destek verilmiştir.
- **Sierra Leone**'de 300 öğrencinin eğitim göreceği 6 sınıflık bir okul inşa edilmiştir.
- **Suriye** içerisinde Türkiye sınırına yakın olan güvenli bölgede Suriyeli öğrencilerin kendi ülkelerinde üniversite eğitimlerini devam ettirebilmeleri için üniversite kurulmuştur. Üniversite ilk yıl; Siyasal Bilgiler, Hukuk, Mühendislik, İktisadi ve İdari Bilimler olarak 4 Fakültenen oluşacak, ilk yıl toplam 600 öğrenci kapasiteli olacaktır.
- **Somali** Anadolu Eğitim Merkezi'ne destek sağlanmıştır.
- **Tayland**'da Şehit Ömer Halisdemir Okulu'nun inşası yapılmıştır. Okulda 240 öğrencinin eğitim görmesi beklenmektedir.
- **Somali** Ziraat Meslek Lisesi'ne destek sağlanmıştır.
- **Filistin**'deki Refah Dikiş Nakış Kursunda 680 kadına dikiş-nakış kursu verilmiştir.

SAĞLIK

- **Uganda** Gombe Hastanesi'nin daha iyi hizmet verebilmesi için hasta odalarının, büyük ve küçük ameliyathanelerin tadilatı yapılmıştır.
  - **Filistin**'de bulunan Vefa Hastanesi'ne Tıbbi Cihaz ve Ofis Malzemesi tedarik edilmiştir.
  - **Sudan**'da katarakt hastalarının ameliyatları gerçekleştirilmiştir.
  - **Arnavutluk**'ta Otizm hastası olan yetimlere 6 aylık tedavi ve ilaç desteği verilmiştir.
  - **Gazze**'de 5 mobil sağlık ekibi tarafından bütün Gazze Şeridi'nde ihtiyaç sahiplerine genel muayene, fizyoterapi, hemşirelik hizmetleri, ilaç ve tedavi hizmetleri sunulmuştur.
- 2016 yılında Tedavi Edici Sağlık, Koruyucu Sağlık, Afet Acil Durum, Sağlık Tesisi Kurulum ve Sağlık Eğitimi Projeleri kapsamında ihtiyaç sahibi olan 12 farklı ülkeye 19 Gönüllü Sağlık Ekibi göndermiştir.
- **Etiyopya**'da Gurage ve Oromiya bölgesinde katarakt hastalarının ameliyatları gerçekleştirilmiştir.
- 2016 yılında 21 kişilik sağlık ekibiyle gerçekleştirilen sağlık taramalarında yaklaşık 5600 kişinin muayene ve tedavisi yapılmış, çeşitli ilaç ve tıbbi malzeme yardımıyla bulunulmuştur. Ayrıca, bölgedeki sağlık çalışanlarına eğitim verilmiştir.
- **Arakan**'da 300 yetim çocuğun genel sağlık taraması yapılmıştır.

SU VE SANİTASYON

- **Afganistan**'da 45 adet, Çad'da 27, Mali'de 30, Tanzanya'da 30, Burkina Faso'da 22, Nijer'de 22, Gine'de 15, Sierra Leone'de 11, Bangladeş'te 6, Kenya'da 5, Sudan'da 2 adet su kuyusu açılmıştır.
- **Güney Afrika**'da kuraklıktan etkilenen Maqawulana, Mphopomeni ve Mboniseni Bölgelerinde 3 adet su kuyusu açılmıştır.
- **Doğu Afrika Topluluğu** (EAC) Ülkeleri olan Kenya, Ruanda, Uganda ve Burundi'de 2016 yılı içerisinde 80 adet su kuyusu açılmış ve açılan su kuyularından yaklaşık 34.000 kişi faydalanmaktadır.
- **Somali** Mogadişu'da 4 adet su kuyusu açılmıştır.

Türkiye, dünyanın dört bir tarafında susuzluğun giderilmesi ve kuraklığın yarattığı yokluğa karşı savaşmak için özgün politikalar üretmekte ve özellikle Afrika için bir umut olmaya devam etmektedir.

All for a smile

Всё ради одной улыбки

AFGHANISTAN ANGOLA ARGENTINA ARMENIA AUSTRALIA
AZERBAIJAN BANGLADESH BELARUS BELGIUM BRAZIL
BULGARIA CAMBODIA CANADA CHINA COLOMBIA CUBA
CYPRUS CZECH REPUBLIC DENMARK DOMINICAN REPUBLIC
EGYPT FINLAND FRANCE GERMANY GREECE HUNGARY
INDIA INDONESIA ITALY JAPAN JERARNAVUTLUK KAZAKHSTAN
KOREA KUWAIT KYRGYZSTAN LAOS LEBANON LITHUANIA
MALAYSIA MALI MALTA MEXICO MOROCCO NETHERLANDS
NEW ZEALAND NIGERIA NORWAY OMAN PAKISTAN PANAMA
PARAGUAY PERU POLAND ROMANIA RUSSIA SAUDI ARABIA
SERBIA SLOVAKIA SLOVENIA SOUTH AFRICA SPAIN
SRI LANKA SWEDEN SWITZERLAND TAIWAN TAJIKISTAN
TANZANIA THAILAND TURKEY UKRAINE UZBEKISTAN
VENEZUELA VIETNAM YEMEN YUGOSLAVIA

